

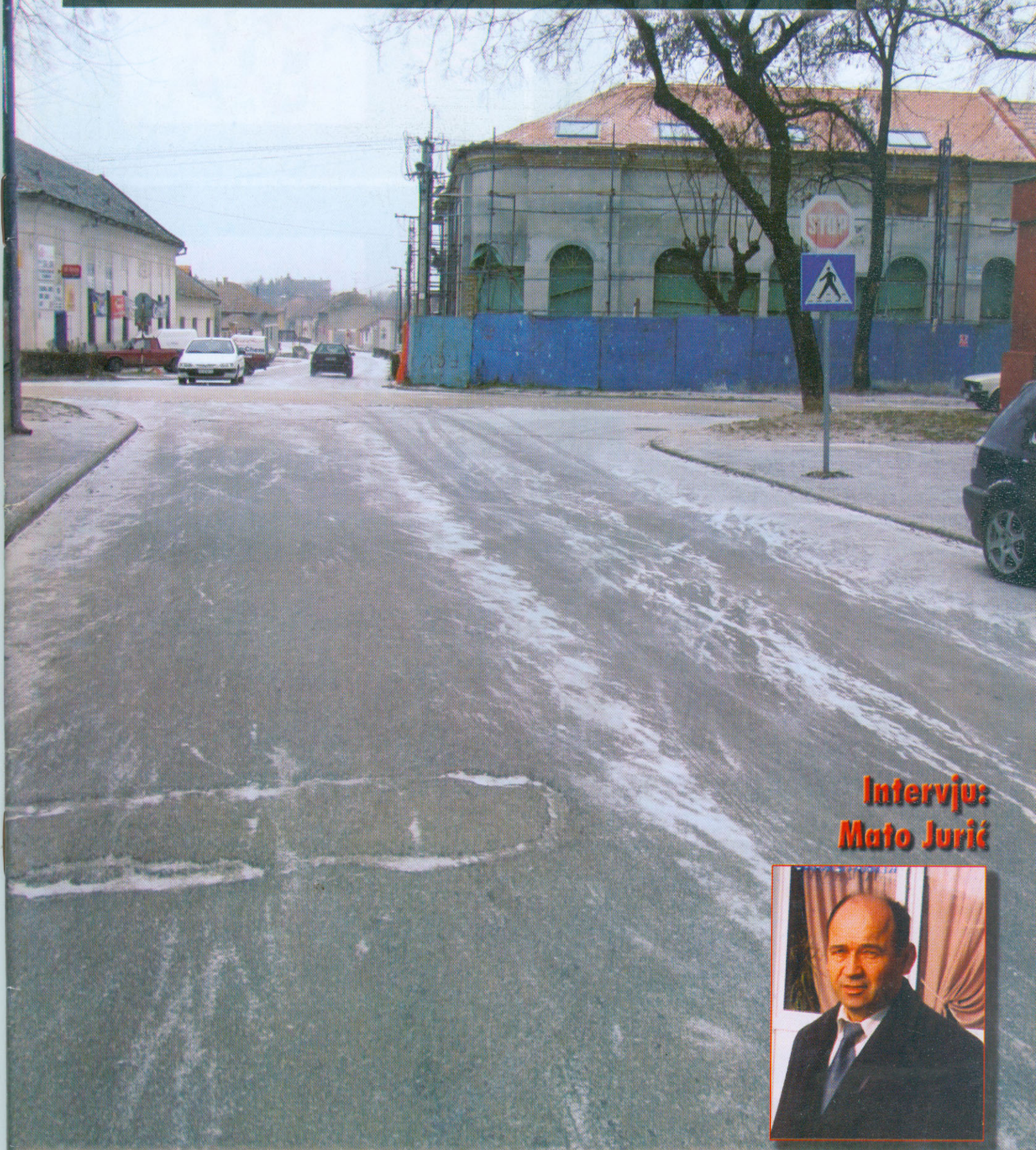
Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451 - 4257

SUBOTICA, 27. SIJEČNJA 2006. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 154

Intervju:
Mato Jurić

TEMA BROJA: IZASLANSTVO HNV-a U SLUŽBENOM POSJETU MVP-u REPUBLIKE MAĐARSKE

VOJISLAV
SEKELJ

U
IZMUČENIM
RJEČIMA

Hrvatska riječ

DRAŽEN
PRČIĆ

WILD
CARD

Hrvatska riječ

PETKO VOJNIĆ
PURČAR

KULT
KORNJAČE

Hrvatska riječ

VOJISLAV
SEKELJ

U
IZMUČENIM
RJEČIMA

Hrvatska riječ

DRAŽEN
PRČIĆ

WILD
CARD

Hrvatska riječ

PETKO VOJNIĆ
PURČAR

KULT
KORNJAČE

Hrvatska riječ

VOJISLAV
SEKELJ

U
IZMUČENIM
RJEČIMA

Hrvatska riječ

DRAŽEN
PRČIĆ

WILD
CARD

Hrvatska riječ

PETKO VOJNIĆ
PURČAR

KULT
KORNJAČE

Hrvatska riječ

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA: Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Tragična opomena

Velika tragedija u Crnoj Gori, koja je u smrt odvela najmanje 44-ero ljudi, od toga petero djece, u kojoj je povrijeđeno oko 200 osoba, 50 teže, zasjenila je ovoga tjedna sve događaje u regiji. Pomahnitali vlak na pruzi Bijelo Polje-Bar, survavši se u provaliju duboku 50 metara, u povijest Srbije i Crne Gore uklesao je jedan od najcrnijih datuma. Ljudski se životi ne mogu i neće vratiti, za svojim najmilijima rodbina i prijatelji doživotno će žaliti, no nacija bi, nakon što se zastave ponovno zavijore na vrhu kopalja, definitivno morala staviti točku na voluntarizam i javašluk u pojedinim segmentima društva, posebice u oblastima u kojima se cijena za neodgovornost i nemar mjeri ljudskim životima.

Pri tome, uopće nije bitno hoće li se pokazati da je tragediju kod Bioča uzrokovala tehnička neispravnost vlaka ili ljudski faktor. Što god bilo, krajnji je zaključak da promet prugama, cestama i zrakom u ovoj zemlji nije dovoljno siguran. Pogledamo li izgled vlakova i šinobusa koji prometuju nesuđenim brzim prugama, autobusa od kojih se neki ne razlikuju puno od onoga s natpisom »Krstić i sin«, do zrakoplova koji, srećom, za sada nisu doživjeli katastrofu, ali prinudno i nesigurno slijetanje nedavno jesu, i to baš u Crnoj Gori, upozoravajući zaključak nameće se sam po sebi. Kupnja rashodovanih javnih prometala u zapadnim zemljama pod sumnjivim okolnostima i čudnim cijenama, njihovo investicijsko održavanje bez originalnih dijelova i stručnog nadzora proizvođača, te nekontrolirani uvoz ponekad »po hitnom postupku« i bez tendera, jer »da vam kažem, taj je zakon loš«, praksa je koja mora biti zaustavljena. Ako ovo nije prigoda za to, vjerojatno je neće nikad ni biti.

U sjeni teške nesreće u Crnoj Gori ostala je smrt predsjednika Kosova Ibrahima Rugove. Odlazak najpopularnijeg kosovskog političara stvara novu situaciju na rovitioj političkoj sceni južne srpske pokrajine, buduće albanske države, ili već nečeg trećeg što se ima roditi poslije pregovora svih sa svakim. Svojevremeno od strane srbijanskoga režima proglašen neprijateljem države, Rugova je prešao put do umjerenog kosovskog političara, dobrim dijelom zahvaljujući i nekim svojim ekstremnim sunarodnjacima koji su u međuvremenu zauzeli prostor i desno i lijevo od njega. Politička borba za popunjavanje praznine, koju je svojim odlaskom Rugova ostavio, upravo je počela. Od njenog ishoda ovise brzina i sadržaj budućeg rješenja, kako pitanja Kosova, tako vjerojatno i budućnosti Srbije i regije u cijelosti.

Z. P.

Mogu li se katastrofe izbjeći:
olupina vlaka u kanjonu Morače

ČETVRTAK, 19. 1.

Potvrda

Nalaz stručnjaka Instituta za kriminalistiku iz Wiesbadena potvrdio je nalaz vještaka i mišljenje srbijanskih sudskih vještaka o tome da je premijer Zoran Đinđić 12. ožujka 2003. godine ubijen jednim metkom, ispaljenim iz zgrade u Ulici admiral Geprata, nasuprot dvorišta Vlade Srbije u Beogradu. Njemački eksperti su ustvrdili da je premijer Đinđić smrtno ranjen jednim pogotkom u grudi, u trenutku dok je stajao leđima okrenut prema dvorišnom ulazu u zgradu Vlade Srbije. Oni su potvrdili i da je drugi ispaljeni metak Đinđićevog tjelohranitelja pogodio u karlični dio, prošao kroz njega i udario u dovratnik ulaznih vrata, gdje se rasprsnuo.

Garancije

Obrana Slobodana Miloševića predala je Haškom sudu garancije ruskih vlasti za privremeno puštanje Miloševića na liječenje u Moskvu. U podnesku, obrana navodi kako je sudskom vijeću dostavila komplet garancija Ruske Federacije dobiven preko ruskog veleposlanstva u Nizozemskoj, kao i »seriju osobnih obećanja koje je potpisao Milošević«. Ti dokumenti sudu su upućeni kao povjerljivi i nisu podijeljeni novinarima. I sam Milošević je, piše u podnesku, obećao da će poštovati naloge Tribunala.

Troškovnik

Vojislav Šešelj je zatražio od Haškog suda da mu isplati 2,4 milijuna dolara na ime troškova za dosadašnju pripremu obrane. Lider Srpske radikalne stranke, koji se brani sam, u opširnom zahtjevu da mu Tribunal isplati ukupno 2.339.400 dolara koliko je, kako tvrdi, za pripremu obrane potrošio sa svojim timom od kada se dobrovoljno predao 24. veljače 2003. godine. Obrana tvrdi kako je Šešelj jedini optuženi kojem nije priznato pravo da troškove obrane snosi Tribunal, iako sam nije financijski sposoban podmiriti ih.

Prijava

Policija je beogradskom Okružnom tužiteljstvu podnijela kaznenu prijavu protiv generalnog direktora poduzeća »Mobilne komunikacije Srbije BK-PTT« Sretena Karića (58) zbog sumnje da je oštetio državu za oko 50 milijuna dolara.

PETAK, 20. 1.

Slučajno

Predsjednik Hrvatske Stjepan Mesić izjavio je kako je do sureta s liderom PSS-a Bogoljubom Karićem došlo slučajno, jer sat ili dva prije toga nije znao da će se sresti, nego je trebao posjetiti prijatelja, koji mu je naknadno rekao da je i Karić s njim: »Pa ja sam bio pozvan u jedan restoran, ne moram reći koji, i tamo sam došao samo na jedno 5-6 minuta. Bio je nazočan i gospodin Karić, s njim sam se pozdravio. Malo smo popričali o situaciji u našoj regiji. On mi je iznio svoje mišljenje o onome što se danas događa na političkoj sceni u Srbiji i u tom smislu smo se i rastali i ja sam otišao na jedan drugi susret, jer mi se žurilo.« Mesić kaže kako je riječ o razmjeni mišljenja i da taj susret neće poremetiti odnose s premijerom Srbije Vojislavom Koštunicom.

Uhićenje

Dragan Vasiljković (51), poznat kao »Kapetan Dragan«, optužen pred hrvatskim sudom za ratne zločine počinjene tijekom sukoba u Hrvatskoj, uhićen je u Australiji. Uhićen je u Sidneju kada su australske vlasti dobile zahtjev od Vlade Hrvatske.

Hrvatska ministrica pravosuđa Vesna Škare-Ožbolt rekla je kako je očekivala uhićenje Dragana Vasiljkovića i objasnila da će Hrvatska formalni zahtjev za njegovo izručenje uputiti čim sud u Šibeniku završi pravnu proceduru.

Optužba

Slobodan Milošević ustrajava u svome komunizmu i ateizmu i živi u zabludi da je još predsjednik, što je njegova osobna tragedija, izjavio je u intervjuu bosansko-hercegovačkom izdanju Večernjeg lista pravoslavljeni episkop zahumsko-hercegovački i primorski Grigorije nazvavši vrijeme dok je Milošević bio na vlasti tragedijom srpskog naroda. On je naglasio kako je problem što je Miloševićeva tragedija pretočena u tragediju cijelog srpskog naroda dok je on bio na vlasti, te da se ta tragedija nastavlja i danas.

Skromnije

Crkve će ubuduće biti manje i skromnije, jer nema novca za njihovu rasokošnu izgradnju, rečeno je u Rimu na sastanku Talijanske biskupske konferencije s predstavnicima Fakulteta arhitekture sveučilišta La Sapienza. »Crkve će ubuduće biti izgrađene na skromniji i jeftiniji način, jer su sredstva ograničena. Bit će manje i učinkovitije, kako bi odgovorile potrebama današnje kršćanske zajednice«, istaknuto je na savjetovanju.

SUBOTA, 21. 1.

Rugova

Predsjednik Kosova Ibrahim Rugova umro je u Prištini, u svojoj kući, okružen svojom obitelji. Šezdesetjednogodišnji lider Demokratskog saveza Kosova obolio je od raka pluća u rujnu 2005. godine. Strpljivost i zagovaranje mirnog otpora

režimu Slobodana Miloševića na putu ka nezavisnosti Kosova glavna su obilježja politike koju je sprovodio tijekom višegodišnje zaoštrene kosovske krize. Prvi izravan sastanak dužnosnika Beograda i Prištine održan je zbog smrti Ibrahima Rugove.

Snimka

Hrvatska televizija (HTV) u središnjem Dnevniku objavila je snimku koja, kako je najavila, svjedoči o zločinima koje su počinili pripadnici paravojnih postrojba podređenih Draganu Vasiljkoviću, poznatijem kao kapetan Dragan. Video snimku nabavili su i Dnevniku dostavili hrvatski branitelji, a ona potkrepljuje navode iz optužnice protiv Vasiljkovića koja govori o ubijanju civila, pljački i paležu na području Banovine, rekao je urednik Dnevnika. Jedna od točaka optužnice Vasiljkovića tereti da je pripremao napad na sela Gornji i Donji Viduševac u glinskoj općini u rujnu 1991., godini.

NEDJELJA, 22. 1.

Jasenovac

Ove godine ponovno bi trebao biti otvoren Spomen-park Jasenovac. Prije svečanog otvorenja, na proljeće, predstavljeni su projekti nove postavke Memorijalnog muzeja, u kojemu će biti istaknuto ime svake žrtve. Konceptcija podrazumijeva stavljanje naglasaka na pojedinačne ljudske živote oduzete u ime jedne totalitarne ideologije. Uz djelo arhitekta Bogdana Bogdanovića, bit će postavljena stilizirana statua ljudskih kostiju.

Gardisti

Svečanom misom u Sikstinskoj kapeli u Vatikanu je obilježena 500. obljetnica osnivanja Švicarske garde. U svečanosti je sudjelovalo puno kardinala i 110 pripadnika trenutnog postava Švicarske garde u njihovim tradicionalnim plavo-žutim uniformama koje je navodno kreirao Michelangelo. Švicarske gardiste je svojedobno zatražio u teškim političkim trenucima za Svetu Stolicu papa Julije II. kao svoje tjelohranitelje. Još i danas gardisti čuvaju sigurnost Vatikana. Obični pripadnici garde zarađuju oko 1.300 eura mjesečno.

PONEDJELJAK, 23. 1.

Nesreća

U iskliznuću vlaka na pruzi Bijelo Polje-Bar, poginula su 44 putnika, a ozlijeđeno je više od 198 osoba. Putnički vlak koji je prometovao na dionici Bijelo Polje-Bar sletio je s tračnica u mjestu Bioče kod Podgorice. Prema svjedočenju jednog od preživjelih, vlaku su otkazale

kočnice, nakon čega je počeo nezadrživo ubrzavati po opasnoj dionici pruge. Zbog brzine izletio je s tračnica u jednom tunelu, što ga je donekle usporilo, ali nedovoljno da bi spriječilo da vlak padne u pedesetak metara duboku provaliju. Srbija i Hrvatska su ponudile pomoć, a resorni crnogorski ministar podnio je ostavku. Vlade Crne Gore i Srbije proglasile su trodnevnu žalost.

Lažnjak

Priča u svezi s atentatom na Bogoljuba Karića je izmišljena, a motiv je bio novac. Ivan Marković iz Niša priznao je u policiji da je cijelu priču u svezi s atentatom na Karića, koja se pojavila u medijima, izmislio, i kako je želio iskoristiti situaciju jer je ovih dana pratio vijesti, pa je pomislio da tako može doći do nekog novca. Načelnik Odjela za javni red i mir u MUP-u Beograd Đokica Drašković za B92 kaže kako je utvrđeno da je Marković sitan kriminalac koji je želio dobiti nagradu od Karića tako što će mu navodno spasiti život.

Frekvencije

Savjet Republičke radiodifuzne agencije raspisao je natječaj za izdavanje dozvola za emitiranje radio i televizijskog programa. Natječaj predviđa dodjeljivanje nacionalnih frekvencija za pet televizijskih i radio postaja, jednoj televizijskoj i radio postaji za emitiranje na području Vojvodine, te frekvencija za emitiranje na području Beograda za šest televizijskih i 14 radio postaja.

UTORAK, 24. 1.

Družina

Hrvatski general Ante Gotovina u ševeningenskom zatvoru postao je poznat po dobrom crtanju i spremanju ribe. Neimenovan izvor Jutarnjeg lista kaže i kako Gotovinu u zatvoru smatraju jakom ličnošću jer je odbio pomoć psihologa koja se nudi svim optuženima, prenosi slovenska novinska agencija STA. Svi optuženici s područja SFRJ smješteni su na istom katu i dane, bez obzira na prošlost, provode zajedno. Zatvorenici mogu praviti gline i ne skulpture i igrati nogomet. Gotovina se, otkako je u zatvoru, najviše sprijateljio s nekadašnjim ministrom u Vladi Makedonije Ljubom Boškovskim, kojega uči crtati. Boškovski je, prenosi STA, najbolji kuhar među zatvorenicima i priprema makedonske specijalitete, a Gotovina ribu, kaže neimenovan izvor koji dodaje i kako se čudi što o haškim zatvorenicima još niko nije snimio film.

Dilema

Zamrzavanje pregovora sa EU bi bilo kazna koja bi Srbiju opet pretvorila u najizoliraniju državu Jugoistočne Europe, smatra bivši veleposlanik Slovenije u Beogradu Borut Šuklje. U komentaru u slovenačkom listu Finance, bivši veleposlanik Slovenije u Beogradu dodaje da su pismo

koje su vlasti u Beogradu prošlog tjedna dobile iz Washingtona, briselski razgovori glavne tužiteljice Haškog tribunala Carle del Ponte i rezolucija Europskog parlamenta upućeni na istu adresu, i da sadrže istu političku dilemu o kazni i posljedicama.

SRIJEDA, 25. 1.

Javno

Haški sud ukinuo je sve zaštitne mjere koje su još 1997. godine dodijeljene sadašnjem hrvatskom predsjedniku Stjepanu Mesiću zbog njegova svjedočenja na suđenju generalu Tihomiru Blaškiću. Ovom odlukom svi detalji Mesićeva svjedočenja postali su javni. Sud je postupio po zahtjevu tužiteljstva Tribunala, koje namjerava na suđenju hrvatskim novinarima Stjepanu Šešelju i Domagoju Margetiću na otvorenim sjednicama govoriti o iskazu Mesića, čije su svjedočenje i identitet ovi novinari objavili u svom listu »Hrvatsko slovo«, i zbog čega su i optuženi pred Tribunalom za nepoštovanje suda.

SADRŽAJ

Izaslanstvo HNV-a u službenome posjetu Ministarstvu vanjskih poslova Republike Mađarske

Problemi isti, nastup zajednički.....6,7

Priopćenje za javnost Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini

Umjetno pitanje staviti ad acta.....11

Noć između 26. i 27. siječnja

Seljačka buna.....30,31

Emil Gabrić, violinist i član Paganini banda

Od klasike do suvremenih pravaca.....44,45

Goran Šomodi, igrač i instruktor squasha

Ne bih se u potpunosti vraćao klasičnoj glazbi.....57

Dujizmi

- ✓ *Mi jesmo mali, ali smo težak narod;*
- ✓ *Tijekom duge povijesti imamo kratko pamćenje;*
- ✓ *I mudra glava ima Ahilovu petu.*

Dujo Runje

Izaslanstvo HNV-a u službenome posjetu Ministarstvu vanjskih poslova Republike Mađarske

Problemi isti, nastup zajednički

Predstavnike HNV-a primili državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Mađarske, šef Ureda za Mađare izvan Mađarske, šef Ureda za nacionalne manjine, te veleposlanici Srbije i Crne Gore i Republike Hrvatske

Pripadnici hrvatske i mađarske nacionalne zajednice u Srbiji imaju slične probleme i njihov je zajednički nastup prema državnim tijelima u pojedinim pitanjima potreban i poželjan. I mađarska i hrvatska nacionalna manjina u Srbiji u najvećem su broju koncentrirane u Vojvodini, gdje njihovi predstavnici uspješno surađuju, a tome u prilog idu i odlični odnosi, koje imaju njihove dvije matične zemlje – Hrvatska i Mađarska.

Ovo je, između ostalog, zaključeno tijekom prošlotjednoga posjeta izaslanstva Hrvatskog nacionalnog vijeća Ministarstvu vanjskih poslova Mađarske u Budimpešti. U izaslanstvu HNV-a bili su predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* i dopredsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Zvonimir Perušić*, a primili su ih u odvojenim razgovorima državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Mađarske *Ferenc Gémesi*, zatim šef Ureda za Mađare izvan Mađarske *Ferenc Pintér* i predsjednik Ureda za nacionalne manjine *Antal Heizer*.

Tijekom boravka u Mađarskoj, u četvrtak 19. siječnja, izaslanstvo HNV-a primili su i veleposlanik Srbije i Crne Gore u Budimpešti *Predrag Ćudić*, te veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti *Stanko Nick*.

KLJUČNA GODINA: U razgovoru s državnim tajnikom u Ministarstvu vanjskih poslova Mađarske *Ferencom Gémesijem* *Josip Z. Pekanović* je naglasio, kako se od 2000. godine položaj nacionalnih manjina u Srbiji u mnogome poboljšao, ali da i dalje ima određenih poteškoća i problema.

Pitanje manjina je u rukama države: *Ferenc Gémesi* i *Josip Z. Pekanović*

»Ova je godina za Srbiju od izuzetnog značaja«, rekao je *Pekanović*. »Srbiju očekuju važne odluke u svezi s Kosovom, Crnom Gorom i Haškim sudom. Poslije toga vjerojatno će se krenuti u donošenje novog ustava, a to znači i otvaranje pitanja autonomije Vojvodine. To je od značaja kako za Mađare, tako i za Hrvate, koji su po brojnosti drugi po redu u Pokrajini. Iako je demokratska vlast još 2000. godine obećala promjenu Miloševićeva ustava, s tim se ne žuri, budući da se dobar dio profita iz Voj-

vodine odlijeva u središnju državnu kasu, a to odgovara vlastima u Beogradu. Nemamo riješeno ni političko predstavljanje manjina u parlamentima. O ovim temama često razgovaramo s predstavnicima Mađara u Vojvodini i zajednički planiramo strategiju.«

Državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova Mađarske *Ferenc Gémesi* izrazio je zadovoljstvo što Hrvati i Mađari, kao nacionalne manjine u Srbiji, imaju dobru suradnju, budući da imaju i puno zajedničkih ciljeva.

S hrvatskim veleposlanikom *Stankom Nickom*

Prijam u Veleposlanstvu Republike Hrvatske

Ništa se neće desiti samo od sebe

Izaslanici HNV-a iskoristili su prigodu posjetiti i Hrvatsko veleposlanstvo u Budimpešti, gdje je s njima razgovarao veleposlanik *Stanko Nick*. U ugodnom razgovoru razmotrena je aktualna situacija glede manjina, kako u Srbiji, tako i u Mađarskoj i Hrvatskoj.

»Ništa se neće preko noći promijeniti, niti će se samo od sebe desiti«, rekao je veleposlanik *Nick*. »Ali, mislim da nema razloga za pesimizam. Svima je u interesu da se situacija u regiji potpuno normalizira, jer sve što narušava odnose, razbija se o glavu i jednima i drugima. Nama u Hrvatskoj također nije cilj da nam neki incidenti kvare računicu, sada kada smo na pola puta do EU.«

»Pitanje Kosova je ujedno i pitanje nacionalnih manjina, ali nije dobro da se to pitanje vezuje za pitanje Vojvodine i nacionalnih manjina u Vojvodini«, rekao je Gémesi. »Bez obzira na budućnost Kosova, manjine u Srbiji trebaju imati garancije. Možda budućnost Kosova nije u rukama Beograda, ali pitanje manjina u najvećoj mjeri jest. Od Srbije se, dakle, u Europi očekuje da manjinama garantira manjinska prava. I to ne neka specijalna prava, ne rezervate, nego prava koja su praksa u Europskoj uniji. Konfrontacije nikom ne trebaju, jer se time ništa ne postiže. Interes

U Uredu za Mađare izvan Mađarske

je Srbije da rješava pitanje manjina, jer dok se god to pitanje ne riješi, ono će biti otvoreno, i na stolu.«

POZITIVAN ANGAŽMAN PREMIJERA KOŠTUNICE: Josip Z. Pekanović je izjavio kako se premijer Vojislav Koštunica osobno zalaže za rješavanje pojedinih pitanja manjina, da redovito održava sastanke s predsjednicima nacionalnih vijeća, te da je s izaslanstvom Hrvata zasebno razgovarao tjedan dana ranije. Gémesi je pozitivnim ocijenio osobni angažman koji u posljednje vrijeme pokazuje srbijanski premijer Vojislav Koštunica, ali je iza-

slanstvo Hrvata upozorio kako iskustvo pokazuje da postoje i neispunjena obećanja.

»Razumijem srbijanske političare, koji kažu da pred sobom imaju rješavanje dviju krupnih stvari – Kosova i Crne Gore – te da zbog toga ne mogu dozvoliti da se zbog unutarnjih stvari radikalizira situacija u Srbiji«, dodao je Gémesi. »Ja to prihvaćam, ali pitanje manjina je tema koja se upravo može rješavati. Srbijanski političari moraju odlučiti kojim smjerom hoće ići. Ova neizvjesnost nije dobra ni za koga, pa niti za same Srbe. Što se autonomije Vojvodine tiče, mi ćemo podržati ono za što se budu izjasnili Mađari u Vojvodini i u to se Republika Mađarska neće miješati. Važno je znati da danas, u 2006. godini, nitko više ne priča o nekakvoj promjeni granica.«

PRAVA OSTVARITI PRIJE ULASKA U EU: U Uredu za Mađare izvan Mađarske, gdje je izaslanstvo Hrvata primio šef Ureda Ferenc Pintér sa suradnicima, predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović informirao je mađarske državne dužnosnike o suradnji sa službenim predstavnicima mađarske manjine u Srbiji, naglasivši kako trenutno nema nikakvih garancija da će se ove godine usvojiti novi Ustav Srbije, a time i vratiti autonomija Vojvodine, te da se od Mađarske, kao članice Europske unije, očekuje potpora. Pekanović je također rekao kako se nakon zajedničkog nastupa Mađara i Hrvata pred Vijećem Europe u Bruxellesu u listopadu prošle godine znatno smanjio broj incidenata u Vojvodini, a da od tada praktički nije zabilježen niti jedan incident spram Hrvata.

U Uredu za nacionalne i etničke manjine predstavnici Hrvata iz Srbije upoznati su sa strukturom manjinske samouprave u Mađarskoj, te s nekim konkretnim rješenjima

U Uredu za nacionalne manjine i etničke zajednice

ma koja bi se eventualno mogla primijeniti i na vojvođansku manjinsku scenu.

»U mađarskome parlamentu ima pripadnika manjina, čak i tri Hrvata, ali oni tamo ne nastupaju u nacionalnim bojama, nego u stranačkim«, rekao je Antal Heizer, šef Ureda, i dodao: »Izravnih predstavnika manjina u parlamentu dakle nema. Problem su i različiti kriteriji spram manjina u Europskoj uniji. U zemljama novim članicama odnos prema manjinama bio je jedan od uvjeta ulaska u EU, pa su tu manjinski standardi znatno viši nego u zemljama starim članicama. Upravo je zbog toga jako važno kvalitetna rješenja dostići prije ulaska u EU, jer kasnije zanimanje za manjinska pitanja opada. Dakle, za vrijeme pristupa jedne zemlje u EU manjine mogu dobiti puno više nego samim ulaskom u EU.«

Ovu tvrdnju Heizer je ilustrirao primjerom kako niti u Europskome parlamentu nema izravnih predstavnika nacionalnih manjina, osim jednoga Nijemca iz Tirola, ali ni taj slučaj nije rezultat europskoga zakonodavstva nego unutarnjeg zakonodavstva Italije.

N.V.

Prijam u Veleposlanstvu SiCG

Maksimalno otvoriti medijski prostor za manjine

Tijekom boravka u Mađarskoj predstavnike Hrvatskog nacionalnog vijeća Josipa Z. Pekanovića i Zvonimira Perušića primio je veleposlanik Srbije i Crne Gore u Budimpešti Predrag Čudić. U razgovoru je veleposlanik Čudić podsjetio na nedavne riječi pape Benedikta XVI. – »Mir je u istini«.

»Političari često imaju potrebu stvari preuveličavati«, rekao je Čudić. »Kada se to dogodi, onda dolazi i do reakcije, a neki onda to jedva dočekaju kako bi uskočili u prazan prostor. Jako je važno da idemo konstruktivno prema rješenjima i zbog toga je potrebno da imate što više medijskog prostora za vas, da se nitko ne osjeća uskraćenim zato što je druge nacionalnosti.«

Predrag Čudić je sa zadovoljstvom primio informaciju Josipa Z. Pekanovića da posljednjih mjeseci u Srbiji nije zabilježen niti jedan incident spram Hrvata. Zahvaljujući se predstavnicima HNV-a na posjetu, veleposlanik Čudić je ponudio pomoć, koja bi Hrvatima eventualno olakšala povezivanje s različitim subjektima u Mađarskoj, te je predložio da se organiziraju susreti predstavnika manjinskih listova, razmjena kulturnih događanja i zajednički kampovi.

S veleposlanikom SiCG Predragom Čudićem

László Józsa, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća, u posjetu HNV-u

Nastavak dobre suradnje

Da vojvođanski Mađari i Hrvati održavaju dobre i bliske kontakte potvrdio je i najnoviji sastanak čelnika njihovih nacionalnih vijeća, koji je ovoga puta održan u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća, u utorak 24. siječnja. Tijekom posjeta predsjednika Mađarskog nacionalnog vijeća *Lászla Józse*, kojega su kao domaćini primili predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović*, predsjednik i zamjenik predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* i *Zvonimir Perušić*, još jednom je konstatirana dobra suradnja i namjera da se zajednički ciljevi ostvaruju zajedničkim snagama.

Zajedničkim snagama k zajedničkim ciljevima: sastanak čelnika Hrvatskog i Mađarskog nacionalnog vijeća

Predsjednik MNV-a László Józsa pozdravio je kontakte koje su predstavnici HNV-a ostvarili s dužnosnicima Republike Mađarske, te se založio za nastavak suradnje na liniji Budimpešta-Zagreb-mađarska zajednica u Srbiji-hrvatska zajednica u Srbiji.

Razgovaralo se, između ostalog, o stajalištima glede autonomije Vojvodine i položaja manjinskih zajednica u budućem Ustavu Srbije, te o aktualnim temama u svezi Učiteljskog fakulteta u Subotici.

Za idući tjedan najavljen je posjet generalnog konzula Republike Mađarske u Subotici Imre Varge HNV-u.

H. R.

Sjednica Upravnog odbora HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina

Kuća bana Jelačića glavna tema

PETROVARADIN – U utorak 24. siječnja, u prostorijama biskupskog vikarijata u Petrovaradinu održana je sjednica Upravnog odbora HKPD »Jelačić« na kojoj su bili nazočni i potpredsjednik HNV-a *Vladimir Bošnjak*, te predsjednik Mjesne zajednice Petrovaradin *Petar Mudri*.

Predsjednik »Jelačića« *Petar Barbek* iznio je planove koje Društvo kani realizirati tijekom godine, ali je, dakako, glavna tema bila aktualiziranje kupnje rodne kuće bana Jelačića. Nakon što su dobili detaljne informacije od Vladimira Bošnjaka o mjerama koje poduzima HNV, sudionici

Aktualiziranje kupnje rodne kuće bana Jelačića: sa sjednice UO HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina

sastanka su iznijeli svoja optimistička stajališta glede ovog pitanja, a predsjednik MZ Petrovaradin ponudio je aktivnu suradnju lokalne samouprave u okvirima njezinih ingerencija.

Sastanak je protekao u tolerantnom ozračju sa ocjenom da bi pretvaranje Jelačićeve kuće u Hrvatski dom bilo od značaja ne samo za srijemske Hrvate, nego i za Petrovaradin i Novi Sad.

Dogovoreni su i idući susreti s istom temom, na kojima će se rješavati konkretne zadaće.

N. V.

Božo Galić, vukovarsko-srijemski župan, u posjetu Subotici i Somboru

Razgovori u lokalnim samoupravama i HNV-u

Vukovarsko-srijemski župan *Božo Galić* najavio je posjet Hrvatskom nacionalnom vijeću, te općinama Subotica i Sombor. U petak 27. siječnja u 10 sati u Subotici će župana primiti predsjednik Općine *Géza Kucsera*, zamjenik predsjednika Općine *Petar Kunti*, predsjednik Skupštine *Saša Vučinić* i načelnik Sjeverno-bačkog okruga *Zoran Prčić*.

Istoga dana u 11,30 s županom će u HNV-u razgovarati predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović*, predsjednik Izvršnog odbora *Lazo Vojnić Hajduk*, potpredsjednici HNV-a *Stipan Šimunov* i *Vladimir Bošnjak*, te dopredsjednik Izvršnog odbora *Zvonimir Perušić*.

Sutradan, u subotu 28. siječnja Božo Galić bit će u Somboru, gdje će u 10 sati u lo-

kalnoj samoupravi razgovarati s predsjednikom Općine *Jovanom Slavkovićem*, predsjednikom Skupštine *Miodragom Sekulićem*, potpredsjednicom Skupštine *Mártom Odri*, predsjednikom Odbora za međunarodne odnose *Karlom Logom*, te s načelnikom Zapadno-bačkog okruga *Sašom Torlakovićem*.

H. R.

O studentima koji dolaze u Hrvatsku na studij više neće skrbiti HMI

Ministarstvo vanjskih poslova preuzima skrb o studentima

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, u utorak 17. siječnja održan je sastanak na kojemu su sudjelovali pomoćnik mini-

strice vanjskih poslova i europskih integracija *dr. Slavko Leban*, pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i športa *dr. sc. Rado-*

ljenika *Nikola Jelinčić*.

Tom prigodom dr. Slavko Leban je obavijestio nazočne kako je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, slijedom dogovora s ministricom *mr. Kolindom Grabar Kitarović*, donijelo Odluku da od akademske godine 2006/07. preuzima od Hrvatske matice iseljenika kompletnu skrb o studentima iz svih hrvatskih zajednica (manjinske, iseljeničke, studenti iz BiH) koji dolaze u Hrvatsku na studij ili tečaj hrvatskoga jezika. Ta skrb, osim davanja stipendija i X karte, između ostalog podrazumijeva i kompletnu organizaciju njihovog dolaska na pripreme za upis na fakultet, nostrifikaciju dokumenata, probleme oko upisa te brigu oko smještaja u studentske domove, što je zadnjih desetak godina radila Hrvatska matica iseljenika u dogovoru s nadležnim ministarstvima i institucijama.

Kompletna organizacija studentskoga života u rukama MVPEI-a: Slavko Leban

HMI

U Hrvatskom saboru u proceduri Europska konvencija o državljanstvu iz 2000. godine

Etničkim Hrvatima stroži uvjeti za hrvatsko državljanstvo

Prihvati li Sabor Europsku konvenciju o državljanstvu iz 2000., koja je u hitnoj proceduri na dnevnom redu predstojeće sjednice, etnički Hrvati ubuduće će mnogo teže dolaziti do hrvatskog državljanstva

Europska konvencija o državljanstvu iz 2000. godine najviše će pogoditi Hrvate iz BiH i drugih država nastalih raspadom SFRJ, jer iz te skupine dolazi najviše zahtjeva za prijemom u hrvatsko državljanstvo.

Po podacima MUP-a, radi se o 12 do 15 tisuća zahtjeva godišnje, koji se u pravilu prihvaćaju. Etnički Hrvati po važećem Zakonu o državljanstvu, hrvatskim državljanima mogu postati neovisno o tome prebivaju li u Hrvatskoj, za razliku od pripadnika drugih etničkih skupina, koji na hrvatskom teritoriju moraju neprekidno prebivati najmanje pet godina.

Upravo ta odredba najteži je izazov vladinoj međuresornoj skupini, osnovanoj u studenom radi pripreme zakonske prilagodbe na Konvenciju, koja izrijekom zabranjuje diskriminaciju na temelju spola, vjere, rase, boje kože te nacionalnog ili etničkog podrijetla.

Na članak Zakona o državljanstvu po kojemu etnički Hrvati do hrvatskog

državljanstva dolaze lakše od ostalih primjedbe je imalo i Vijeće Europe, pa je izvjesno da će se taj članak mijenjati. Pomoćnik ministra unutarnjih poslova *Žarko Katić* potvrđuje da je riječ o jednoj od najvećih dvojbi vezanih uz Konvenciju. Naglašava da gotovo sve europske zemlje pripadnicima matičnih naroda propisuju lakše uvjete za stjecanje državljanstva, no to uglavnom vežu uz određeno vrijeme stvarnog prebivanja u državi.

Budući da Konvencija preporuča da se, uz određene izuzetke, kao uvjet za stjecanje državljanstva propiše neprekidni boravak u državi između pet i 10 godina, za očekivati je da će nova zakonska rješenja biti na tom tragu, kaže Katić. No, ističe, za pripadnike matičnog naroda moguće je propisati i kraći rok.

Vijeće Europe je imalo primjedbe na još jednu zakonsku odredbu, onu kojom je utvđeno da se hrvatskim državljanima smatraju i pripadnici hrvatskog naroda koji to nisu bili po zakonskom kontinuitetu,

ali su na dan stupanja Zakona na snagu (8. listopada 1991.) imali prijavljeno prebivalište u Hrvatskoj u trajanju od najmanje 10 godina. Ta će se prijelazna odredba vjerojatno izbrisati, no Katić ne očekuje da će to imati većih posljedica, jer je, kaže, ta odredba uglavnom ranije konzumirana.

Na pitanje je li riječ o diskriminaciji, budući da takve mogućnosti stjecanja državljanstva nisu imali i pripadnici drugih naroda, Katić odgovara kako je najdublje uvjeren da se ne radi o diskriminaciji. Pojašnjava da su se, uz Hrvate, i drugi državljani bivše SFRJ koji su u trenutku sukcesije dobili status trajno nastanjenih osoba, bez većih problema mogli dobiti hrvatsko državljanstvo.

Veće probleme Katić ne očekuje ni oko odredbi Konvencije koje propisuju da osobe s višestrukim državljanstvom vojni rok moraju služiti samo u državi u kojoj stvarno prebivaju, budući da sporazum o dvojnog državljanstvu Hrvatska ima samo s BiH.

Održana je šesta sjednica Vijeća DSHV-a

Izglasovana obvezujuća stranačka disciplina

*Sjednica s do sada najvećim kvorumom * Usvojen plan rada za 2006. godinu **

*Donesena odluka o ponovnom pokretanju glasila »Glas ravnice« * Neslaganje s odlukom HNV-a o blagdanima hrvatske zajednice u SiCG glede datuma rođenja Ivana Antunovića **

Piše: Olga Perušić

U petak 20. siječnja održana je šesta sjednica Vijeća Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini. Bila je to sjednica sa do sada najvećim kvorumom, nedostajala su samo dva vijećnika. Na početku sjednice predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* upoznao je vijećnike s aktivnošću između dvije sjednice Vijeća, gdje je među značajnijim događanjima bio razgovor s premijerom Hrvatske *Ivom Sanaderom* 20. studenoga prošle godine, te posjet i razgovor sa srbijanskim premijerom *Vojslavom Koštunicom* 16. siječnja.

Posebice je istaknut i razgovor s predstavnicima srpske zajednice u Republici Hrvatskoj, s predsjednikom Srpskog narodnog vijeća *Miloradom Pupovcem* i predsjednikom Samostalne srpske demokratske stranke *Vojslavom Stanimirovićem*. Uzvratni posjet srpskoj zajednici u Zagrebu, gdje je domaćin bio *David D. Orlović*, bio je prigodom prvog organiziranog dočeka pravoslavne Nove godine. Treća točka dnevnoga reda odnosila se na redoviti godišnji inventar i izradu završnog računa.

PLAN RADA: U razgovoru za »Hrvatsku riječ« nakon sjednice, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je naglasio kako je uobičajeno da se na svakoj prvoj sjednici Vijeća utvrde plan i program rada za tekuću godinu.

»Vijeće je jednoglasno usvojilo plan rada glede političkih, gospodarskih, investicijskih pitanja i datuma proslava u DSHV-u. U planu rada za 2006. godinu definirana su najaktualnija politička pitanja koja se tiču hrvatske zajednice u Vojvodini, a odnose se na provedbu principa pozitivne diskriminacije manjina te Sporazuma o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj. Tu je istaknuto pitanje zastupljenosti u predstavničkim tijelima, bunjevačko pitanje, integracija Hrvata u politički i gospodarski sustav, pitanje uredništva na hrvatskome jeziku na RTV Novi Sad, inzistiranje na ratifikaciji Narodne skupštine Republike Srbije odluke Skupštine APV o uvođenju hrvatskoga jezika u službenu uporabu na teritoriju APV, inzistiranje na mogućnosti dobivanja osobnih dokumenata na materinjem jeziku, razgovori s predstavnicima Sveučilišta u Novom Sadu radi brže nostrifikacije diploma stečenih na sveučilištima u Republici Hrvatskoj, skretanje pozornosti javnosti na eventualno nove pojave incidenata, te formiranje Mješovitog odbora za praćenje provedbe Zakona o zaštiti manjina. Pod gospodarskim pitanjima DSHV će u 2006. godini težiti uspostavi potpune normalizacije odnosa između države u kojoj živimo i

matične države, zatim iznalaziti rješenja teške gospodarske krize naše zajednice inozemnim ulaganjima, potpomoći upošljavanje osoba koje u postojećim uvjetima sve teže dolaze do kvalitetnog radnog mjesta i pomoć u zapošljavanju pri povratku svršenih studenata sa sveučilišta u Hrvatskoj. Radit ćemo i na potpori otvaranja predstavništava hrvatskih tvrtki u Republici Srbiji. Plan investicija u infrastrukturu obuhvaća uvlačenje plina u Dom DSHV-a, unutarnje uređenje toga prostora i uređenje podrumskih prostora za potrebe mladeži

Utvrđeni zadaci: sjednica vijeća DSHV-a

DSHV-a. Datumi proslava u DSHV-u bit će: »Debeli četvrtak« 23. velječe, proslava 16. godišnjice od osnutka DSHV-a 15. srpnja, Dan grada Subotice 1. rujna i Božićni koktel 15. prosinca.

OSTALE TOČKE: Vijeće DSHV-a je donijelo i odluku o ponovnom pokretanju glasila DSHV-a »Glas ravnice«. Za glavnog i odgovornog urednika imenovan je *Đorđe Čović*, a zamjenik glavnog urednika bit će *Ivan Jurakić* iz Vrbasa. Odlučeno je također da će se osma redovita Skupština DSHV-a održati u posljednjem tjednu u ožujku, da će biti isključivo radna i da će biti bez nazočnih gostiju. Sve ostale operativne odluke će donijeti Predsjedništvo na svojoj sljedećoj skupštini.

»Pod posebnom točkom dnevnoga reda diskutiralo se na temu stranačke discipline i o nizu problema koji su se pojavili u posljednje vrijeme, gdje neki članovi stranke nisu odreagirali onako kako se od njih očekivalo i nisu ispoštovali zaključke Predsjedništva i Vijeća«, kaže *Petar Kuntić*. »Donesena odluka odnosi se na obvezu stranačke discipline na svim razinama i u svim organizacijskim formama, svugdje gdje su predstavnici i članovi DSHV-a nazočni, glede odluka Predsjedništva i Vijeća DSHV-a.«

Na sjednici je pokrenuta i usvojena inicijativa da se izmjeni dio odluke Hrvatskog nacionalnog vijeća o blagdanima hrvatske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori, kojom je predloženo da jedan od četiri dana bude i dan rođenja *Ivana Antunovića*.

»Na Vijeću je iznesen stav o dubokom neslaganju s takvom odlukom, imajući u vidu da je DSHV predložio da to bude dan kada je *Ivan Antunović* javno započeo svoj prosvetiteljski rad«, kaže *Kuntić*. »Dan 15. kolovoza je prigodni datum za proslavu, uzimajući u obzir organiziranje svečanosti Dužijance u Subotici i Dužionice Somboru, te je stoga ovo veoma pogodna prigoda za razvitak hrvatske narodne samosvijesti i podsjećanje na pokretača narodnoga preporoda i njegovu preporoditeljsku djelatnost.« Vijeće DSHV-a također zahtjeva da se izvrši odluka usvojene od strane HNV-a prošle godine, glede pokretanja edukacije na Učiteljskom fakultetu i pitanja mjesta školovanja budućeg hrvatskoga nastavnog kadra u Vojvodini. DSHV po ovome pitanju ima jasan stav u da se nastava treba organizirati u Subotici, ne samo zato što je to mjesto s najvećim postotkom Hrvata, već je u Subotici nastava na hrvatskom za sada najrazvijenija, kako po broju učenika, tako i po nastavničkom kadru.

Pod posljednjom točkom izneseno je pitanje najave uvođenja umjesto bunjevačkog jezika bunjevačkog govora, o čemu se po završetku ove sjednice izdalo i priopćenje za javnost. Na kraju sjednice svi su vijećnici zamoljeni da se u što većem broju odazovu na Veliko prelo koje će se održati u subotu 28. siječnja.

Novo rukovodstvo DSHV-a u Tavankutu

U četvrtak 19. siječnja u Tavankutu u zgradi Vatrogasnoga doma održana je izvanredna skupština Mjesne organizacije DSHV-a Tavankut. Osim izvješća o radu i aktualnoj tematici DSHV-a izabran je i novi Mjesni odbor koji broji sedam članova, a koji će na svojoj prvoj sjednici izabrati novog predsjednika Mjesne organizacije DSHV-a Tavankut. Uz niz zadataka koji su pred njima glede aktivnosti u samoj organizaciji DSHV-a, svakako je velika zadaća svih članova DSHV-a animirati pučanstvo u Tavankutu za eventualno dobivanje statusa općine, ukoliko Subotica dobije status grada.

Priopćenje za javnost Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Umjetno pitanje staviti ad acta

»Ikavica nije osobitost samo skupine od dvadesetak tisuća ljudi iz sjevera Bačke, koji iz materijalnoga ili političkoga probitka, straha ili neznanja, drže da je ikavica njihova jedinstvena specifičnost«

Nakon sjednice Predsjedništva i Vijeća Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, održane u Subotici 20. siječnja, stranka je izdala priopćenje u kojemu se, između ostalog, kaže:

»Iz neslužbenih izvora saznali smo da je Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu uputilo Tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine uputilo zahtjev radi davanja mišljenja o uvođenju 'bunjevačkog jezika s elementima nacionalne kulture', kao jednog od izbornih nastavnih predmeta, od kojega će ovisiti i sudbina ove inicijative.

Veoma smo nelagodno iznenađeni da se odlučivanje o ovako važnome pitanju radi netransparentno, prije svega imajući u vidu da svoje mjesto u Tajništvu imaju i predstavnici bunjevačkih Hrvata, ali istodobno i izvan bilo kakve javne rasprave koja bi trebala imati ne samo širinu, dakle uključenost velikoga broja zainteresiranih, nego i najeminentnije stručnjake, osobito filologe i jezikoslovce.

U odsustvu takvoga pristupa, prijeti opasnost da se kroz inicijativu za uvođenje jednoga do sada nepoznatoga jezika putem njegova izdvajanja iz hrvatskoga jezika, čiji je on dijalekt – što je nedvojbeno izražavaju ne samo hrvatski nego i najeminentniji srpski jezikoslovci (npr. akademik Pavle Ivić), zapravo radi proaktivna državana potpora podjeli jednoga ogranka hrvatskoga naroda (Bunjevaca) u Vojvodini – čiji dijelovi žive ne samo u sjevernoj Bačkoj, već prije svega u Dalmaciji, zapadnoj Hercegovini i Bosni, Lici, Gorskom kotaru, Hrvatskome primorju, u južnim dijelovima Republike Mađarske te široj okolini Budimpešte u nastojanju da se ono oblikuje kao zasebna i samostalna, čak nacionalna skupina.

Ovakve aktivnosti državnih tijela, kojima se želi umjetnim putem od jednog regionalnoga govora načiniti službeni jezik protivne su brojnim međunarodnim ili domaćim propisima, a prije svega nedavno i u nas ratificiranoj Europskoj povelji o regionalnim jezicima i jezicima manjina koja u članku 1. izričito kaže da »regionalni ili jezici manjina« nisu dijalekti te osobito njezinome članku 3. i izjavom Srbije i Crne Gore koje je instrumentu ratifikacije izričito navela na kojih se 10 regionalnih ili manjinskih jezika odnosi ova Povelja (a to su albanski, bosanski, bugarski, mađarski, romski, rumunjski, rusinski, slovački, ukrajinski i hrvatski jezik!) te dakle nije naveden fantomski bunjevački jezik čije se uvođenje traži u nastavu (članak 3. Europske povelje u pravitku).«

IKAVICA NIJE BAČKA SPECIFIČNOST: Rukovodstvo DSHV-a u priopćenju dodaje kako ovo pitanje nije samo političko-pravno već stručno pitanje.

»Ikavica nije osobitost samo skupine od dvadesetak tisuća ljudi iz sjevera Bačke,

Stručna pitanja treba prepustiti stručnjacima: predsjednik i potpredsjednici DSHV-a

koji iz materijalnoga ili političkoga probitka, straha ili neznanja, drže da je ikavica njihova jedinstvena specifičnost. Mjesni govor bačkih Bunjevaca pripada štakavskom poddijalektu novoštokavskog ikavskog dijalekta, a tim se dijalektom, osim u Bačkoj, govori još u Dalmaciji, Primorju, Lici, zapadnoj Hercegovini, srednjoj Bosni, u manjim oazama i u Slavoniji, Istri, sjevernoj Bosni te južnotalijanskoj pokrajini Molise. Njime govori više Hrvata nego ijednim drugim dijalektom, a golemu većinu njegovih govornika čine upravo Hrvati te je stoga riječ o najraširenijem hrvatskom dijalektu uopće.«

INTEGRALNI DIO HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI: Književnost bačkih Bunjevaca od svojih je početaka integralni dio razvojnih tendencija hrvatske književnosti, a njezin je jezik s obzirom na grafiju, pravopis, leksik, nazivlje, morfološka i sintaktička obilježja te najfrekventnije načine stilizacije hrvatski. Hrvatski je ostao i u onim tekstovima u kojima se, nakon prihvatanja jekavice za osnovicu književnog jezika, i dalje ustrajalo na ikavici, jer su takva regionalno obojena stajališta bila široko zastupljena i među Hrvatima u drugim krajevima a ne samo u Bačkoj.

Ikavica kao jezik svakodnevne komunikacije među bačkim se Bunjevcima već dugo intenzivno povlači i znatnije je očuvana još samo u nekoliko sela u okolini Subotice. Rezultat je to niskoga društvenog prestiža koji je imala tijekom pri-

jašnjih stoljeća, ali i sociolingvističkih zakonitosti prema kojima se uloga dijalekta u modernom svijetu smanjuje. Zbog stoljećima dugog izostanka institucionalne potpore hrvatskomu književnom jeziku bački su Bunjevci do danas u najvećem broju kao svakodnevni komunikacijski kod prihvatili jezike koji u sredinama u kojima žive uživaju društvenu potporu i prestiž (mađarski u Mađarskoj i srpski u Vojvodini), pri čemu im lokalna ikavica služi uglavnom još samo kao povremeno stilizacijsko sredstvo. To je zapravo i glavni uzrok otuđenosti dijela bunjevačkih Bunjevaca od hrvatskoga kolektivnoga identiteta. S druge strane, sociolingvističke prilike među bačkim Bunjevcima ozbiljno dovode u pitanje i smislenost projekta standardizacije »bunjevačkog« jezika. Naime, ako se za taj »jezik«, usprkos izostanka ozbiljne i organizirane filološke pripreme, i izrade normativni priručnici, nepostojanje minimalnih uvjeta za njegovu

ustaljenju javnu uporabu i prihvaćanje među ciljanim govornicima jasan je znak kako cijelom projektu cilj nije toliko ostvarivanje jezičnih prava bačkih Bunjevaca koliko priječenje te zajednice da se integrira u narod kojemu, s obzirom na svoje jezičke i kulturne tradicije, u potpunosti pripada. »**POLITIČKI KORIJENI:** DSHV upozorava kako je, uza sve to, SANU u odgovoru Pokrajinskome tajništvu izričito rekla da nema kompetentne poznavatelje ove problematike, a VANU da je nužan standard u obliku gramatike ali i da norma bude dosljedno prakticirana.

Na kraju priopćenja, DSHV izražava uvjerenje »da pitanje negiranja hrvatske pripadnosti bačkih Bunjevaca i pokušaji stvaranja zasebnoga jezika od njihova dijalekta imaju isključivo političke korijene, koji su ne samo anticivilizacijski i nedemokratski, već i nemaju nikakvo lingvističko ili pravno utemeljenje. Zato bi o ovome pitanju trebali raspravljati stručnjaci kojima do sada nije pružena mogućnost da izraze mišljenje, i to prije svega filozofi, jezikoslovci i povjesničari!«

»Iz tih se razloga nadamo da ćete ovo umjetno političko pitanje staviti ad acta da bismo se mogli okrenuti daljnjem razvijanju manjinskih prava, u što među ostalim ulazi i očuvanje ikavice i njezino izučavanje u školama, što mi pripadnici hrvatske zajednice u Vojvodini već svakodnevno i prakticiramo«, kaže se u priopćenju DSHV-a.

Blagoslov novog sustava plinskog grijanja u HKC »Bunjevačko kolo«

Osigurani uvjeti za cjelogodišnje aktivnosti

Zahvaljujući financijskoj potpori SO Subotica, Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine, te Generalnog konzulata RH u Subotici, Hrvatski kulturni centar je osigurao plinsko grijanje, a time i uvjete za redovite aktivnosti svojih odjela tijekom cijele godine

Uprava centra ispunila zadaću: bolji uvjeti i za aktivnosti tijekom zime

Svečani blagoslov novog sustava grijanja: msgr. Stjepan Beretić

Na dan 36. obljetnice postojanja, u Velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« u Subotici, 18. siječnja, održana je svečanost u povodu puštanja u rad i blagoslova sustava plinskog grijanja.

Polovicom 2004. godine na Skupštini HKC-a izabrano je novo rukovodstvo koje je u svojem programu kao prioritet zacrtalo i konačno rješavanje sustava grijanja, a time i osiguranje uvjeta za rad svih odjela Centra tijekom cijele godine.

»Poslu se pristupilo u posljednjih nešto više od godinu dana. Dosta je vremena otišlo na pripremu tehničke dokumentacije, a zatim se ak-

tivno radilo na osiguranju neophodnih financijskih sredstava. Najveću financijsku potporu dali su: SO Subotica (1.000.000 dinara), Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine (250.000 dinara), te Generalni konzulat RH u Subotici (oko 2.000 eura). Projektant te izvođači radova bili 'Termo-projekt', 'Imos', 'Noe' i 'Elektro inženjering', a stratešku potporu dala je subotička 'Topla - na'. Vrijednost cijeloga projekta je oko 1.500.000 dinara. Svi

Pjevačka skupina reprezentativnog sustava Folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo«

izvođači su isplaćeni, tako da ovaj projekt neće financijski opterećivati redovito poslovanje Centra«, rekao je o završetku radova predsjednik Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« *Mirko Ostrogonac*.

Sama svečanost otpočela je vokalnim nastupom skupine članova reprezentativnog sastava Folklornog odjela Centra, zatim stihovima *Tina Ujevića* koje je za tu prigodu govorila *Mirjana Horvacki*, a pozdravni je govor održao predsjednik Centra *Mirko Ostrogonac* upoznavši nazočne sa samim tijekom realizacije projekta iskazavši tom prigodom zahvalnost financijerima i izvođačima na ukazanoj potpori i uspješnoj suradnji.

Prigodan je govor održao je i potpredsjednik »Bunjevačkog kola« velečasni *dr. Andrija Kopilović*, a sustav plinskog grijanja je blagoslovio katedralni župnik *msgr. Stjepan Beretić*.

Među uzvanicima ove svečanosti, bili su predstavnici Generalnog konzulata RH u

Subotici na čelu s generalnim konzulom *mr. Davorom Vidišem*, zatim predsjednik Općine i njegov zamjenik, *Géza Kucsera* i *Petar Kuntić*, te predstavnici tvrtki-iz-

vođača ovoga projekta, čelnici nekoliko hrvatskih institucija i svećenstvo.

D. Dulić

Uzvanici i članovi Centra u toploj dvorani

Pučka kasina u Subotici (1878.-1914.) (3.)

Veliko prelo – bal Pučke kasine

Prvo Prelo je organizirano samo dva mjeseca po osnivanju Kasine, 2. veljače 1879. godine. Na zaprepaštenje nenaviknute subotičke javnosti, u zakupljenim dvoranama hotela »K varoši Pešti« okupilo se preko 1000 posjetitelja. Bio je to bal običnog, »malog«, stanovnika grada. Kasnije, tisak je zabilježio da su od »gospode prisutni bili samo Ago i Lazar Mamužić, Boza Šarčević i Stipan Antunović«

Piše: Mirko Grlica

Svakodnevni okvir događanja u Kasini odvijao se uz čašu ili dvije pića, novine, poneku knjigu, društvene igre (domino, karte) uz razgovor o temama od interesa za članstvo. Novi vidovi razodvedenosti uvedeni su u Kasinu tek sa dolaskom spomenute skupine mlađih intelektualaca i izgradnjom vlastitog doma. Na sjednici odbora 25. ožujka 1905. godine prihvaćen je prijedlog *Bene Sudarevića* i mlađih članova da se izgradi kuglana ispod natkrivenog prostora ulazne kapije. Konzervativizam i otpor starijih članova ogledao se u odluci da Kasina ne sudjeluje svojim sred-

Lošije sreće je prošao prijedlog, iznesen na godišnjoj skupštini 1. siječnja 1905. godine, da se prostorije Pučke kasine osvijetle električnom rasvjetom. Iako je već 10 godina u Subotici postojala električna energija konzervativna struja članstva nije prihvatila napredak. Umjesto postojećih petrolejki kupljene su plinske lampe. Tadašnji mlađi članovi Kasine bili su već vremešni kada je 1919. godine konačno riješeno da prostorije Kasine obasja svjetlost električnih žarulja. Sličnu sudbinu imao je prijedlog da Kasina kupi radio, koja je realizirana tek 1926. godine.

kom kartanja strašno psovao i vrijeđao *Karla Perčića*. Među ove rijetke nemile događaje spada i isključivanje iz članstva Kasine *Albe Prčića* (Šiljinog). On je duže vremena ispitivao članove Kasine o cijenama kupoprodajnih ugovora nekretnina i ako se nisu slagali sa cijenama zapisanim u ugovoru prijavljivao takve slučajeve gradskoj poreskoj upravi. U obrazloženju Prčićevog isključenja stajala je činjenica da prisutni članovi u njegovom prisustvu ne smiju slobodno razgovarati.*

Uz svakodnevna događanja, nekoliko puta tijekom godine Kasina je za članstvo priređivala društvene večere. Svake je godine na dan svetog Istvāna održavana večera članova Pučke kasine, najčešće zajedno sa članovima Građanske čitaonice. Društvene večere su se priređivale na Oce, Materice, povodom pokladnih svečanosti, u čast novog vina, svinjokolja i u sličnim prilikama. Društvene večere su započinjale zdravicama, kojih je uvijek bilo nekoliko, nastavljane jelom, najčešće paprikašem ili gulašom, a završavane muzikom tamburaša ili gajdaša, i uvijek uz puno vina.

Knjižnica

Zbog značaja knjižnice bila je izdvojena zasebna prostorija i u vrijeme dok je Kasina bila u iznajmljenom stanu, a i kasnije, u vlastitom domu. U toj je prostoriji od članstva zahtijevana tišina, a bilo je zabranjeno konzumiranje alkoholnih pića.

KNJIGE I TISAK: Tijekom čitavog razdoblja vidljiva je zainteresiranost članstva za tisak, koji se mogao čitati u Kasini. Popis novina i časopisa pretplaćenih za 1903. godinu svjedoči o raznovrsnoj ponudi u kojoj dominiraju politički listovi. U knjižnici Pučke kasine te su se godine mogli naći sljedeći: Dubrovnik, Obzor, Domaći svit, Lav Hart, Narodne novine, Vasárnapi Ujság, Budapesti Ujság, Magyarország, Za novo stoliće, Bácskai Ellenör, Szabadka es Vidéke, Néppart, Pučki list, Neven. Ukupna svota izdvojena za tisak je 1903. godine iznosila 203,40

Unutrašnjost Kasine

stvima u izgradnji kuglane, već su mlađi članovi uložili svoj novac, koji će im biti vraćen tek naplaćivanjem kuglanja. Prijedlog *Babijana Malagurskog* da se kupi stol za biljar, iznesen na sjednici odbora 15. rujna 1907. godine, već je bio bolje sreće te ga je čitava Kasina podržala i ubrzo ostvarila.

RIJETKI INCIDENTI: Uglavnom harmoničnu atmosferu remetili su rijetki incidenti. Tako je 24. veljače 1903. godine osuđen postupak *Antuna Kuntića* i *Feliksa Bogešića* koji su se tijekom igranja karata žestoko posvađali, a zatim, još žešće potukli. Na istoj je sjednici osuđen postupak *Filipa Malagurskog* koji je, također prili-

kruna, što je bio ekvivalent za dvije mjesečne plaće učitelja. S obzirom na značajan postotak nepismenih članova, obrazovna funkcija Kasine je bila velika. Tako na sjednici odbora 2. lipnja 1907. godine »Mijo Mandić« pridloži da se učeni mladići zamole da drže čitanja o važnijim poučnim i naše ljude zanimajućim pitanjima.

Knjige u knjižnici bile su manje značajna stvar. Nemamo podatke koliko ih je bilo, ali su s vremena na vrijeme izdvajana skromna sredstva za njihovu kupovinu. Širu zainteresiranost izazvali su jedino atlas, kojih je 1895. godine kupljeno dva primjerka. Tijekom 1893. godine kupljen je Hrvatsko-madžarski i Mađarsko-hrvatski rječnik. Godišnja izvješća knjižničara otkrivaju slabu zainteresiranost članstva za knjige. U 1903. godini rabljeno je 58 naslova, 1904. – 26, 1905. – 36, 1906. – 27, 1907. – 33, 1909. – 30, 1910. – 24. Zabilježeni su i rijetki slučajevi, kao onaj na sjednici odbora 15. rujna 1907. godine, kada je Mijo Mandić predložio da se od prihoda preostalog od društvene večere na dan sv. Istvána kupe knjige, za što ostalo članstvo nije imalo razumijevanja.

Popis preostalih aktivnosti na polju kulture nije pretjerano impresivan. Tiskana je knjižica preljskih pjesama 1893. godine, zatim statut Kasine, slikar *Petar Buljovčić* je za 30 forinti naslikao portret *Ambrozija Šarčevića* 1900. godine, a naredne godine *Antun Bačić* je naslikao portret *Petra Preradovića*. Subotički fra-njevci su 1902. godine potpomognuti sa 20 kruna za kupovinu orgulja, postojala je inicijativa da se izradi zastava Kasine, ali nije poznato je li ona i realizirana. Ovaj skroman niz aktivnosti na planu kulture završava se 1912. godinom izdavanjem dozvole Pjevačkom društvu bunjevačke zanatlijske i trgovačke omladine da dva puta tjedno, od 20 do 22 sata koristi prostorije Kasine za svoje probe.

PRVO PRELO: Od prvih dana siječnja pa do prve polovice veljače društveni život u Subotici bio je neobično živ. To je bilo vrijeme kad je najveći dio stanovništva koji se bavio poljoprivredom bio manje uposlen, te mu je preticalo vremena i za zabavu. Tada su sva društva priređivala balove, Besede sa igrankom ili manifestacije drugog naziva, ali istog sadržaja. Među tih desetaka priredbi u gradu najposjećenije je bilo Veliko prelo Pučke kasine. Izraslo iz kućne tradicije da se zimi organiziraju prela, u kojima bi se okupljali prijatelji ili

rođaci iz nekoliko porodica, Veliko prelo je izraslo u manifestaciju znanu daleko od Subotice.

Prvo Prelo je organizirano samo dva mjeseca po osnivanju Kasine, 2. veljače 1879. godine. Na zaprepaštenje nenaviknute subotičke javnosti, u zakupljenim dvoranama hotela »K varoši Pešti« okupilo se preko 1000 posjetitelja. Bio je to bal običnog, »malog«, stanovnika grada. Kasnije, tisak je zabilježio da su od »gospode« prisutni bili samo *Ago i Lazar Mamužić*, *Boza Šarčević* i *Stipan Antunović*.* Već narednih godina na Prelu će zbog njegove važnosti u društvenom životu grada biti prisutna cjelokupna elita subotičkog društva. Zbog njih će biti uveden običaj

Jedan od gospode na prelu: Ambrozije Šarčević

naročitih »poštovatelja« Prela, koji su odanost izražavali dvostrukom, trostrukom, peterostrukom cijenom ulaznice, znajući da će na taj način njihovo ime biti objavljeno u novinama. Iza svega su se, najčešće, krili neki drugi interesi.

Prelo se tradicionalno održavalo svake godine istog dana, 2. veljače, na Marin-dan. Zabilježeno je samo nekoliko izuzetaka: kada je u cijeloj državi bila žalost zbog smrti prijestolonasljednika *Rudolfa*, kao i u svim onim godinama kada je 2. veljače padao u petak, »jer se Bunjevci kao kršćani petkom ne vesele«.

Tijekom godina program na Prelu nije pretrpio značajnije izmjene. To je bila obična narodna zabava. Počinjala je pjesmom, često originalnom, pisanom za tu

priliku. Tu su nastale mnoge pjesme za koje se danas smatra da su »narodne«. Iza te pjesme sledio je niz 10 do 12 narodnih kola prekidanih negdje od ponoći na jedan sat, kako bi se igrači i tamburaši odmorili. Sve se završavalo u ranim jutarnjim satima. Samo na jubilarnom 25. prelu održan je svečani govor. To je bio jedini pokušaj da se u sadržaj Prela uvedu novi sadržaji.

CRNI FRAKOVI I LAKIRANE CIPELE: Redovita novinska izvješća sa Prela svjedoče, na posredan način, preko odjeće posjetitelja zabave, o prodoru građanskih ideja među tradicionalne slojeve bunjevačkog stanovništva. Tako izvještavač sa drugog Prela piše da je ono »bilo interesantno za one koji ovdašnju narodnu noš-

nju i narodne plesove ne poznaju».*

Sedam godina kasnije situacija je već izmijenjena, jer se pišući o Prelu novinar konzervativnog »Nevena« obratio djevojkama kojima »preporučujemo da narodnu nošnju prigrle i da je neguju, a da se ne glupiraju kojekakvim pomodnim odelom, koje im nije svojstveno».*

Prodor novog, modernog načina odijevanja nije se mogao zaustaviti novinskim apelima, te je sljedeće godine zabilježeno da »naša ženska mladež hrli za modom i ostavlja svojeručno rađeno lepo narodno odelo».* Početkom 20. stoljeća narodna nošnja je bila potpuno potisnuta kod posjetitelja Prela. Opću pozornost izazvala je djevojka koja se 1904. godine pojavila u narodnoj nošnji. »I sto puta hvala Bogu, što se narod prestao da ovako rasipno troši na odelo, pa ovaj slučaj možemo kao jedini zabeležiti sa Prela«, primijetio je novi-

nar »Nevena».* U godinama pred Prvi svjetski rat odijelo muških posjetitelja Prela činili su »crni frakovi, halbcilin-dri, lakirane cipele».*

Pucnji u Sarajevu 1914. godine i četiri godine svjetske klaonice donijeli su Subotici novi položaj. U novoj državi našla se na periferiji, ali ne samo po zemljopisnom položaju, nego i po mnogim drugim pokazateljima. Članstvo Kasine idućih desetljeća bit će obuzeto nacionalnim trvenjima i politikom. Godine nakon Drugog svjetskog rata donijele su zabranu rada Pučke kasine, kao nepotrebne i »društveno štetne« i hrvatske institucije. Nastala je velika praznina u društvenom životu subotičkih Bunjevaca.

Svršetak feljtona

Tekst je objavljen u Hrvatskoj reviji,

Mato Jurić, predsjednik Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata

Skromni jubilej protjeranih Hrvata

Udruga je i osnovana s ciljem da okupi, prvenstveno, sve prognane Hrvate, koji su tih godina svakodnevno napuštali svoj zavičaj, mislim tu na godine od 1991. do 1995. i dolazili u svoju matičnu domovinu, jedno vrijeme i po 50 obitelji dnevno, ljude od kojih su neki dolazili samo s vrećicama, neki s natovarenim kamionima, pa ne znate što je gore, jer kako strpati cijeli jedan život u jedan kamion, ljude koji su mijenjali imovinu na neviđeno, ljude koji su sve izgubili i bili prinuđeni život počinjati od početka

Intervju vodio: Slavko Žebić

Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata ili prvobitno nazvana Zajednica izbjeglih i protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, osnovana je u Zagrebu 21. prosinca 1991. godine sa ciljem da pruži svu potrebnu pomoć onima koji su morali pobjeći pred ludilom jednogumlja i nacionalizma. Nastala kao težnja onih koji su izgubili svoj zavičaj da se organiziraju, da progovore o svojim mukama, patnjama, prozivanju, batinanju, progonstvu pa i ubojstvima, da kažu i pokažu da su protjerani i otjerani, Zajednica je u potpunosti ispunila svoju zadaću, a o nastanku i utemeljenju, o brojnim aktivnostima i postignućima, razgovarali smo u Zagrebu s aktualnim predsjednikom udruge, zagrebačkim Beščaninom, dipl. iur. Matom Jurićem.

HR: Kako ste, Vi osobno, Bešku zamijenili Zagrebom, ili točnije rečeno Svetom Kladom?

Problema sam imao vrlo rano, problema su imali svi naši Srijemci, jer problemi su se dali naslutiti. Njima je trebao povod, a našli su ga u isticanju hrvatskoga stijega u Slankamenu, pa je na red došla Beška, a onda je krenulo dalje – Golubinci, Hrtkovci, Nikinci, Kukujevci i tako redom. Da nije bilo toga, našli bi oni već neki drugi razlog, smetali smo što smo Hrvati, i to je bjelodano, i onda, tko je htio vidjeti, i danas, na distanci od 15 godina. U našoj smo obitelji vrlo kratko razmišljali, moralo se na put, pa smo ja i moja obitelj otišli već 22. studenoga 1991. godine, samo četiri dana nakon pada Vukovara. Prije nas otišle su dvije-tri obitelji, Marčići, Rajići, pa moj brat i ja s obiteljima, a poslije nas već je išlo i po nekoliko obitelji tjedno.

HR: I kada ste pobjegli, kada ste zamijenili nekretnine, došli u Zagreb ili tko gdje već, osjećala se potreba za organiziranjem, za pomoći tim ljudima koji su dolazili svakodnevno, treba srediti dokumentaciju, treba ubilježiti nekretnine, treba jesti i treba živjeti. Kako je to tada krenulo, kako ste počinjali? Pitate Vas jer ste danas aktualni predsjednik Udruge prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i ako se ne varamo, to Vam je već drugi mandat?

Nekolicina naših ljudi, koji su među prvim protjeranim, sastala se s našim poznatim Srijemcima koji su već bili u Zagrebu otprije, dogovoreno je sve što je bilo potrebno, i 21. prosinca 1991. održana je osnivačka skupština Zajednice izbjeglih i prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, a za prvoga je predsjednika izabran dr. Milan Bičanić, liječnik, koji je protjeran iz Kukujevaca. Već je tada dogovoreno da će to biti udruga svih onih koji su protjerani iz cijele Vojvodine u vrijeme Domovinskoga rata, ali i svih onih koji su iz bilo kojih razloga i ranije napuštali Srijem, jer iz Srijema su Hrvati uvijek protjerivani, i nakon Prvoga svjetskog rata, poglavito nakon Drugoga svjetskog rata, u vrijeme formiranja seljačkih radnih zadruga, gospodarske reforme, a posebice nakon Hrvatskog proljeća 1971. godine i naročito veliki val nakon agresije na Republiku Hrvatsku. Što se ovog posljednjeg progona tiče, raspoložemo vrlo pouzdanim i vjerodostojnim podacima da je iz Srijema tih godina protje-

rano oko 45 do 50 tisuća Hrvata i drugog nesrpskog življa. Tako da danas uglavnom govorimo da je tijekom posljednjih događanja protjerano pedesetak tisuća Hrvata, a isto toliko ih je protjerano u ranijim, već navedenim prigodama, pa možemo slobodno reći da nas je danas diljem Lijepe naše gotovo 100 tisuća.

HR: Na posljednjoj ste sjednici donijeli program obilježavanja 15. obljetnice utemeljenja Udruge, pa nam recite što je to sve planirano tijekom čitave ove godine?

Da, u pravu ste, kako se prošla godina blizila kraju, tako smo željeli u Novu godinu ući s prigodnim programom kako obilježiti 15. obljetnicu naše Udruge, kažem namjerno obilježiti a ne proslaviti, jer nije to prigoda za slavlje. Čovjek i ne zna cijeliti zavičaj dok ga ne izgubi, a tek kada ostane bez njega, kada mu ga uzmu ili bolje rečeno, otmu, tek tada ga itekako zna poštovati i cijeniti, i tada mu neizmjerano nedostaje i fali. Zato ćemo mi obilježiti ovu 15. obljetnicu.

I do sada smo svake druge godine imali izbornu skupštinu svakog ožujka, pa ćemo tako i ove godine, 25. ožujka imati u Zagrebu izbornu skupštinu, na kojoj ćemo podnijeti izvješće o 15. obljetnici i izabrat ćemo novo vodstvo Udruge. Također smo planirali već u svibnju, mjesecu kada već možemo računati na proljetno vrijeme, organizirati u Zagrebu, ali i u još nekim mjestima (Osijeku, Virovici), tjedan Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Pri tome mislim na kulturna i sportska događanja, u kojima bi sudjelovali svi naši članovi diljem Hrvatske, ali i naši Hrvati iz Srijema, Bačke i Banata, koji su nam uvijek dragi gosti. Mislim tu na HKPD iz Rume, Mitrovice, Golubinaca, Petrovaradina, Sombora, Sonte, Monoštora, Tavankuta, Subotice, Bača, Šida, da međusobno podijelimo radost susreta.

Planiramo također uključenje tih naših kulturnih i sportskih društava kroz cijelu ovu godinu, jer oni već ionako dolaze na Đakovačke vezove, Vinkovačke jeseni, susrete koje organizira Hrvatska matica iseljenika, pa da ih i mi, kao asocijacija Srijemaca i Bačvana prognanih iz svojega zavičaja, pozovemo i udomimo, da nam pokažu svoja postignuća na planu negovanja hrvatske tradicijske kulture i starih dobrih običaja, lijepih narodnih nošnji i još ljepših pjesama i tamburaške glazbe. Zato ovom prigodom i putem »Hrvatske riječi« pozivam sve zainteresirane HKUD-ove i KPDOve da nam se jave, da izraze želju za sudjelovanjem na jednim takvim susretima, da se dogovorimo i uskladimo termine, koji će najbolje odgovarati i sudionicima programa i našim ljudima ovdje.

Želim još reći da naš Srijemac Smiljo Barišić iz Beške uskoro otvara veliki restoran na prostoru između Žitnjaka i Ivanje Rijeke u Zagrebu, za oko 300 osoba, pa ćemo imati priliku tamo se sastajati i okupljati, a kod njega u tom restoranu planiramo tijekom obilježavanja 15. obljetnice

Zajednice organizirati i tjedan srijemske kuhinje i vina. Koristim priliku da pozovem zainteresirane ljubitelje dobre kuhinje i dobrog vina iz Srijema, a osobito proizvođače srijemskog vina, da sudjeluju u ovoj manifestaciji. Također, prigoda je to za naše mlade, koji planiraju uploviti u bračnu luku i praviti svatove, imaju prostor gdje mogu počastiti brojnu rodbinu i prijatelje.

Također, planirali smo turnir u malom i velikom nogometu, jer u Srijemu smo bili poznati po toj vještini – jedan u Osijeku ili Čepinu, gdje bi organizatori bili Gibarčani i Kukujevnjani, a drugi u Slatini ili Virovici, gdje bi organizatori bili Hrtkovčani, Beščani ili Slankamenci, gdje bi se okupili i naši mladi nogometaši, ali i veterani, i gdje bi podijelili vrijedne nagrade i priznanja.

Planirali smo i dvije likovne kolonije, jedna je vrlo uspješno održana na Jarunu i u Zaprešiću, a drugu planiramo održati u Osijeku ili u okolici, gdje bi sudjelovali naši umjetnici i amateri i akademski slikari i kipari, a na završnoj svečanosti imali bi književnu večer, gdje bi sudjelovali naši pjesnici i pisci, jednoj rječju, doista želimo bogato obilježiti ovaj naš skromni jubilej. Osim toga, u pripremi je i knjiga »Prilozi za monografiju Udruge«, gdje ćemo angažirati sve naše ljude vične peru, a knjiga bi izašla iz tiska do prosinca ove godine.

HR: Nema što, bogat program obilježavanja, no, naši ljudi to i zaslužuju. Spominjali ste tu nekoliko destinacija pa nam recite kako je danas organizirana i ustrojena Udruga kada znamo da su naši ljudi rašireni diljem Hrvatske, od Iloka do Dubrovnika, pa samo Gibarčana ima u 66 gradova i sela, Kukujevnjani u 97, a drugih i još u više?

Ubrzo nakon utemeljenja Zajednice osnovani su i ogranci u Osijeku, Splitu, Rijeci, Zadru, Virovici, Bjelovaru, Požegi, Požežu a negdje poslije 1995. osnivaju se i zavičajne udruge i zavičajni klubovi, kakvih danas ima 9, tako da osim krovne

udruge sa sjedištem u Zagrebu, koja radi na principu delegata iz ogranaka i klubova, imamo i 8 ogranaka i 9 klubova – i to je današnje ustrojstvo Udruge. Najprije su Gibarčani osnovali zavičajnu udruhu sa sjedištem u Osijeku, pa odmah Kukujevnjani sa sjedištem u Budimcima, Beščani su osnovali svoj klub, a sastaju se u Zagrebu, Požegi i Virovici, Bjelovaru, Slankamenci također u Zagrebu, Virovici i Osijeku, a Hrtkovčani imaju svoj klub »Gomolava« i sastaju se u Zagrebu i Kuli kod Požege. Petrovaradinci se sastaju svakoga ljeta u Oprisavcima u brodskom kraju, a klub Nikinčana svake godine u Novigradu Podravskom. Nedavno je osnovan i zavičajni klub Mitrovčana, dok zavičajni klub Zemunaca ne djeluje u okviru naše Udruge, isto kao i udruga Monoštora »Šokadija« čije je sjedište u Bilju. Od onih kojih ima dosta ovdje u Hrvatskoj, mislim da samo još Rumljani nemaju zavičajni klub.

HR: Što je to što je u Udrugi dobro urađeno, i ima li nešto što nije? Što je to što prema Vašem mišljenju još treba uraditi, tko je sve pomogao i na koje ste sve probleme nailazili u radu?

Udruga je i osnovana s ciljem da okupi, prvenstveno, sve prognane Hrvate, koji su tih godina svakodnevno napuštali svoj zavičaj, mislim tu na godine od 1991. do 1995, i dolazili u svoju matičnu domovinu, jedno vrijeme i po 50 obitelji dnevno, ljude od kojih su neki dolazili samo s vrećica – ma, neki s natovarenim kamionima, pa ne znate što je gore, jer kako strpati cijeli jedan život u jedan kamion, ljude koji su mijenjali imovinu na neviđeno, ljude koji su sve izgubili i bili prinuđeni život počinjati od početka. Pa sjetite se samo kada su protjerivani Gibarčani i Kukujevnjani poslije Oluje, kolona ljudi samo s vrećicama izlazi iz autobusa na graničnom prijelazu u Miholjcu, i zahvaljujući samo ljudima dobre volje smještamo ih u školsku dvoranu za tjelesno, spavaju na strunjačama, jer du što im donesemo. Poslije smo ih uspjeli smjestiti privremeno u Okučanima i okolici, dok se ne snađu, dok ne zamijene svoje nekretnine.

Onda je trebalo osigurati papire, domovnice, osobne dokumente, pa svu potrebnu papirologiju da bi mogli uknjižiti svoje (zamijenjene) nekretnine, kako bi mogli postati građani Republike Hrvatske sa svim pravima i obvezama. To je zahtijevalo svakodnevno odlazanje u organe državne uprave, čekanje u redu, pisanje potrebnih zamolbi i slično, a znamo da imamo ljudi koji su već u godinama, narušenoga zdravlja, bez izvora prihoda – bila su to teška vremena. Tada je Zajednica imala vrlo važnu ulogu, tada su se naši ljudi obraćali svakodnevno, jer mnogi su ostali bez igdje ičega, a Zajednica je bila ta institucija koja im je davala nadu u bolje sutra.

Zatim, rekli smo da ćemo okupiti i sve Hrvate koji su iz Srijema bili protjerivani sustavno, sve ovo vrijeme, ljude koji su se već snašli u Hrvatskoj. Moram priznati da su ti ljudi vrlo mnogo pomogli, da su suo-

sjećali s nama koji smo sada protjerani, da nisu štedjeli ni trud ni vrijeme, pa ni financijsku pomoć i koristim prigodu da im se zahvalim. Moram se zahvaliti na suradnji i mnogim državnim tijelima, posebice Ministarstvu unutarnjih poslova, Ministarstvu pravosuđa i uprave te Vladinom uredu za udruge.

To je ono što je u Zajednici urađeno dobro, mogu reći i vrlo dobro, a da ne idem u širinu. Ima tu još puno toga, ali ako počnem to elaborirati, uzelo bi nam puno vremena, odnosno, puno prostora. Svaka-ko, ima i ono što nismo doveli do kraja, ima i stvari koje nismo dobro odradili, pa pitajte.

HR: Da spomenemo još koju dobrodu? Sjećamo se onih prvih sjednica Skupštine Zajednice, koje su održavane u Domu Hrvatske vojske u Zvonimirovoj u Zagrebu, gdje smo se okupljali sa svih strana i uvijek smo znali napuniti prilično veliku dvoranu i sjećamo se onih suza radosnica...

Da, te su naše skupštine bile mjesto susretanja naših ljudi iz svih dijelova Srijema i Bačke. Oni su se raširili po svim krajevima Hrvatske, a znalo se okupiti i po 400, 500 ljudi, pa smo doista uvijek napunili dvoranu u Zvonimirovoj. Nije to ni čudo, jer to im je bila prigoda da se sretnu, da se vide, pa i po prvi puta nakon pet, šest pa i deset godina, pa onda nije ni čudo da je bilo i suza radosnica. Bila je to prigoda da popričaju o zavičaju, o svojim selima i gradovima, ataru, obitelji, da se pitaju za zdravlje i kako je tko prošao u svim tim za-mjenama, u svojoj toj nevolji. Tu se moglo prepustiti nostalgiji, pa su se suze za zavičajem miješale sa suzama radosnicama, što se ponovno sreću, što su ponovno zajedno. Mene i sada, kada odlazim na skupove naših zavičajnih klubova, ljudi pitaju, kada će opet biti skupština u Zagrebu i kada ćemo se ponovno okupiti. Skupština će biti u ožujku ove godine, a ja bih iskoristio priliku i zahvalio se Ministarstvu obrane RH i divnim ljudima u Domu HV u Zvonimirovoj, a napose i našem srijemskom i hrvatskom generalu *Franji Feldiju*.

Rekao sam već, skupština će biti u ožujku, 25. ožujka 2006. godine i bit će izborna i svečana, jer govorit ćemo o 15. obljetnici osnutka naše Udruge, ali odmah moram reći da već za svibanj, ili eventualno za ljeto, planiramo veliki skup svih članova naše Udruge, svih Srijemaca, Bačvana i Banačana, da li u dvorani Globus, gdje ima mjesta za sve ili ponovno možda u koncertnoj dvorani »Lisinski«, gdje bi nastupili naši folklorai i tamburaši ali i eminentni glazbenici, gdje bi doveli čak i Zvonka Bogdana, nemojte me držati za riječ, jer to još nismo do kraja definirali.

No, osim ovih naših skupština i okupljanja na razini krovne udruge u Zagrebu, moram reći da imamo okupljanja i na razini ogranka, a imamo ih osam, i vrlo živu aktivnost na razini zavičajnih udruga i klubova, a takvih imamo devet, tako da tijekom godine imamo česta okupljanja naših

ljudi, bilo u Zagrebu, bilo na terenu diljem Hrvatske.

HR: Spomenuli ste »Lisinski«, pa smo se odmah sjetili onog divnog koncerta u »Lisinskom« potkraj prosinca 2002. godine, pod nazivom »Srijem Hrvatskoj«, kada su Srijemci i gosti napunili prelijepu koncertnu dvoranu, a na svečanoj je pozornici bilo više od 500 sudionika programa iz čitave Hrvatske, ali i iz čitavoga Srijema, od Šida do Rume i Gulubinaca, Hrtkovaca i Slankamena, Petrovaradina i Zemuna i Mitrovice, naravno.

Da, bio je to veličanstven skup Srijemaca i svih naših protjeranih Hrvata iz Vojvodine u velikoj dvorani »Vatroslav Lisinski« u Zagrebu, i kao da danas gledam zadivljene pogleda naših ljudi, jer neki su tada po prvi puta imali prigodu da vide, da uđu u jedno takvo zdanje kakvo je »Lisinski«. Bilo je tu i puno važnih gostiju, što je također ostavilo dojam na naše ljude, gosti su nam bili biskup msgr. *Marin Srakić* i pomoćni biskup msgr. *Đuro Gašparović* iz Biskupije đakovačke i srijemske, pomoćni biskup

zagrebački msgr. *Vlado Košić*, naš Srijemac i predsjednik Hrvatskog sabora *Zlatko Tomčić*, te dopredsjednik *Zdravko Tomac*, naš saborski zastupnik i Srijemac iz Nijemaca *Đuro Perica*, savjetnik predsjednika *Mesića Imra Agotić*, načelnik Glavnog stožera HV *Petar Stipetić*, još dosta naših gostiju iz Zagreba pa i nama dragi gost, u to vrijeme predsjednik Skupštine Vojvodine *Nenad Čanak*. Puna dva sata smjenjivale su se folklorne skupine i tamburaški sastavi, stihovima su nas pozdravili *Ivan Bonus* i *Branko Uvodić*, a pjesmom prvi predsjednik Zajednice *dr. Milan Bičanić*. Moram priznati da nam je tu puno pomogao predsjednik Društva »Šokadija« u Zagrebu *Martin Vuković*, a sa Šokadijom i inače imamo dobru suradnju svih ovih godina, pa također koristim prigodu da im se zahvalim.

I kada već spominjem suradnju, moram zahvaliti i Uredu za prognanike pri Ministarstvu prometa i veza, Hrvatskoj matici umirovljenika, koja nam nesebično pomaže u posljednje vrijeme. Ostvarili smo i vrlo dobru suradnju s Udrugom umirovlje-

nika iz Bosne i Hercegovine u Zagrebu, jer problemi su nam zajednički, pa u posljednje vrijeme i zajednički nastojimo riješiti ih. Zahvaljujem se i Hrvatskoj matici iseljenika, koja puno pomaže našima u Srijemu i cijeloj Vojvodini, i zahvaljujući njima naša HKUD imaju stalnu potporu, a posebice im omogućuju nastupe diljem Hrvatske, pa i izobrazbu kadrova za folklor i glazbu, očuvanje naše srijemske baštine i lijepih narodnih običaja.

Ne mogu a da ne spomenem suradnju s NK »Dinamo« u Zagrebu prije svega, jer je »dinamovac« u Srijemu značilo biti Hrvat, jer srijemski su Hrvati u 90 posto slučajeva bili dinamovci, a tek 10 posto hajdukovci, i biti »dinamovac« bilo je, ustvari, sinonim za hrvatstvo u Srijemu, pa kada nisi smio reći – ja sam Hrvat, bilo je dostatno reći ja sam »dinamovac«. Bezbroj je naših ljudi imalo ulogu povjerenika »Dinama« u Srijemu i »regrutiralo« nove i nove dinamovce, a kada smo došli ovdje, ljudi u NK su to znali prepoznati i prihvatili su nas kao svoje. Imali smo predvnu »plavu večer«, družili smo se s proslavljenim zvijezdama »Dinama« – *Ćirom, Škorićem, Zambatom, Kranjčarom* i drugima, a naši su ljudi bili ushićeni, prezadovoljni. Nemojte mi zamjeriti, ali kada već zahvaljujem svima koji nam pomažu i koji su zaslužni za naše uspjehe, zahvalio bih i svim dosadašnjim predsjednicima Udruge, počevši od Milana Bičanića, pa *Ante Pli-velića, Franje Orlovića*, svim dosadašnjim dopredsjednicima – e, tih je puno pa ih ne mogu nabrajati, i svima koji su nastojali pridonijeti uspješnom radu i ukupnom boljitku naših ljudi u novim uvjetima.

HR: Udruga je odmah po osnivanju ustanovila i izdavačku djelatnost, pa su tijekom godina tiskane mnoge publikacije i knjige, kalendari, a izlazi i glasilo Udruge pod nazivom »Zov Srijema«?

Sigurno je da je to dobro, jer naši su ljudi već na samom početku isticali da je potrebno sve što se dešava zabilježiti, da se zna da smo bili tamo, jer oni koji su nas protjerali, sutra će biti spremni tvrditi da mi tamo nikada i nismo živjeli. Poticaj je došao od jednoga divnoga čovjeka i intelektualca *Jurja Lončarevića – Đuke* iz Srijemske Mitrovice i dr. Milana Bičanića koji je došao iz Kukujevača, i upravo njihove dvije knjige su prve dvije knjige tiskane u našoj nakladi – »Moja Mitrovica« *Jurja Lončarevića* i »Srijem – krvavo krilo Hrvatske« *dr. Bičanića*. Nažalost, naš Đuka nas je vrlo rano napustio pa smo uspjeli tiskati još samo jednu njegovu knjigu, a po-slije smo tiskali knjige *Zlate Filjak Gvozdić, Ivana Bonusa, Ljubice Kolarić-Dumić, Vere Vranković-Miš* i drugih autora, a osobno vjerujem da će toga biti još, jer mladi naraštaji pristižu. Glede izdavačke djelatnosti, moram reći da bi ona bila i plodnija, da je bilo izdašnjih sredstava, pa odmah moram izraziti zahvalnost ljudima koji su prepoznali tu našu ideju i pratili je financijski, a prije svega Anti Pli-

veliču, koji je bio sponzor svih naših dosadajšnjih izdanja, ali i drugih naših aktivnosti.

Odmah po osnivanju Udruge nastala je potreba za izdavanjem glasila, pa smo se usuglasili da naš list, naše glasilo, sukladno našim mogućnostima, izlazi najmanje 4 puta godišnje i da se zove »Zov Srijemaca«, jer prvobitno je Udruga okupljala najviše srijemskih Hrvata, a i inače je najviše Srijemaca proglašeno za vrijeme Domovinskoga rata. Izuzev nekih problema glasilo izlazi kontinuirano, prati sve naše aktivnosti, bilježi naše želje i naša htijenja, strepnje i postignuća, život naših ljudi u Srijemu i Bačkoj, kulturna i druga zbivanja, gospodarske uspjehe i sportske rezultate i okupljanja naših umjetnika od riječi i pera, keramike i kista. Do sada je izašlo 48 brojeva »Zova Srijemaca«, 49. broj je već pripremljen, ali ga nismo tiskali pred Božić iz materijalnih razloga, a u pripremi je već i jubilarni 50. broj »Zova Srijemaca«, koji će ustvari biti spoj svih do sada tiskanih glasila.

I kada već spominjem glasilo, pjesnike i književnike, dozvolite mi da spomenem i likovne umjetnike okupljene u ovoj našoj Udruzi, poput našeg generala Franje Feldija iz Srijemske Mitrovice, Barbare Močilac i Julijane Nilić iz Hrtkovaca, Ankice Fijale iz Slankamena, Ivana Mišića iz Srijemskih Karlovaca i drugih. Nastojat ćemo i ove godine organizirati likovnu koloniju u povodu 15. obljetnice naše Udruge.

HR: Govorili ste već i o sportu i sportskim natjecanjima. Što je to što je karakteristično za ovu Udruhu?

Švagdje gdje je druženje članova naše Udruge, bilo da je to u Zagrebu ili tamo gdje imamo naše ogranke ili naše zavičajne klubove, tu je i tamburica i pjesma šokačka, srijemska i bunjevačka, ali tu su i sportska nadmetanja, posebice u nogometu, malom nogometu i šahu. Hrtkovčani to rade u Kuli, Beščani u Požegi i Zagrebu, Slankamenci u Suhopolju i Zagrebu, Kukujevačani u Budimcima a Gibarčani u Osijeku, i uglavnom u ljetnim mjesecima. Koliko je meni poznato, jedino Gibarčani imaju registriran nogometni klub pod nazivom »Gibarac 95.« Natječe se u II. županjskoj ligi Osijek i bilježi vrlo dobre rezultate, pa je i sada negdje pri vrhu prvenstvene tablice, a dosta naših zavičajnih klubova sudjeluje u svojim sredinama na prigodnim turnirima u malom nogometu.

Jedan takav turnir održan je u Budimcima ovoga ljeta, gdje su Kukujevačani obilježili 10. obljetnicu masovnoga progonstva i gdje su priredili veličanstvenu svečanost, a okupilo se i do 700, 800 prateranih Kukujevačana i drugih Srijemaca iz svih krajeva Lijepe naše.

HR: Srijemci su uvijek bili i dobri vjernici, u svim selima i gradovima diljem Srijema katoličke su crkve građene još u vrijeme prije Turaka, pa je Crkva Marijina uznese -

nja u Moroviću sagrađena početkom 13. stoljeća, Kukujevci su imali župu 1278. godine, a u Gibarcu i Maloj Vašici postojale su župe još 1302. godine. Crkva je oduvijek bila stožer okupljanja Hrvata u Srijemu, pa i dandanas, kada je broj Hrvata u Srijemu prepolovljen?

Potpuno ste u pravu. Srijemski su Hrvati oduvijek bili odani svojoj katoličkoj vjeri i euharistijska slavlja u Srijemu uvijek su bila posjećena. I dandanas odlazim u Bešku, naši Beščani dolaze ovamo, crkva je uvijek puna i naš župnik vlč. Božidar Lusavec je uvijek radostan kada nas vidi okupljene na svetoj misi, i ovdje u Svetoj Klari, i u Požegi, i u Virovitici, pa i u Beški.

Moram se pohvaliti da su naši Srijemci i ovdje u Hrvatskoj inicirali izgradnju crkva tamo gdje ih do sada nije bilo, i to već svojim dolaskom 1995. godine. Tako je na poticaj Gibarčana sagrađena Crkva sv. Ivana Nepomuka u Poganovcima, a blagoslovio ju je msgr. Marin Srakić u jesen 2000. godine, na poticaj mještana Kukujevaca sagrađena je Crkva Presvetog Trojstva u Budimcima, a nedavno je msgr. Marin Sra-

kić blagoslovio Crkvu Svih svetih Srijemskih mučenika u Ivanovu u Općini Viljevo. U tijeku je gradnja nove Crkve sv. Petra u Kuli, na poticaj prognanih Hrtkovčana i mislim da i to nije sve.

HR: Ispast će da se samo hvalimo, ima li i nešto što nije dovedeno do kraja, što nije dobro urađeno?

Ima, svakako da ima, ali znajte da smo mi poduzeli sve što smo mogli, ali neke stvari ne ovise o našoj moći. Pitanje umirovljenika naš je veliki problem, posebice nakon potpisivanja Ugovora sa Srbijom i Crnom Gorom. Vidite, mi smo na to upozoravali još puno prije, još kada je Mate Granić kao ministar vanjskih poslova inicirao potpisivanje sporazuma o socijalnom i mirovinskom osiguranju, upozoravali smo na to u Saboru, pa i poslije, kada je predsjednik Sabora bio naš Srijemac Zlatko Tomčić, govorili smo što će nas snaći kada Ugovor bude ratificiran i kada se počne primjenjivati. Kada je on stupio na snagu 1. svibnja 2003. godine, mi smo kucali na sva vrata,

od predsjednika Sabora, posebice kada je na tu dužnost došao ponovno naš Srijemac, barem podrijetlom, Vladimir Šeks, bili smo kod predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, kod premijera Ive Sanadera, molili ih da pomognu našim umirovljenicima, kojih ima tek nešto više od 4 tisuće, no, osim obećanja, nismo postigli ništa više. A naši su umirovljenici dovedeni na prosjački štap, posebice nakon početka primjene, kada mnogi mjesecima nisu dobili niti kune, jer Hrvatska je automatizmom obustavila svaku daljnju isplatu, a u Srbiji mirovine inače kasne, tako da su ti jadni ljudi ostali bez ikakvoga izvora prihoda. Još gore su prošli kada je novac ipak počeo stizati, jer ionako »tanki« iznosi bili su prepolovljeni, pa naši ljudi i danas primaju ekvivalent od nekih 30-40 eura, eventualno 100-120 eura, a s takvom se mirovinom ovdje ne može živjeti.

To su žalosne činjenice, na koje smo mi odavno upozoravali, obilazili sve moguće institucije i odgovorne ljude, i na žalost, ništa. Istina, premijer nam je Sanader čvrsto obećao da će naći način i rješenje za naš problem, no, do sada ništa. Uspostavili smo vrlo dobar odnos sa Strankom umirovljenika, ali i oni su nemoćni, a mi ne tražimo ništa više, nego da se naš prijedlog amandmana usvoji u Saboru, koji kaže da Republika Hrvatska preuzme na sebe obvezu isplate mirovina svojim građanima, a naši umirovljenici to jesu, dakle, da se vrati na stanje od prije 1. svibnja 2003. godine i primjene odredaba Ugovora sa Srbijom i Crnom Gorom, ali i ništa manje.

I moram još reći, mada nerado, ako budemo na to primorani, podnijet ćemo i tužbu protiv Republike Hrvatske, a ako i to ne pomogne, pozvat ćemo sve naše umirovljenike na miran i dostojanstven prosvjed na Markov trg. Ja sam stekao dojam da se naš problem želi riješiti, ali mora se znati, da tim našim umirovljenicima svaki dan znači mnogo, jer ovakvo stanje je za njih pogibeljno, ljudi su u godinama, ljudi umiru, a ne traže ništa što nije legalno i legitimno, već samo ono što su svojim radom ostvarili tada u zajedničkoj državi.

HR: I na kraju, odlazite li u Srijem, odlazite li u Bešku?

Odlazim, istina ne često, ali odlazim. Ode mo za blagdan Svih svetih na groblje, obidemo rodbinu i prijatelje, ali pravo da Vam kažem, imam suprugu i troje djece, ja sam već navikao ovdje u Zagrebu. Osobno mislim, da se većina našega svijeta ovdje snašla i da nam je ovdje bolje a posebice za djecu, mogu završavati fakultete, mogu se zapošljavati. Ja znam da je mnogima žao onoga što su ostavili, ali kada se okrenu oko sebe, kada podvuku crtu, vidjet će da je i za njih bolje.

Čitao sam da je zadnjih tjedana bilo problema u Beški, da su Hrvate i Mađare ispitivali i privodili glede potpisivanja peticije za promjenu aktualne vlasti, i nije mi jasno da demokracija još nije došla do naše Beške i da se tamo još i danas ljudima uskraćuju elementarna demokratska prava. ■

Premينو predsjednik Kosova Ibrahim Rugova

Novi potres u nesigurnoj regiji

*U Prištini je 21. siječnja u svojoj kući preminuo šezdesetjednogodišnji lider Demokratskog saveza Kosova Ibrahim Rugova, zagovornik mirnog otpora režimu Slobodana Miloševića**

Strani stručnjaci, koji prate događanja na Kosovu, očekuju da će Rugovina smrt zakomplicirati situaciju na Kosovu

Šezdesetjednogodišnji lider Demokratskog saveza Kosova Ibrahim Rugova obolio je od raka pluća u rujnu 2005. godine, a preminuo je 21. siječnja u svojoj kući u Prištini, okružen obitelji. Strpljivost i zagovaranje mirnog otpora režimu Slobodana Miloševića na putu ka nezavisnosti Kosova glavna su obilježja politike koju je provodio tijekom višegodišnje zaoštrene kosovske krize.

Odmah po saznanju o Rugovinoj smrti, šef UNMIK-a Soren Jesen Petersen pozvao je političke lidere Kosova na hitan sastanak, a sjednice su održali i Vlada Kosova i Predsjedništvo Skupštine Kosova. Odlučeno je i da na Kosovu bude proglašena petodnevna žalost. Odar s tijelom predsjednika Kosova bio je izložen dva dana u holu Skupštine Kosova, a počasnu stražu pored odra držali su pripadnici Počasne garde Kosovskog zaštitnog korpusa.

Strani stručnjaci, koji prate događanja na Kosovu, očekuju da će Rugovina smrt zakomplicirati situaciju na Kosovu. Rugova je predvodio albanski tim za pregovore o Kosovu, koji su trebali početi ovoga tjedna, a za sada nije poznato tko će ga zamijeniti.

Na mjesto predsjednika Kosova, prema Ustavnom okviru, u slučaju smrti po auto-

matizmu dolazi predsjednik Skupštine Kosova.

Predsjednik Skupštine Kosova Nedžad Daci izjavio je kako je Rugovina smrt gubitak najznačajnije ličnosti nove povijesti Kosova. Premijer Kosova Bajram Kosumi izjavio je kako je Rugova sa svojom vizijom budućnosti Kosova bio simbol jedinstva i kako će u novijoj povijesti ostati zapamćen kao najjača politička ličnost i simbol nezavisnosti Kosova.

Predsjednica Koordinacijskog centra za Kosovo Sanda Rašković Ivić izjavila je kako je zabrinuta zbog smrti Rugove, jer je njegov način za postizanje nezavisnosti isključivao agresivne akcije i ratnu opciju. »Očekujem potrese i sukobe na političkoj sceni, a nisam sigurna koliko će se Albanci uspjati konsolidirati bez potresa i mirno nastaviti pregovarački proces«, kaže ona.

»Srbi moraju biti oprezni jer u ovakvoj situaciji može doći do sukoba različitih političkih opcija među Albancima, a Srbi su po pravilu u takvim slučajevima kolateralna šteta«, ocijenio je nositelj Srpske liste za Kosovo i Metohiju Oliver Ivanović.

Prištinski mediji na albanskom navode kako je Rugova bio čovjek koji je ne samo po funkciji već i po stvarnom autoritetu bio faktor jedinstva u kosovskom političkom životu, osoba čiji je autoritet

Pošta Predsjedništva Skupštine i Vlade Kosova

kod međunarodnih predstavnika od neprocjenjivog značaja i da je njegov odlazak ogroman hendikep.

D. D.

Životopis

Ibrahim Rugova rođen je 2. prosinca 1944. u selu Crnce, u općini Istok, na Kosovu. Osnovnu školu je završio u Istoku, a srednju u Peći. Diplomirao je 1971. i pet godina kasnije magistrirao albansku književnost na Sveučilištu u Prištini. Specijalizaciju je završio u Parizu na Školi za visoke studije društvenih znanosti, a doktorirao je u Prištini 1984. na temu »Pravci i premise albanske književne kritike«. Bio je urednik studentskog časopisa, književni kritičar, asistent na Albanološkom institutu u Prištini i profesor književnosti.

Početkom prosinca 1989. Rugova je osnovao prvu političku stranku na Kosovu, Demokratski savez Kosova, čiji je lider bio do 23. veljače 2005., kada se povukao uz obrazloženje da ima brojne obveze kao predsjednik Kosova.

Strpljivost i zagovaranje mirnog otpora režimu Slobodana Miloševića na putu ka nezavisnosti Kosova glavna su obilježja politike koju je provodio tijekom desetogodišnje zaoštrene kosovske krize, što mu je donijelo nadimak »Kosovski Gandi«.

Mimohod kroz predsjedničku rezidenciju

Sporazum o miru 1699. godine u Srijemskim Karlovcima

Vijest je odlepršala na sve četiri strane svijeta

Kada je jedan zbunjeni međunarodni posrednik pitao člana osmanlijske delegacije zašto osmanlijski glavni pregovarač prvih desetak dana pregovora nije ništa izustio, član je osmanlijske delegacije o svome šefu rekao: »On je ovdje došao misliti, a ne govoriti«.

Piše: Zdenko Samaržija

Nagovještaji krize Osmanlijskog Carstva bili su vidljivi još za vrijeme sultana *Sulejmana*. Veliki se vezir *Mehmed paša Sokolović* zalagao da Carstva prijede s ratnog načina življenja na mirnodopski, a *Sulejmanova* ljubavnica i kasnija supruga, slavohlepna *Ruskinja Rokselana*, označila je početak vladavine harema i spletkarenja carevih ljubimica, eunuha i janjičara.

Kasniji sultani odavali su se piću, veliki veziri bogatili su se nevjerojatnom brzinom, a kako više nije bilo osvajanja, izostao je taj način bogaćenja i sav teret krize pao je na leđa seljaka. Ratna tehnika Osmanlijskog Carstva svakodnevno je zaostajala za tehnologijom Zapada, koji je u svakodnevnicu prihvaćao nove znanstvene spoznaje.

UZROCI KRIZE I RASAP: Osmanlije nisu brinuli o razvoju gospodarstva – obrt i manufaktura, a posebno trgovina, bile su u rukama stranca (većinom Dubrovčana) i Židova. Inflacija, velike porezne obveze i nasilno prikupljanje naturalnih daća te odmetanja u hajduke i česte pobune seljaka narušile su sigurnost putova, a umjesto da otklanja uzroke krize, vlast se zamerala neuspješnim hajkama na hajduke, pa je stanje u Osmanlijskom Carstvu postajalo sve teže. Posvećena kriza morala koja je zahvatila osmanlijsku državnu upravu praktički je legalizirala mito, a česta haranja kuge i inih zaraznih bolesti još više su nagrizli povjerenje u vlast. Čekao se samo povod kojim bi se Osmanlijsko Carstvo ispratilo iz središnje Europe.

Nakon kraha vojske velikoga vezira *Kara Mustafe* kod Beča 1683. godine i niza poraza u Podunavlju koji su uslijedili u narednim godinama, što od habsburške vojske, što od vojske Mletačke Republike, počeo je veliki lom velikog Carstva. Mirom u Srijemskim Karlovcima 1699. godine, završila je dugogodišnja dominacija muslimana u središnjoj Europi. Osmanlijsko je Carstvo postalo Bolesnikom na Bojsporu.

DOLAZAK U KARLOVCE: Sporazum o miru, koji su 26. siječnja 1699. u Srijemskim Karlovcima nakon desetljeća i pol ratovanja potpisali Osmansko Carstvo i Hab-

sburška Monarhija, Poljska i Rusija (mir između Osmanlijskog Carstva i Mletačke Republike potpisan je u Beogradu nekoliko tjedana kasnije), prethodili su iscrpljujući pregovori.

Pregovore su dogovorili engleski i nizozemski diplomati. Premda su ostvarili znatne uspjehe, Mlečani i Habsburgovci bili su na izmaku snaga. Blagajne su bile prazne, stanovništvo iscrpljeno, saveznici nisu odgovaralo preveliko teritorijalno širenje Habsburške Monarhije i Mletačke Republike, a Osmanlije nisu imale snage za protuudar. U studenome 1698. godine počeli su pregovori.

U Srijemske Karlovce prvo su stigli predstavnici posrednika, a kada su sagrađene zgrade za pregovarače i konferencijska dvorana u kojoj se pregovaralo, u Srijemske Karlovce stigle su i delegacije. Osmanlijski su pregovarači otezali, neprestano tražili stanke, cjepidlačili oko marginalnih detalja jednako žučno kao i oko te-

HRVATI NA KONFERENCIJI: *Pavao Ritter Vitezović*, prvi neovisan intelektualac u Hrvata, bio je na mirovnoj konferenciji u Srijemskim Karlovcima savjetnikom grofa *Aloisa Ferdinanda Marsiglija*, glavnoga habsburškoga pregovarača. No, tamo se, piše Vitezović, u ime Hrvatske raspravljalo bez Hrvatske. »Moradosmo«, nastavlja Vitezović, »mi pobjeditelji naša mjesta i plodne zemlje neprijatelju ustupiti«.

Razočaran povučenim međama, Vitezović je polemizirao s habsburškim pregovaračima poručujući da će Hrvatska kad-tad uspostaviti svoje granice, a iste je godine pisao spomenicu u kojoj mu spočitava prevelike ustupke neprijatelju. Godine 1700. izlazi iz tiska Vitezovićovo remek-djelo »Croatia rediviva«, ozbiljan historiografski rad o hrvatskome nacionalnome području, koji je istodobno i Vitezovićev programski spis.

NAKON POTPISIVANJA MIRA: Nakon potpisivanja mira u Srijemskim Karlovcima 1699. godine u sela se vratio dio pučanstva koje je pobjeglo pred ratnim strahotama. Dolazak Hrvata i inih kršćana koji su do tada živjeli na području Osmanlijskoga Carstva, poglavito Hrvata iz Bosne (Šokci) i Hercegovine (Bunjevci), uvelike je poboljšao naseljenost Like, Dalmacije, Slavonije i Srijema, ali i Istre i Banske Hrvatske. Počela je obnova spaljenih kuća, a zapuštena su se polja i vinogradi iznova obrađivali. U hrvatskim su zemljama biljke donesene iz Novoga svijeta davale odlične prinose, a križanjem stoke s onom koju su dovele pridošlice oporavila se kvaliteta stočnoga fonda.

Idiličnu shemu obnove narušila je imovinska, gospodarska, a još više pravna nesigurnost. Trgovina je zamrla, a prekomjerne daće i okrutni postupci časnika prouzročili su niz ustanaka koji su umalo srušili novu upravu. Seljaci koji su pobjegli od terora osmanlijskih vlasti, pod novim su gospodarima očekivali bolje uvjete življenja. Međutim, nova je uprava ispraznila hambare, a trgovci i putnici ni danju nisu bili sigurni za svoju prtljagu i život – hrvatskim je zemljama zavladała hajdučija.

meljnih principa pregovora, dok nizozemski posrednici nisu zaprijetili da će, nastavi li se tako, napustiti pregovore. I konačno, povučene su nove međe između Osmanlijskoga Carstva i susjednih joj država. Svatko je mogao zadržati ona područja na kojima su se trenutno nalazile njegove trupe. Kada su ugovori potpisani, pregovarači su otvorili prozore na svim stranama pregovaračke dvorane kako bi vijest odletjela na četiri strane svijeta. Na njenim je temeljima ubrzo sagrađena Kapela mira, koja je vječni spomen na međunarodnu konferenciju u Srijemskim Karlovcima.

Održan deseti skup Gibarčana u slavu sv. Vinka

Vincencija po gibarački

*Deseti susret prognanih Gibarčana u Osijeku u povodu blagdana sv. Vinka uljepšan je dobrom kapljicom i Tamburaškim sastavom »Šokačka grana« * »Pit ću vina, dok je Varadina, a rakije dok je Šokadije«, pjevali su veseli Gibarčani*

Piše: Slavko Žebić

U prepunoj dvorani »Classic« u osječkoj industrijskoj četvrti, održan je deseti jubilarni skup Gibarčana i prijatelja u slavu sv. Vinka, a osim prognanih Gibarčana iz Zagvozda, Petrinje, Zagreba, Virovitice, Slatine, Našica, Darde, Osijeka i okolice bilo je i par obitelji iz Gibarca, te prognanih Srijemaca iz Sota, Vašice, Kukujevac, Šida, Morovića, Slankamena, Beške, Mitrovice, Petrovaradina. Prema mnogima, bio je ovo najljepši i najposjećeniji susret do sada, a za dobro raspoloženje brojnih gostiju pobrinuli su se dobri domaćini s prepunom šokačkom sinijom i dobrom kapljicom, ali i tamburaški sastav »Šokačka duša« koji djeluje u okviru udruge »Šokačka grana« u Osijeku.

Goste i prijatelje Gibarčana pozdravio je domaćin, predsjednik Zavičajne udruge Gibarčana, Živan Vidaković, koji je govorio o proteklom razdoblju od deset godina,

ga izgubili i znatno prije.

LIJEPA I BOLNA SJEĆANJA: Srijem, taj očaravajući zemljovid, ta nepregledna ravnicu s predivnom Fruškom gorom, omeđena dvjema moćnim rijekama, Dunavom i Savom, o kojima su pjevali svi pjesnici svijeta, od *Okrugiča* do njemačkog *Goethea*, taj prelijepi komad zemlje i još ljepše parče plavog neba, za kojega je već spominjani Okrugić govorio da se prostire sve od Zemuna do ušća Vuke u Dunav, do Gašparove pateke u Kovaru, kako bi rekli Gibarčani, jer smo gutali slova pa je ljekarna bila pateka a Vukovar je bio Kovar. Drugi pak znanstvenici vele, a među takvima je i *dr. Rudolf Horvat*, opisujući 101 naselje u Srijemu, da se proteže od Zemuna sve do crte Županja – Mikanovci, pa prema Vukovaru, nabrajajući sva naselja od Adaševaca do Županje. A i tko bi mogao reći koja crta razdvaja Srijem i Slavoniju, koji su oduvijek bili kao nokat i prst,

lo, šokački, dakle hrvatski, švapski, mađarski, vlaški, racki, točki, rusinski, ciganski i nikada nikomu to nije smetalo. Ili možda i jeste, ali mi to nismo znali, mi smo opetovano vjerovali da su svi ljudi na ovome svijetu božja stvorenja, a da je suživot od Boga dan.

»A onda je došlo vrijeme, koje je dalo naslutiti da nikada više neće biti kao prije. I mi smo, naša generacija, morali napustiti zavičaj, rodno selo i šorove koje smo bosonogi bezbroj puta optrčali, pravili nepodopštene huncutarije, krali rane trešnje i prve breskve, plotove preskakali i cure ljučili. Pa kako to zaboraviti. Odlazili smo na nove adrese, odlazili smo u nepovrat, odlazili zauvijek. Još mi je u živom sjećanju autobus prepun Gibarčana i Kukujevcana na graničnom prijelazu u Donjem Miholjcu na blagdan sv. Lovre 1995. godine, uplakana lica i pogled nekako odsutan, smještaj u školskoj dvorani i spavanje na strunjačama i nakon desetak dana smještaj obitelji u Ladevcu, Bodegraju i Okučanima. Bogu hvala, ti dani su iza nas, naši su se ljudi uglavnom snašli, zamijenili su svoje nekretnine i svatko živi sukladno svojim mogućnostima. Ali ostao je gorak okus prognostva, ostalo je sjećanje na Srijem, na rodni Gibarac, na korijene. U trenucima kada život čine tek sjećanja, milo je duši vratiti se izvoru, kaže predsjednik Zavičajne udruge Gibarčana Živan Vidaković.

ŠTOVANJE SV. VINKA: Prije deset godina, na blagdan Sveta Tri kralja, sastali su se u Osijeku, u maloj dvorani u Retfali petnaestorica Gibarčana: *Mata Barišić, Stipa Đurić, Mirko Hornjak, Iva Josić, Mata Mađarac, Branko Majačić, Ivica Martinović, Anđelko Orozović, Andrija Pozderović, Kazimir Tetkić, Marijan Tomić, Šima Vidaković, Slavko Vidaković, Pavle Žebić i Slavko Žebić* i uobličili ideju da se utemelji udruga, te poduzeli sve potrebite radnje. Prvi skup Gibarčana održan je u Poganovcima prije Poklada 1996. godine.

»Danas smo se okupili po deseti puta da proslavimo sv. Vinka, sveca kojega smo štovali i u našem Gibarcu, a štujemo ga i

Gibarčani i prijatelji: najljepši i najposjećeniji susret do sada

pobrojao neke od glavnih aktivnosti i najavio bogat program za ubuduće.

»Osnovali smo ovu našu udruhu da se možemo okupiti i družiti, osvežiti sjećanja na rodni nam Gibarac, i na Srijem, općenito. Pa ne kažu badava da čovjek cijeni zavičaj tek kada ga izgubi, isto kao i zdravlje. A mi smo Srijem izgubili tek prije 15-16 godina, mada mnogi kažu da smo

i kod kojega bi točno slavonskoga hrasta ta granica mogla biti. E taj Srijem, oduvijek nas je opijao, mamio, vukao, zazivao i oduvijek smo ga voljeli, jer zavičaj nije tek zemljopisni pojam, već puno, puno više... On je i povijest i zemljovid, i ljudi i događaji, kultura i tradicija, bogatstvo običaja i baštine, i jezik naravno. A u Srijemu se oduvijek govorilo, pjevalo i psova-

dan-danas, raseljeni u 66 gradova i sela diljem Hrvatske. Vinko, Vinkovo, Vince, Vincekovo, Vincelovo, Vinceška, Vincencija, ili jednostavno blagdan sv. Vinka, sinonimi su za štovanje sv. Vinka u Hrvata, posebice u kontinentalnom dijelu Hrvatske. U primorskom dijelu, gdje su klimatske prilike bolje pa se i u vinograd ranije odlazi, Dalmatinci su znali reći već na blagdan sv. Antuna-pustinjaka, danas je sv. Antun-opat, uzmi motiku pa hajde kopat. Zagorci nisu mogli čekati do druge polovice siječnja, pa su izmislili blagdan sv. Martina u prvoj polovici studenoga i Martinje, kada krste mošt u vino, a u kontinentalnome se dijelu Hrvatske sv. Vinko slavi kao vinski svetac.

Legenda kaže da sv. Vinko-mučenik nije kušao vino osim u euharistiji, isto tako ni sv. Martin nije bio ljubitelj kapljice i vinopija, prije bi se moglo reći da je bio zaštitnik sirotinje, no u našem se puku ovi sveci slave kao zaštitnici vinara i vinogradara. I Gibarčani oduvijek slave sv. Vinka, a legenda kaže da je prvi čokot vinove loze na planini kod Gibarca posadio baš rimski car Probus, a naši preci, od kada su kušali bistru tekućinu zvanu vino, više i nisu pili žive gibačke vode. Pa kod nas u Gibarcu, ni *Shakespeare* nije preveden doslovno već u duhu šokačkoga slenga, tako da ona njegova čuvena dvojba »to be, or not to be« nije glasila »biti il ne biti« već je u gibačkom prevodu glasila 'Piti il ne piti, pitanje je sad', a odgovor je uvijek bio 'i piti i biti, ali piti bijelo gibačko vino', prisjeća se Vidaković.

Prvo je lozu orezao *Mata Barišić*, Gibarčan koji danas s obitelji živi u Osijeku. »Nemojte mi zamjeriti, nisam skoro orezivao lozu, nisam čak niti imao vinograd, ali ja sam potomak gibačkih vincilira, koji su čitav život proveli u vinogradu. Zato ćemo na lozu objesiti kobasicu, da grožđe na jesen isto tako visi, poškropiti je svetom vodom, i koliko bude kapljica toliko bobi-ca, a posvetiti je i bijelim gibačkim vinom, koliko kapljica tolko čaša vina. Neka rode vinogradi diljem Hrvatske i diljem svijeta. Živjeli«, kazao je tom prigodom *Mata Barišić*.

Potom su svi nazočni izmolili očenaš a molitvu je poveo *vlč. Tomislav Radišić*, bivši župnik u srijemskim župama Beški i Novim Banovcima, danas umirovljenik u Đakovu.

»Drago mi je da sam danas s Gibarčanima, koji neguju svoju srijemsku tradiciju i svoje šokačke običaje, pa smo evo prosla-

vili i svetoga Vinka, izmolili očenaš i zazvali blagoslov i za dobar urod vina, ali i za darove koje smo večeras blagovali, i zaželio sam im da nastave s ovakvim susretima, jer lijepo je čuti kada se netko sastaje već deset godina zaredom. Nastavite se družiti i s vašim župnicima, jer osim što smo Srijemci, mi smo i katolici«, rekao je vlč. Radišić.

Gibarčane su zabavljali tamburaši »Šokačka duša«

Nazočnima se obratio i predsjednik Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata sa sjedištem u Zagrebu *Mato Jurić*. »Ove godine obilježavamo i 15. obljetnicu osnutka naše krovne udruge u Zagrebu i očekujemo angažiranost i svih naših ogranaka, a ima ih 6, i svih naših različajnih klubova, a ima ih 9. Već u ožujku imat ćemo našu redovitu skupštinu, gdje ćemo se svi okupiti, a zatim u svibnju računamo na veliki susret svih prognanih Hrvata ili u 'Globusu' ili u 'Lisinskom', rekao je tom prigodom predsjednik Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Mato Jurić*.

SUSRETI ZA SJEĆANJA: Predsjednica udruge »Šokačka grana« *Vera Erl*, pozdravila je sve Gibarčane i njihove goste i poželjela im još puno ovako lijepo organiziranih susreta, i pozvala ih na prvu obljetnicu 'Šokačke grane', koja će se održati u istoj dvorani 3. veljače ove godine, te dodala: »Ja sam Graničarka iz Drenovaca, kod nas su radije pili rakiju i nismo slavili vinskoga sveca, pa je ovo za mene novi-na«.

Martin Kopic – Zele, Gibarčan koji danas živi u Tenji, nagrađen je za predani rad i aktivnost u gibačkoj udruzi. »Naprosto sam iznenađen, zatečen, jer nisam očekivao priznanje. Radim koliko mogu, koliko znam i umijem, a hvala onima koji su taj moj rad pratili i cijenili i ocijenili da zavrjeđujem priznanje. Uvijek je lijepo kad netko dobije priznanje za svoj rad, a ovo moje meni je

najdraže, i volio bih da ova naša udruga potraje vječno«, kazao je nagrađeni *Kopic-Zele*.

Prvi je puta na susretu Gibarčana bio *Ivica Jurišić*, konobar iz Gibarca, koji danas s obitelji živi u Meljincima kod Nove Bukovice. »Žao mi je što nisam ranije dolazio, ali sada, kad sam vidio kako to izgleda, dolazit ću uvijek. Prenijet ću i Gibarčanima koji rade u »Gaju« u Vočinu i pozvati ih da i oni dođu«, rekao je o svojim dojmovima *Jurišić*.

I na kraju, da ponovno spomenemo *Matu Barišića*, jednog od osnivača gibačke udruge, koji o sadašnjem životu nekadašnjih Gibarčana kaže: »Ostali smo bez svojega sela, bez svojih običaja, i baš zato to moramo njegovati ovdje u Hrvatskoj i pokazati im kako smo sve te lijepe običaje njegovali u hrvatskom Srijemu. Volio bih da potrajemo i sljedećih deset godina«.

»Pit ću vina, dok je Varadina, a rakije dok je Šokadije«, pjevali su veseli Gibarčani i slavili blagdan sv. Vinka sve do jutra.

Iz kuta mladih: Mirjana Horvacki

Glavam za kreativnost

*Vječiti je optimist * Crkva joj mnogo znači u životu * Kod prijatelja gleda njihovu osobnost, jer poznanika imamo puno, no nisu svi zaslužili biti prijatelji * Moto: neka bude kako Bog želi*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Razgovarajući s maturanticom društveno-jezičnog smjera Gimnazije »Svetozar Marković«, upoznajemo po mnogima uzornu djevojku, glede školskih obveza, gdje daje svoj maksimum.

Pripremajući se za studij, vidimo kako na predstojeći dio života gleda vrlo ozbiljno, te joj je trenutačno buduću studiju najbitnije u životu. Za sada je najviše zanima engleski jezik, a buduću da na Filozofskom fakultetu treba odabrati dva predmeta, drugi će biti najvjerojatnije informatika.

»Informacijske znanosti su osobite po tomu što izučavaju arhivistiku, a što podrazumijeva i rad s podacima. U tvrkama sve više upošljavaju arhivista i nadam se kako će to biti moja budućnost. Informatologija donekle podrazumijeva rad na računalima i volim raditi na računar, ali često sam lijeva istraživati po internetu«, objašnjava Mirjana. U obitelji okružena je kompjutorima, jedan brat studira u Zrenjaninu informatiku, a drugi elektrotehniku u Zagrebu. Oni joj puno pomažu na tom području. Ipak, ona bi voljela prvo raditi kao profesorica engleskoga jezika, jer uživa u radu s djecom i mladima. Bitno joj je da ima mogućnost odabira u životu, jer ona svakako želi raditi nešto kreativno.

OPTIMIST: Mlade danas vidi izgubljenima, što ona svakako nije. Ne voli vidjeti mlade koji se u gradu ne mogu zabaviti bez neke tuče. Po njenome mišljenju mnogi mladi se ne znaju zabaviti, a da pri tome ne »trešti« neka glazba koja nema nikakvoga smisla, jer neki mladi krenu izlaziti prerano, pa jednostavno kada dođu do njenih godina gube smisao života, zbog toga što im se čini da su već sve vidjeli i iskusili. Za nju je apsurdno izlaziti u ponoć ili u neke sate koji nisu za tu namjenu. Njen komentar na to je kratak: »Proći će ih«.

Vječiti je optimist, jedna je od onih osoba koje u ovome gradu ne nalaze adekvatna mjesta za izlazak, jer glazba koju sluša i vrsta provoda koji voli, dosta se razlikuje od onoga što se u Subotici može dobiti.

Voli otići u kino i poslije toga na piće s prijateljima. To joj je svakako bolje, jer s prijateljima može komunicirati. Svoj izlazak vane, zamišlja kao lijepu i ugodnu večer bez incidenata. Najviše voli kućne zabave, tj. toplu večernju atmosferu, uz neki dobar film i dobro društvo.

RECITIRANJE: Već petu godinu recitira ozbiljnije, kako kaže, nekako je to uvijek bilo prisutno u njenom životu. Prvi put je sudjelovala na smotri hrvatskih recitatora kada je pohađala osmi razred osnovne škole i tada ju je pripremala *Željka Vukov*. »Ona je pripremala nas par djevojčica iz svoje župe za prva natjecanja. Sada sam recitatorica Hrvatske čitaonice kod *Katarine Čeliković*. Recitiram na natjecanjima, prošle godine sam išla na općinsko natje-

canje iz recitiranja i prošla sam na Zonsko natjecanje. Na žalost, Zonsko natjecanje poklopilo mi se s ostalim obvezama, pa nisam imala prigodu vidjeti koliko mogu postići. Posljednji put sam recitirala na blagoslovu novoga plinskoga grijanja u HKC »Bunjevačko kolo«, kaže naša sugovornica. Prigodom odabira teksta, Mirjana recitira predložene pjesme i tad se vidi koja pjesma joj najbolje leži. Najviše je recitirala djela *Alekse Kokića* i *Tina Ujevića*.

PJEVANJE: Od svoje petnaeste godine pjevala je u zboru crkve Isusovog uskrsnuća, a od prošle godine aktivna je u vokalno instrumentalnom sastavu »Proroci«, gdje se okupljaju mladi iz župe, pa se druže i s Bogom provode svoje vrijeme. »Pjevanje u zboru potpuno može ispuniti

nas mlade. Vježbamo u vjeronaučnoj dvorani, gdje se okupi nas petnaestak, možda i više mladih. Sada nas predvodi *Nela Skenderović* i dobili smo najzad pravo vodstvo za naše pripreme za Uskrs fest, naravno, ako nam pjesma prođe natječaj. Pjevamo duhovne šansone, poznatije mladima, kao i pjesme iz Hrvatske. Uvježbane pjesme izvodimo na misama na župi Isusova Uskrsnuća, gdje je druga nedjelja u mjesecu posvijećena mladima i tada mi predvodimo pjevanje, a pjevamo također i na misi mladih. Već petu godinu pjeva i u zboru Collegium Musicum Catholicum, koji izvodi, klasičnu glazbu. Po riječima Mirjane, tu su isto puno postigli i imali su lijepe nastupe na susretima zborova. Svake godine pjevaju na Uskrsnjem i Božićnom koncertu i to je već postala tradicija. Ponekad joj se čini tako teškim otići na probu, ali kad se više obrati pažnja na tekst koji se pjeva, svjesna je da je to njena molitva.

TRIBINA MLADIH: Kao članica bila je prisutna tri godine, a dvije godine je bila predsjednica odbora Tribine mladih pri katoličkom krugu. »Protekle dvije godine pamtim kao dvije najzbuđljivije godine. Sad osvrnuvši se unatrag, zapažam kako mi je to vrijeme brzo prošlo. Bili su ti doživljaji od tribine do tribine. Bilo je vrlo interesantno upoznati mnogo naših mladih. Imala sam obvezu mjesečno organizirati sastanak za vijećnike, gdje smo se dogovo-

rili tko će biti predavač na sljedećoj tribini i gdje će se održati misa mladih za mir. Sada kao članica volim odlaziti na tribinu, čak i više nego ranije, jer mogu otići opušteno, sjesti i slušati predavanje, bez razmišljanja koje sve obavijesti moram reći na kraju nazočnim mladima. Najviše volim slušati predavanje vlč. *Andrije Kopilovića*, dok su najjači dojam ostavili bivši ovisnici o drogi, koje poslije skoro godinu dana i dalje toliko spominjemo. Njihova su svjedočanstva ostavila poruku mladima koji su tada bili prisutni«, prisjeća se Mirjana. Crkva joj mnogo znači u životu. Tu nalazi svoje prijatelje, pjeva i organizira dešavanja.

RADIO: Jedino angažman u omladinskoj emisiji na radiju nije proistekao iz crkve. Kako kaže naša sugovornica, ponekad se temom emisije prate upravo aktivnosti crkve, kao što su primjerice hodočašća. »Suradujem s redakcijom programa na hrvatskom jeziku na Radio Subotici od Nove 2006. godine, i za mene je to još uvijek novina. U početku sam se plašila kako ću odabrati teme i naći sugovornike. No, sada se polako uhodavam. Sve to treba dobro osmisлити i sprovesti u djelo. Istina je da ovaj angažman ide s odgovornošću, što je još uvijek strano za moju generaciju. Nekomu iz vana to izgleda potpuno drugačije. Slušajući emisiju uglavnom se pomisli da je potrebno samo otići i popričati sa sugo-

vornikom, onda snimiti i to je kraj. Naprotiv, to nije ni početak!«, duhovito objašnjava naša sugovornica.

Na pitanje što je za nju sreća, najprije nam citira riječi *Aristotela*, koji je sreću definirao kao usklađivanje sopstvenih mogućnosti sa željama, i pri tome ističe kako se ne slaže s filozofom *Platonom*, po komu je sreća nedostižna. Sretnom je čine razne stvari, a jedna je svakako mir, sama molitva i odlazak u crkvu, te u obitelji gdje nalazi sve što joj treba. Tu su naravno i pravi prijatelji koji su uvijek uz nju. »Kod prijatelja gledam njihovu osobnost, želim znati tko mi je pravi prijatelj, jer poznati - ka imamo puno, no nisu svi zaslužili biti prijatelji. To su ljudi u koje imam povjerenja, s kojima mogu popričati. Imam prijatelja koje jako cijenim i puno mi znače u životu. Budući da želim otići u Zagreb na studij, jedan dio stvari koje volim ostat će ovdje i to će za mene biti teško ostaviti. Bitno mi je ne izgubiti kontakt s prijateljima koji ostaju ovdje. Drago mi je što dosta mojih dobrih prijatelja ide sada na studij u Zagreb, a neki su već tamo. Sigurna sam kako ću naći toplo ozračje. Imam i tu sreću da govorim hrvatskim jezikom i što će mi biti lakše pri prilagodbi, nego drugima, koji su bili jedino u ozračju srpskoga jezika. Svakako, voljela bih se vratiti po završenim studijama«, kaže Mirjana Horvacki. ■

BOMBOM NA AUSTRALIJU

Pomahnitali otac srbijansko-australske tenisačice Jelene Dokić u intervjuu za Kurir rekao je da je nazvao Australsko veleposlanstvo u Beogradu te im rekao – »da su mu ukrali dijete dvaput, a treći put će biti koban za njih«.

»Znam da me dosta ljudi u Srbiji podržava. Kao roditelj se borim za svoje dijete i uvjeren sam da ću pobijediti«, kazao je Damir Dokić. Izjavu, u kojoj kaže da će na Australiju baciti nuklearnu bombu, potvrdio je.

»Ma ne jednu, bacio bih dvije nuklearne bombe na Australiju! Da mi predsjednik Rusije Vladimir Putin da bombe, nijednog trenutka se ne bih dvoumio. Vidim da su pisali kako sam demantirao bacanje bombe, no to nije istina. Stojim iza svega što sam rekao«, kazao je Dokić, dodavši kako zaista želi oteti Jelenu.

Dodao je da ima pravo osvetiti se Australcima, bez obzira na to što njegova pravoslavna vjera, kako je rekao, ne podržava osvetu.

»Obećavam Australcima i Hrvatima da ću to učiniti. Uništiti su jednu djevojčicu! Razbili su joj ličnost i napravili od jedne mlade Srkinje pravu ustaškinju. Jelena se smijala nakon što su je pokrali u 1. kolu. To uopće ne sliči na nju! Pokazalo se kao istina ono što sam govorio – da su joj isprali mozak«, tvrdi mahnuti Dokić.

»Znam da se ustaški zlotvori naslađuju patnjama obitelji Dokić, ali moraju znati da ih se ne bojim«, zaključio je Dokić. Slobodna Dalmacija, 21. siječnja

SKROMNOST JE POLA ZDRAVLJA

Nije točno da svake noći spavam s drugom djevojkom. Mogao bih, ali zašto bih to činio? Odavno sam prevladao srednjoškolsku zabavu lupanja crtica. Sada me zanima prava ljubav. Ja sam miran

momak. Čak stidljiv u tim muško-ženskim odnosima. I, vjerovali ili ne, uopće mi ne godi to što djevojke trče za mnom. Ja sam tip muškarca koji se voli truditi oko djevojke, zavoditi je, obarati s nogu... Ovako, one trče za mnom, a ja samo trebam reći da ili ne«, žali se Džaja, frontmen »Amadeus benda«, a mi čisto sumnjamo da muškarci suosjećaju s njim.

A kako se, inače, udvara? Pa, ako vam na uho zapjeva neku srceparajuću pjesmu Olivera Dragojevića ili Dade Topića, budite sigurne da je krenuo u osvajanje. Blic, 21. siječnja

ŠTO JE SIGURNO – SIGURNO JE

Poslije svega što se izdešavalo više nikad neću ići po tuđim stanovima, osim kad je u pitanju švaleracija. Ivica Dačić, dužnosnik SPS-a, o svojoj nazočnosti u stanu viceguvernera Dejana Simića neposredno prije njegova uhićenja, NIN, 19. siječnja

SVE JE U GLAVI

Sve je, kažu, u glavi. To je živa istina. Ako sebe uvjerite da ste dobro, premda vam se svijet ruši, doista ćete se tako početi osjećati. Autosugestija je bila moj način da sve izdržim. Uvjerila bih se da sam super i bila sam super. Morala sam biti jaka zbog supruga i zbog kćeri, kojoj sam silno trebala. Nisam

si mogla dopustiti da me itko vidi uplakanu. Renato me samo u jednom trenutku »uhvatio« tužnu. I smjesta mi kazao da sam ja njegova optimistična Maja, njegov osmijeh i njegova vedrina, i da taj sjetan izraz lica odmah zamijenim osmijehom. Maja Sulić, Bivša hrvatska Miss Universe 2001. godine i supruga rukometaškog reprezentativca Hrvatske koji je povrijeđen u prometnoj nesreći, Gloria, 20. siječnja

FILMOFILI

On je razriješen dužnosti i više ne radi u NBS. Praveći sudbina će o svemu dati završnu riječ. Ja se ovih dana često sjećam razgovora s Dejanom Simićem i s drugim viceguvernerima o sektoru kontrole. Razgovarali smo, a znali smo da nas prisluškuju. Mislim da se netko nagledao suviše filmova o Jamesu Bondu, pa navečer nosi kufere pune novca sa šifrom 007 u stan viceguvernera. Sve mi to djeluje nelogično i primitivno.

Radovan Jelačić, guverner NBS, Dnevnik, 18. siječnja

JOVANKIN UŽAS

Kada se posljednji put razboljela, kako se Titova udovica požalila Rasimu Ljajiću, ministru za ljudska i manjinska prava, pri njihovu nedavnom susretu, jedva su je primili u bolnicu.

Ona nema zdravstvenu knjižicu, osobnu iskaznicu, putovnicu, ni bilo koji dokument osim uvjerenja o državljanstvu. Gotovo 25 godina čeka da se završi ostavinska rasprava, tako da nema ni jednu jedinu stvar koja joj je pripadala iz vremena dok je živjela s Titom. Uvjeti u kojima 82-godišnja udovica Josipa Broza živi u nekadašnjoj Gostinjskoj vili, preko puta Bijelog dvora na Dedinju, nisu primjereni.

»Bio sam kod Jovanke Broz. To je užas u kakvim uvjetima ona živi. Kuća jest velika, ali praktički bez grijanja. Tamo je toliko hladno da je temperatura gotovo kao i vanjska«, kaže Ljajić. Jovanka Broz, svjedoči Ljajić, ima dvojaki problem. Njen pravni status je neriješen, a egzistencijalni uvjeti života tragični. Plafon u njenom dnevnom boravku je u rupama, i kišnim danima niz njih se sliva voda. Ipak, to je jedna od dviju soba u kojima je, za razliku od ostatka kuće, moguće živjeti, iako se temperatura u njima zimi spušta i do minus jednog stupnja. Blic, 21. siječnja

SMS ZEZALICA

Ukoliko ste u nekoliko zadnjih dana primili neobičan telefonski poziv – vjerojatno niste jedini. Netko se vjerojatno dobro nasmijao na vaš račun, a vašu reakciju još pričava prijateljima. Radi se o novom zabavnom telefonskom servisu tvrtke IT Jedan d. o. o – Zezalica. Ideja servisa je jednostavna – našaliti se na nečiji račun uz pomoć lažnih telefonskih poziva i lažnih sms poruka. Servis radi tako da nakon poziva broja 060/61-61-61 (cijena poziva 5,59 kn/min + PDV) izaberete neku od šaljivih poruka, te utipkate broj telefona osobe koju želite »zeznuti«. Sustav naziva broj koji ste utipkali i pušta lažni poziv vašem prijatelju, dok vi za to vrijeme slušate njegovu reakciju bez bojazni da vas on može čuti. Moguće je slati i lažnu SMS poruku koja će izgledati kao da je poslana s broja koji utipkate. Da primatelj ne bi ostao u vječnoj nedoumici ili panici, nakon 10 minuta dobiva poruku da se radi o šali. Netko ti je prodao foru i dobro se nasmijao na tvoj račun? Imaš fenomenalnu priliku malo poravnati račune i uz to se nasmijati do suza. Nazoveš zezalicu, uneseš telefonski broj prijatelja(ice), odabereš priču i slušaš kako se »žrtva« preznojava dok ti krepavaš od smijeha! Servis će nazvati tvog prijatelja(icu) i pustiti mu snimku koju ti odabereš – na primjer legendarnu »ludu babu« koja će se izderavati na tvoju žrtvu dok ti slušaš reakcije (sugovornik te ne čuje dok ti vrištiš od smijeha). Cijeli razgovor se snima, pa nakon što mu otkriješ foru možeš urnebesni razgovor podijeliti i s društvom!

Baš nam je drago što pitaš:) novost je »stress SMS« – na željeni broj »žrtve« možeš poslati poruku koja će imati lažni broj pošiljatelja (npr. prijatelj dobije SMS sa sadržajem »Trudna sam, nazovi odmah« i misli da ga je dobio od cure... panika je zagarantirana!) Internet monitor, 21. siječnja

ISTINA ILI BALKANSKO PRETJERIVANJE?

Istraživanje Dureks 2005. pokazuje da se u Grčkoj vodi najintenzivniji seksualni život, pri čemu Grci vode ljubav, u prosjeku, 138 puta godišnje. Hrvatska (134) i Srbija i Crna Gora (128) su na dobrom drugom i trećem mjestu. Ako se uzme u obzir da je svjetski prosjek 103 puta tijekom godine, da se zaključiti da je ovogodišnja statistika ili rezultat balkanskog pretjerivanja ili smo zaista najbolji i ratnici i ljubavnici. Na svjetskoj razini ljudi imaju u prosjeku devet intimnih partnera. Najviše partnera na svijetu svakako imaju Turci, čak četrnaest, a najmanje Indijci, svega tri. Ali da se vratimo na Balkan: svaki Srbin i Crnogorac u prosjeku ima 10 partnera u životu, dok Hrvati imaju 7,5. Po mišljenju ispitanih, da se skrene pozornost javnosti na siguran seks, potrebno je – osigurati besplatne kondome (32 posto), osigurati materijale za predavače u školama i firmama (28,5 posto), vlada treba potačiti da se više diskutira o problemima sigurnog seksa. Metode poticanja vlade, da se razmatraju problemi sigurnog seksa, su najpopularnije upravo u Srbiji i Crnoj Gori (35 posto). Podgorički Monitor, 20. siječnja

STOP ZA CAJKE

Gradonačelnik Osijeka Anto Đapić i župan osječko-baranjski Branimir Glavaš odbacili su mogućnost da se »folk parada«, uz sudjelovanje zvijezda iz Srbije i Crne Gore i BiH, koju je poznati poduzetnik Alen Borbaš najavio za 5. veljače, održi u prostorijama u vlasništvu grada, odnosno u sportskoj dvorani »Zrinjevac«.

»Takvoj zabavi nije mjesto u gradskim prostorijama i vlast grada Osijeka ne može dozvoliti folk paradu«, izjavio je Đapić za internet sajt Index. hr, dodavši da su se on i Glavaš o tome dogovorili za pet minuta. »Cajkama iz Srbije i Crne Gore nema mjesta u prostorijama grada Osijeka«, rekao je Glavaš, koji ističe kako se takav oblik zabave ne može zabraniti, ali da neće biti toleriran u gradskim prostorijama, jer Osijeku nisu potrebne manifestacije »mizerne kulturno-umjetničke vrijednosti«, prenio je Tanjug.

Borbaš žali zbog njihove odluke i najavio je kako će se manifestacija »Folk hit u Hrvatskoj« svedjedno održati, ali na drugoj lokaciji, koja može primiti oko 1000 ljudi, za razliku od »Zrinjevca«, koji ima 4500 mjesta. Turbo-folk je u Hrvatskoj vrlo popularan, a njegovi konzumenti nisu prisutni samo u »nižim slojevima stanovništva«, već ih i te kako ima i u tzv. društvenoj eliti. Građanski list, 20. siječnja

IZVAN DOMETA

Nakon uhićenja Dragana Vasiljkovića i, nadamo se, njegovog izručenja, jedino je logično da Australija uhititi Antuna Gudelja, a potom i provede ekstradicijski postupak protiv njega na temelju međunarodne tjeralice i zahtjeva za izručenje koji je Hrvatska podnijela još daleke 1994. godine. Priča o Gudelju stara je koliko i priča o kapetanu Draganu. Kao i mnogi drugi, ti likovi s početka devedesetih godina nisu zaboravljeni ni danas, petnaest godina kasnije. No, priča o Antunu Gudelju mučnija je od priče o kapetanu Draganu, jer je Gudeljev slučaj i politički začinjjen. Makar se činilo da će u nekoliko navrata slučaj Gudelj biti zaključen, svaki put kad je ubojica Josipa Reihl-Kira, Gorana Zobundžije i Milana Kneževića trebao odgovarati za svoj zločin, uvijek bi se našao izvan dometa hrvatske vlasti. Ponekad baš i zahvaljujući njoj. Sergej Abramov, Novi list, 21. siječnja

ŽALOPOJKA BRAĆI HRVATIMA

Bogoljub Karić, lider Pokreta snaga Srbije, jučer je u Zagrebu razgovarao s predsjednikom Hrvatske Stjepanom Mesićem, obavijestivši ga, kako je izjavio za Politiku, o teroru koji premijer Srbije Vojislav Koštunica provodi protiv njega, njegove obitelji i kompanije. Prema Karićevim riječima, Mesić je izrazio zabrinutost i naglasio kako su nam potrebni mir i sigurnost u regiji. Iz Ureda predsjednika Hrvatske Politici je potvrđeno da se Bogoljub Karić doista susreo s Mesićem. Kako nam je priopćeno, »bio je to neformalni sastanak, izvan Ureda predsjednika i veoma kratak«. Politika, 20. siječnja

U Salzburgu svečano obilježavanje jubileja – 250. godina od rođenja Mozarta

Pro musica na svjetskoj obljetnici

U salzburškoj katedrali u kojoj je Wolfganga Amadeusa Mozart kršten, a kasnije bio i koncert majstor, subotički zbor Pro musica nastupit će 14. svibnja

Svjetskoj obljetnici 250. godina od rođenja *Wolfganga Amadeusa Mozarta* u Salzburgu nazočit će i subotički zbor Pro Musica, potvrđeno je prošloga tjedna. Pro musica će u Austriji boraviti od 12. do 15. svibnja. U salzburškoj katedrali u kojoj je Mozart kršten, a kasnije bio i koncert majstor, nastupit će 14. svibnja.

Zamisao je organizatora u Salzburgu da pozvani glazbenici nastupaju s kompozicijama skladatelja svoga podneblja, navodi ravnatelj Pro musice *Csaba Paskó*.

»Tako sam odlučio da ćemo u prvom redu nastupiti sa Starom slavenskom misom *Albe Vidakovića* i dijelove iz liturgije *Stevana Mokranjca*. Mislim da je Mokranjac poznatiji od Vidakovića ali ni program u Salzburgu nije svakidašnji«, rekao je Csaba Paskó i dodao kako će osim navedenih, subotički zbor izvesti djela *Kodályja*, *Bárdosa*, *Jelića*, *Istvána Kolosa*, kao i neka djela Mozarta.

Ideja o odlasku Pro musice u Salzburg, za ovaj znakoviti jubilej javila se pri jednom nastupu salzburškog katedralnog dirigenta u Subotici, a Csaba Paskó kaže da je u prvom trenutku postojao strah.

»Prvo sam se uplašio jer sam mislio da je to jedan veliki izazov, nastupati za ovakav jubilej u Salzburgu, a ujedno predstaviti i Suboticu i ovu državu. Ali znam što se tamo zahtjeva i mislim da neće biti nikakvih problema«, rekao je ravnatelj Pro musice. U listopadu će i Subotičani moći osjetiti europski duh proslave ovoga jubileja jer će biti izvedena Mozartova Krunidbena misa. Solisti i dirigent doći će iz Graza, a gosti će tom prigodom održati tečaj za pjevače. Početkom studenog izvest će se i Mozartov Rekvijem. Wolfgang Amadeus Mozart je, prema ocjeni mnogih, najgenijalniji je skladatelj u povijesti glazbe. Rođen je u Salzburgu, 27. siječnja 1756., a umro je 5. prosinca 1791. Mozart je bio čudo od djeteta, dječak koji je prije poznao note nego slova i koji je već s tri godine počeo skladati jednostavne pjesmice, a s pet održavati koncerte.

Radio Subotica

Sredstva iz općinskog proračuna namijenjena za kulturne potrebe hrvatske zajednice u Subotici

Obnova objekta Zavičajne galerije dr. Vinka Perčića

Novčana sredstva osigurana za Zavičajnu galeriju dr. Vinka Perčića, »Dužijancu«, »Dane Balinta Vujkova«, HKC »Bunjevačko kolo«, a iz tekućih sredstava bit će pomognuti HKUD »Bajmok« i »Hosanafest«

Na sjednici Skupštine Općine Subotica održanoj 27. prosinca prošle godine usvojen je proračun za 2006. godinu, kojim je za investicije u kulturi predviđeno nešto više od 114 milijuna dinara. Prošle je godine za iste potrebe proračunom bilo izdvojeno 68 milijuna dinara.

Glede novčanih sredstava namijenjenih za kulturne potrebe hrvatske zajednice u ovom gradu, razgovarali smo s dopredsjednikom Općine i predsjednikom DSHV-a Petrom Kuntićem.

»Temeljem analize stanja i sagledavanja potreba te suglasnosti svih relevantnih čimbenika u hrvatskoj zajednici u Subotici, određena sredstva iz financijskog plana budžeta Općine su usmjerena i prema hrvatskim institucijama«, kaže Kuntić ističući kako su za sada evidentna samo ona sredstva u budžetu s naznačenom namjenom, dok će se dio sredstava usmjeravati i s računa nenamjenskih sredstava iza vremena ostvarenja budžeta.

»Za potrebe Zavičajne galerije dr. Vinka Perčića izdvojeno je dva milijuna dinara s kojima će se ući u početak obnove infrastrukture objekta, a 200.000 dinara namijenjeno je za održavanje manifestacije »Dani Balinta Vujkova«. Za žetvenu svečanost »Dužijanca« predviđeno je 1.300.000 dinara, a kroz rebalans prošlogodišnjeg budžeta osigurana su sredstva od pola milijuna dinara za završetak investicije grijanja u HKC »Bunjevačko kolo«, kaže Kuntić.

Kuntić napominje i kako je od strane vladajuće koalicije ostavljena mogućnost usvajanja prijedloga HNV-a za kupovinu salaša (objekt i 2 hektara zemlje) na jednom od područja grada gdje žive bunjevački Hrvati, koji bi trebao biti pretvoren u etnomuzej. Uvjet za ostvarivanje ovog projekta pod radnim nazivom »Etnosalaš«, je da bi on trebao raditi u okviru Gradskog muzeja, što nije bilo predviđeno idejom predlagača. Ukoliko se hrvatska zajednica usuglasi s time, za početak realizacije pro-

Galerija »Vinko Perčić«

jekta bilo bi osigurano milijun dinara, što prema Kuntićevim riječima, iznosi oko 40 posto od ukupne investicije.

Dopredsjednik je najavio i kako će se iz tekućih sredstava Općine pomoći osposobljavanje prostorija za rad HKUD »Bajmok« iz Bajmoka, kao i organiziranje festivala hrvatskih duhovnih pjesama »Hosanafest«, koji se planira održati prvoga tjedna u rujnu, u okviru proslave Dana Grada.

D. B. P.

VIJESTI

»Coca-Cola« ipak kupila »Fresh & Co«

Kompanija »Coca-Cola« postigla je dogovor o kupovini subotičkog proizvođača sokova »Fresh & Co«. Transakcija bi trebala biti završena do kraja veljače, priopćeno je iz te kompanije. Vrijednost ugovora nije navedena,

osim da kupovina 100 posto kapitala poduzeća uključuje proizvodne pogone u Subotici i brendove sokova Next i Su-voće. Kompanija »Fresh & Co«, se u drugoj polovici prošle godine nalazila u financijskim poteškoćama, zbog zaduživanja kod međunarodnih financijskih institucija.

Naime, »Fresh & Co« je jedna od prvih tvrtki u Srbiji koja je od Svjetske banke dobila kredit u iznosu od 7,7 milijuna eura, pa se očekivalo da će kompanija nastaviti s brzim razvojem. Međutim, po svemu sudeći, prema pisanju medija, taj novac nije iskorišten na najbolji način, jer je ubrzo napravljeno novo zaduženje kod Europske banke za obnovu i razvoj u iznosu od 12,5 milijuna eura za pokretanje novog pogona.

Na temelju tog kredita EBRD je 2004. godine prilikom treće emisije dionica postala vlasnik 32,68 posto dionica subotičkog proizvođača sokova. Međutim, dio novca namijenjen tom projektu otišao je u druge svrhe, te je EBRD nezadovoljna razvojem situacije, zatražila reviziju poslovanja tvornice.

Radio Subotica

Obilježen Dan svetog Vinka

Vitezovi vina, Subotičko-horgoške pešcare »Arena Zabatkiensis« (»Subotički pijesak«) obilježili su i ove godine svoj dana, Dan svetog Vinka, tradicionalnim prvim godišnjim izlaskom u vinograd i degustacijom novog vina.

Okupili su se u vinogradu Petra Čuvarđića na Kelebiju, jednog od najboljih vinogradara ovog kraja.

Vitez i senator ovdašnjeg vinskog reda Alojzije Stantić podsjetio je tom prigodom na višedesetljetnu tradiciju izlaženja u vinograd na Dan svetog Vinka i izrazio zadovoljstvo što se taj običaj ponovno njeguje.

Veliki majstor vinskog reda »Sveti Vinsent« iz Segedina dr. Mihály Fülöp, poželio je vinogradarima ovog kraja dobar rod, a domaćin Petar Čuvarđić obavio je i prvu rezidbu. Vitezovi i vinogradari su konstatali kako ima velikih šansi da rod grožđa ove godine bude dobar, ukoliko ne bude velikih mrazeva. Potom su prisutni nastavili druženje u kući domaćina degustirajući nekoliko vrsta vina koje su donijeli ovdašnji vinogradari.

T. B.

Noć između 26 i 27. siječnja

Seljačka buna

Odlučnu ulogu u izbijanju Seljačke bune imao je bez sumnje trgovačko-geografski moment. Kako su zbog turskih osvajanja nestali tradicionalni putovi koji su spajali Jadran s unutrašnjošću, trgovci traže nove, sigurnije, putove do mora. Oni tada mogu ići jedino preko susjednih slovenskih zemalja. Na starim je trasama život postao jedva podnošljiv

Piše: Zdenko Samaržija

Nakon mohačkoga rasapa Hrvatsko-Ugarske Države (1526.) prodor Osmanlija postao je nezadrživ. Uskoro je cijela Slavonija, do Virovitice, pala u ruke Osmanlija. Uz silne napore linija razdvajanja ustalila se na rijeci Česmi. Padom Knina Mlečanima je bilo jasno da su njezina područja u Dalmaciji osuđena na milost i nemilost lokalnih osmanlijskih feudalaca.

Klis, vrata Splita, petnaestak je godina branio Petar Kružić, no 1537. godine on je poginuo i njegovi su se uskoci, koji su držali nekoliko strateški vrlo važnih utvrda, povukli u Senj. Osmanlije su zauzele cijelu Dalmaciju osim otoka i uskih područja uz gradske zidine.

Prodor Osmanlija prema Banskoj Hrvatskoj tekao je iz Bosne. Padom Kostajnice Osmanlije su se opasno približile Zagrebu, a da bi slovenske zemlje zaštitili od provala Osmanlija Habsburgovci su financirali gradnju Karlovca.

INFLACIJA, ŽALBE I DEPUTACIJE: Područje se Banske Hrvatske smanjivalo i uskoro se svelo na »ostatke ostataka nekoć slavnoga hrvatskoga kraljevstva«. Vrhovnu vlast u Banskoj Hrvatskoj imao je Sabor s banom na čelu. Od 1557. godine redovito se sastajao jedinstveni Sabor Hrvatske i Slavonije. Od tada i potječe naziv Trojedine kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Nekontroliran uvoz plemenitih metala iz Novoga svijeta obezvrijedio je mnoge eu-

Spomenik Matiji Gupcu u Donjoj Stubici

ropske valute. Cijene poljoprivrednih proizvoda neprestano su rasle i novčana je renta izgubila smisao. Bansku je Hrvatsku je potresla inflacija – novac je zbog ratnih prilika neprestano gubio vrijednost. Da se zaštite od inflacije, feudanci su iznova uveli tlaku i robna podavanja.

Uvedena je veća kontrola nad životom zavisnih seljaka, a slobodnjaci, građani i sitni plemići borili su se protiv magnata za očuvanje svojih povlastica. Seljacima je najteže palo pravo prvokupa. Njime su seljaci istisnuti iz trgovine – višak proizvoda morali su nuditi feudalcu, koji je određivao cijenu da bi za istu robu kod njemačkih časnika u graničnome području postigao dobru cijenu.

Nakon što su se uzalud žalili caru i banu na zlodjela plemića, seljaci su u znak protesta prestali plaćati nerazumne poreze. Jedan od najgorih plemića Franjo Tahy poslao svoje naoružane plaćenike, ali su ih seljaci s oružjem spremno dočekali. Zbog tog otpora Hrvatski sabor je seljake proglasio izdajicama domovine, na što su oni odgovorili sveopćim ustankom protiv feudalnih gospodara.

VOĐE: Kmetovi okupljeni oko Matije Gupca, koji je bio politički vođa ustanka, te Pasanca i Gregorića, vojnih vođa bune, tražili su staru pravicu, da se vrate novčana davanja i da ponovno ne idu na tlaku. Seljaci su napravili program po kojem su planirali ukinuti vladavinu plemstva i uspostaviti seljačku vladu, koja će voditi brigu o porezima i drugim davanjima za obranu domovine od Turaka.

U siječnju 1573. seljaci su spalili plemićke kurije u Hrvatskome zagorju te ne-

Povod pobune

Povod pobune bili su okrutni postupci feudalaca pri prikupljanju poreza. Neki su plemići na svojim imanjima uveli i pravo prve bračne noći – nakon vjenčanja prvu bračnu noć mladenka je morala prespavati s feudalcem. Najokrutniji je bio Franjo Tahy, vlastelin Stubičkoga vlastelinstva, gdje je buna i počela.

Videnja Seljačke bune u umjetnosti

Buna je poslužila kao inspiracija brojnim književnicima, npr. Augustu Šenoi, Mihovilu Pavleku Miškini, Miroslavu Krležu, Gustavu Krklecu. Buna je također ostavila svoj trag u likovnoj umjetnosti. Krsto Hegedušić, Oton Iveković, Miroslav Kuder, Antun Augustinčić, Vanja Radauš samo su neki od autora koji su dali svoje viđenje Seljačke bune i Matije Gupca.

Izjave uhićenih

»Nama je od starine sve donedavno bilo slobodno trgovati svojim dobrima. Borba neće prestati makar potrajala i sedam godina, dok (seljaci) sebi ne otvore putove i prolaze...«

Iz izjave uhićenih seljaka

»Kada bi Franjo Tah i imao staroga konja koji nije ništa vrijedio, davao bi ga kojem svom kmetu za kojeg je znao da je imućan. Ovaj je morao platiti za nj cijenu koju je Tah odredio... Isto tako kmetovi su morali o svom trošku uzdržavati njegovu stoku, a kada bi koje grlo uginulo ili se izgubilo, nisu ga smjeli nadoknaditi drugim, već su morali platiti u novcu po cijeni koju je tražio...«

Iz izjave Gregorića

»Oni su namjeravali namete, daće i druge poreze ukinuti i pobiti se s gospodom koja su bila protiv njih. Govorilo se i o tome da će, pošto savladaju gospodu, osnovati u Zagrebu carsku vladu, sami ubirati daće i druge poreze i sami brinuti o Granici, jer gospoda ne posvećuju granici nikakve brige...«

Iz izjave seljaka Ivana Širača, koja je dana pod mukama.

koliko puta porazili vojsku plemića. Buna se širila i na slovenske zemlje – buna je za - hvatila 60 vlastelinstava. Strahujući da se buna ne proširi na austrijske zemlje i na mađarske »ostatke ostataka« – samo su područja zapadno od Balatona bila u vlasti kršćana – dvor je naredio odlučnu akciju protiv Gupca.

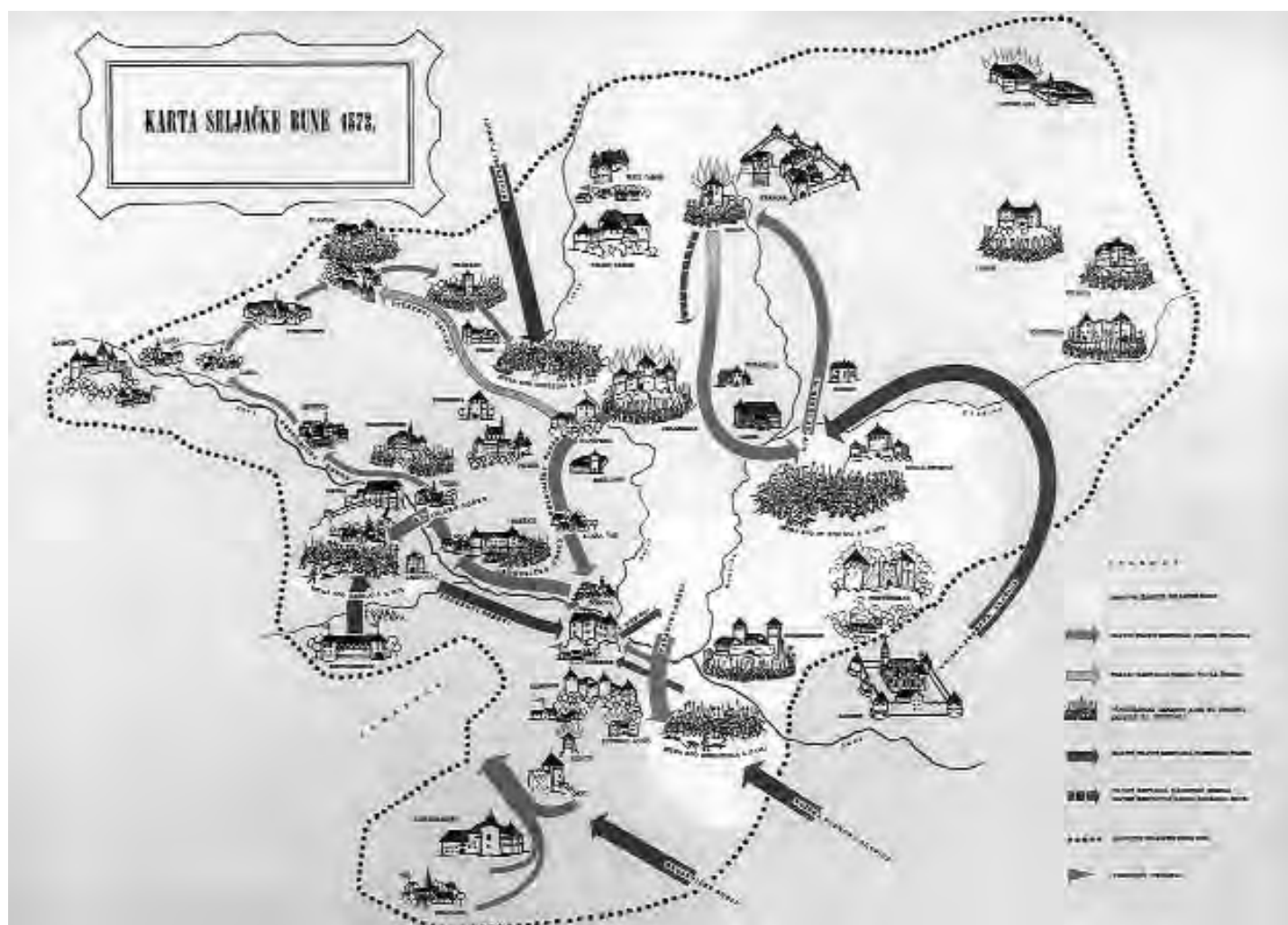
ODLUČNI UDAR: Hrvatski je ban uz suglasnost Beča povukao dio vojnika s hrvat-

ske-osmanlijske linije razdavanja i usmjerio ih protiv hrvatskih seljaka. Vođa plemićke vojske bio je *Gašpar Alapić*. Godine 1573., 5. veljače, kod Krškog slovenske kmetove je rastjerao kapetan žumberačkih uskoka *Josip Thurn*, a dan kasnije je podban Gašpar Alapić razbio kmetску vojsku kod Kerestinaca. U bici kod Donje Stubice 9. veljače seljačka je vojska pretrpjela odlučan poraz. Seljaci su bili loše naoružani i

Gupčeva lipa

bez konjaništva, no pružili su tako žestok žestok otpor, da se nije znalo tko će pobijediti sve dok feudalnoj vojsci nije stigla pomoć. Za odmazdu su plemići objesili oko 8.000 seljaka, a Gupca su pogubili. ■

Godišnja skupština KPZH »Šokadija« iz Sonta

Izabrano novo čelništvo

*Članovi novog Predsjedništva su Ivan Andrašić, Dejan Bukovac, Stipan Lukić, Zvonko Tadijan, Ivan Vidaković i Mata Zec, a po dužnosti sedmi član je predstavnik Umjetničkog odbora »Šokadije« **

*Predsjednika će članovi Predsjedništva među sobom izabrati naknadno **

Usvojeno izvješće o radu i financijsko izvješće za 2005. godinu, te plan rada i financijski plan za 2006.

SONTA – Godišnja skupština KPZH »Šokadija«, održana 21. siječnja u vjeronaučnoj dvorani župnog doma u Sonti, bila je ujedno i izborna. Skupu je nazočilo pedesetak punoljetnih članova Zajednice, te gosti: predsjednik Savjeta MZ Sonta *Antun Zlatar*, tajnik MZ *Tomislav Silađi*, predsjednik Mjesnog odbora DSHV-a *Ivan Kozbašić*, predsjednik NK »Dinamo« *Saša Krstin*, i sponzori »Šokadije« *Ljiljana i Lovro Zlatar* iz Sombora, koji su izrazili želju biti primljeni u članstvo, što je aklamacijom i ostvareno.

Predsjednik »Šokadije« *Dejan Bukovac* pozdravio je članove i goste, te predložio radno predsjedništvo, a nakon usvajanja prijedloga, vođenje skupštine preuzeo je predsjednik radnog predsjedništva *Zvonko Tadijan*.

Nakon izbora dva ovjervatelja zapisnika, predsjednik Bukovac je prezentirao opsežno izvješće o radu u protekle četiri godine, a zaseban osvrt na potpisivanje Povelje o osnivanju međunarodne asocijacije »Šokačka grana«, te o perspektivama te asocijacije, dao je *Zvonko Tadijan*. Skupština je ovo izvješće usvojila jednoglasno, a isto tako i financijsko izvješće, te program rada i financijski plan za 2006. godinu.

»Ne smijemo stati na dosad osiguranim sponzorstvima. Jako nam je bitno što smo uspjeli osigurati sponzorstvo Pivovare MB i nekoliko obrtnika, medijsko sponzorstvo novosadskog »Dnevnika«, osobito dobru suradnju s NIU »Hrvatska riječ«, no pred nama je vrijeme u kojemu ćemo se sve manje oslanjati na proračunska sredstva, i bit ćemo prinuđeni tražiti alternativna. Zbog toga moramo nastaviti s nastojanjem da proširimo krug potencijalnih sponzora«, napomenuo je *Tadijan*.

Nakon »administrativnih« točaka, pristupilo se izboru novih dužnosnika »Šokadije«.

»Vodili smo računa kako o kontinuitetu rada, tako i o ranije izraženim željama

članstva, te o osvježanju dužnosničke strukture«, obrazložio je prijedlog starog predsjedništva predsjednik *Dejan Bukovac*.

O raspoloženju članstva glede iznesenog prijedloga najbolje sudi podatak da protuprijedloga nije bilo i da su jednoglasno izabrani članovi novog Predsjedništva: *Ivan Andrašić*, *Dejan Bukovac*, *Stipan Lukić*, *Zvonko Tadijan*, *Ivan Vidaković* i *Mata Zec*, a po dužnosti sedmi član je predstavnik Umjetničkog odbora »Šokadije«, koje ga tvore voditelji odjela i njihovi zamjenici. U nadzorni odbor izabrani su *Viktor Feher*, *Spomenka Kuruc* i *Agata Rižanji*.

Po Statutu »Šokadije« Predsjedništvo na konstitutivnoj sjednici bira predsjednika, dopredsjednika, tajnika i rizničara. Na koncu, *Zvonko Tadijan* se u ime novoizabranog Predsjedništva zahvalio članstvu

formalno. U cilju unapređenja rada i rastećenja pojedinaca, došlo je i do izmjena u dužnosničkoj strukturi, tako da je za voditelja Dramskog odjela postavljena *Ljiljana Tadijan*, za zamjenika *Ivan Andrašić*, za voditelja Folklornog odjela *Terezija Bukovac*, za voditelja Dječjeg folklornog odjela *Damir Zec*, za zamjenika *Kata Bukovac*, za voditelja Pjevačkog zbora *Katarina Gal*, za voditelja Tamburaškog orkestra *Stipan Lukić*, za voditeljicu Likovnog odjela *Svetlana Zec* i za voditeljicu Etnološkog odjela *Eva Lukić*. U odjelima u kojima nisu postavljeni zamjenici voditelja, to će biti urađeno u što kraćem roku, na prijedlog voditelja odjela. Za predsjednika Umjetničkog odjela jednoglasno je izabrana *Ljiljana Tadijan*, a za dopredsjednika *Damir Zec*, koji je od strane odbora delegiran za člana predsjedništva »Šokadije«. Na si-

Unaprijediti rad i nastaviti započeto: Sonta

na izboru, a isto tako na dosadašnjem radu i postignutim rezultatima, te obećao da će nova garnitura nastaviti započeto i pokušati unaprijediti rad gdje god je moguće. Već u nedjelju 22. siječnja održana je i sjednica Umjetničkog odbora, na kojoj je odlučeno da se aktiviraju likovni i etnološki odjel, koji su do sada postojali samo

noćnoj, konstituirajućoj sjednici novoizabranoga Predsjedništva jednoglasno su postavljeni novi dužnosnici: predsjednik *Zvonko Tadijan*, dopredsjednik *Dejan Bukovac*, tajnik *Ivan Andrašić* i rizničar *Ivan Vidaković*.

Ivan Andrašić

Princ Aleksandar Karađorđević posjetio Sombor

Donacija za bolnicu i Dom za nezbrinutu djecu

SOMBOR – Princ *Aleksandar Karađorđević* i princeza *Katarina* posjetili su prošle srijede, 18. siječnja, Sombor, te tamošnjem dječjem odjelu bolnice darovali ambulantno vozilo, a Domu za nezbrinutu djecu »Mika Antić« obuču, odjeću i igračke.

Donacija za somborsku bolnicu i Dom za nezbrinutu djecu, u kojem se trenutačno nalazi 80 mališana, osigurana je iz Fonda princeze Katarine.

Princ Karađorđević je tom prigodom, u nazočnosti predstavnika lokalne samouprave i predstavnika hrvatske i mađarske zajednice u Srbiji istaknuo kako u Somboru žive ljudi različitih nacionalnosti, na način koji može biti model i za napredne europske države.

U ime hrvatske zajednice princa Karađorđevića pozdravio je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Josip Z. Pekanović*. Tijekom boravka u Somboru, prijestolonasljednik je, među ostalim, posjetio i katoličku crkvu Presvetog Trojstva.

N. V.

Princ Aleksandar Karađorđević i princeza Katarina s predstavnicima lokalne samouprave hrvatske i mađarske nacionalne zajednice SiCG u Somboru

Sedmi po redu Dani pčelarstva u Bačkom Monoštoru

Nova znanja, nova iskustva

BAČKI MONOŠTOR – U nedjelju 22. siječnja u Bačkom Monoštoru u organizaciji Pčelarskog društva »Pčela« iz Bačkog Monoštora održani su sedmi tradicionalni monoštorski Dani pčelarstva. Organizatori su za veliki broj posjetitelja pripremili raznovrsan program koji je bio interesantan prije svega za pčelare.

Svečana dodjela priznanja održana je u Velikoj dvorani Doma kulture, gdje je od strane Saveza pčelarskih organizacija Srbije uručeno priznanje Mjesnoj zajednici »Bački Monoštor« za doprinose na polju promocije pčelarstva. *Marinu Ivakiću*, predsjedniku Pčelarskog društva »Pčela« uručena je povelja »Zasluzni pčelar«, a *Ivici Periškiću* posebna zahvalnica.

Kako bi ostvarili jedan od svojih osnovnih ciljeva, a to je upoznavanje mladih s potrebom očuvanja prirode, monoštorski pčelari organizirali su likovni natječaj za učenike Osnovne škole »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora i ovom prigodom nagradili učenike čiji su radovi bili najinteresantniji. U Domu kulture i ispred njega posjetitelji su mogli vidjeti proizvode izlagača iz Bečeja i Sombora.

U nastavku službenog dijela programa *Suzana Pejak*, tajnica Društva, predstavila je aktivnosti koje su obilježile pčelarsku 2005. godinu, a nakon toga održana su dva stručna predavanja.

Doktor veterine *Zdravko Milković* iz Subotice govorio je o bolestima pčela, a *dr. Vidoje Kulić* održao je predavanje pod nazivom »Alergija na pčelinji ujed«.

Ono što monoštorski pčelari s ponosom ističu jest veliki broj gostiju, prije svega pčelara iz Zapadno-Bačkog okruga, ali i dobra suradnja s pčelarskom udrugom »Baranja« iz Belog Manastira.

Predsjednik Društva *Marin Ivakić* je u svom obraćanju nazočnima zahvalio Mjesnoj zajednici »Bački Monoštor« i Centru građanskih aktivnosti u Bačkom Monoštoru na pomoći pri organizaciji skupa. Večera u Lovačkom domu bila je konac dana koji je svima doneo nova znanja, kontakte i iskustva.

Aleksandar Forgić

Promidžba zdravlja

»Ti si moje srce«

BAČKI MONOŠTOR – U okviru nacionalne kampanje »Ti si moje srce«, u srijedu 18. siječnja u Bačkom Monoštoru provedena je akcija »Promocija zdravlja«. Djelatnice Doma zdravlja i Centra za preventivne zdravstvene aktivnosti, *dr. Sandra Mandić*, glavna patronažna sestra *Višnja Kecman* i patronažne sestre *Natalija Kosanović*, *Vesna Mihaljčić*, *Mirjana Keršelj* i *Danica Milošević* obavile su osnovni zdravstveni pregled za oko 200 mještana Bačkog Monoštora. Pregled je organiziran u prostorijama Centra građanskih aktivnosti u Bačkom Monoštoru.

Dr. Sandra Mandić je pred velikim brojem posjetitelja održala predavanje »O prevenciji povišenog krvnog tlaka«. Veoma informativno predavanje posebice je bilo usmjereno na rizična ponašanja i faktore koji dovode do povišenog tlaka: uporaba nepreporučenih količina alkohola, previše začinjena jela, pušenje i slično.

Zainteresiranost nazočnih, pitanja i ozračje promocije zdravog načina života obilježili su ovu iznimno korisnu akciju.

Aleksandar Forgić

Voditelji: Lazo, Kristina i Dražen

Pjevačka skupina HKC »Bunjevačko kolo«

Na prelu

Gosti na »Velikom Prelu« 2006 u Dvorani sportova u Subotici

Josip i Davor promatrali iz daljine

*Prelo kupi
svaki mu se divi
nek se znade
da bunjevac živi*

Ples otvorili članovi HKC »Bunjevacsko kolo«

Miroslav Kićo Slabinac 1991. i 2006. na prelu

Ponovno se služe mise u crkvi Svetog Roka u Zemunu

Tjedan jedinstva kršćana

ZEMUN – U povodu tjedna jedinstva Kršćana u prepunoj crkvi Svetog Roka u Zemunu, 22. siječnja, služena je misa koju su predvodili župnik surčinski i novobeogradski *preč. Marko Kljajić* i dekan zemunski i župnik crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu *preč. Jozo Duspára*. Prije početka svete mise članovi HKPD »Tomislav« iz Golubinaca izveli su igrokaz »Tajanstveni putnik«. Misu je pratio novosnovani mladi pjevački zbor crkve uznesenja Blažene Djevice Marije iz Zemuna, a poslije mise zbor je izveo i mali koncert božićnih pjesama. Pored vjernika, misi je prisustvovalo i desetak časniha sestara iz Zemuna i Beograda, kao i pravoslavni svještenik iz susjedne crkve Jeronima Irinej. U većini katoličkih crkava to bi bila vjerojatno jedna redovita nedjeljna mi-

crkva Sv. Roka

sa, ali za Crkvu svetog roka u Zemunu to zasigurno nije bila, iz razloga što petnaest

godina nije otvarana i nisu vršena u njoj bogoslužjenja. Od dolaska za župnika u Zemun prečasnog Jozu Duspára, u kolovozu 2005. godine, ovo je druga misa u Crkvi Svetog Roka, koja se nalazi u glavnom gradskom zemunskom parku u centru grada.

Svećenici su najavili da će ubuduće svake prve nedjelje u mjesecu, u 15 časova biti služene svete mise, a na proljeće se planira prenošenje slike zaštitnika župe Svetog Roka. Crkva se nalazi u prelijepom parku, a u susjedstvu se nalazi pravoslavna crkva i jedino što ruži, jesu grafiti s raznim porukama, koji ne ruže samo crkvu kao vjerski objekt, nego doprinose i ružnijem izgledu cijelog Zemuna.

I. Radoš

Sportske aktivnosti u župi svetog Jurja

Sportski duh je najbitniji

GOLUBINCI – U prostorijama vjeronaučne dvorane župe Svetog Jurja u Golubicima održan je 21. siječnja turnir u stolnom tenisu. Posle višesatnog natjecanja, prva tri mjesta podijelili su najbolji stolnoteniseri. Treće mjesto osvojio je *Igor Gašparović*, drugo mjesto *Aleksandar Žarković*, a prvo mjesto *Ivan Radoš*. Pokazalo se da sport najbolje briše generacijske razlike i da je u amaterizmu najbitniji sportski duh, upoznavanje i druženje, a sve ostalo je u drugom planu.

Pored sekcija u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Tomislav« iz Golubince koje se bave glazbom, folklorom, recitiranjem i drugim vidovima kulture, pokušava se zainteresovati što veći broj mladih osoba u izgradnji sportskog i takmičarskog duha. Pored igrača stolnog tenisa, aktivni su i šahisti, a osobito nogometaši, koji su dosad pobijedili na više malo-nogometnih turnira po Srijemu, a prošlog ljeta su osvojili i turnir u Vinkovcima.

I. R.

Općinsko vijeće Sombora usvojilo rebalans proračuna
Povećanje za 54 milijuna

SOMBOR – Općinsko vijeće u Somboru usvojilo je prijedlog prvog rebalansa ovogodišnjeg proračuna, koji predviđa uvećanje proračuna za 54 milijuna dinara koliko je ostalo neraspoređenih

sredstava iz prošle godine. Najveći dio viška iz prošle godine raspoređen je u komunalnu oblast, kojoj je pripalo 23,5 milijuna dinara. Za rekonstrukciju krova Gradske dvorane izdvojeno je 10 milijuna dinara. Ostala sredstva bit će raspoređena neprofitnim organizacijama, za rekonstrukciju vjerskih objekata, rekonstrukciju Doma omladine, te Radio Somboru za obnavljanje opreme.

Beta

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Koja bi poruka
bila ovoga
Prela?
Ponajprije
činjenica da
znamo cijeniti
prošlost.
Zatim, da
znamo
svjedočiti
zajedništvo
sadašnjosti. I
konačno da
susret i zabavu
znamo
pretvoriti u
događaj koji se
pamti i iz kojeg
događanja se
crpi snaga i
nadahnuće za
te osnovne
potrebe
jednoga
društva:
zajedništvo,
dijalog,
druženje.*

Posvjedočiti zajedništvo sadašnjosti

Prelo – običaj ili događaj?

Čovjek je društveno biće. Prva stranica Biblije objavljuje da je čovjek stvoren kao jedinstven u mnoštvu. U samom smislu življenja je množina. Jest relacija. Čovjek je biće koje ima barem nužno dvije relacije. Odnos prema ocu i majci. Trojstvo u jedinstvu. Barem jedinstvo u trojstvu. Jednako tako je simpatično čitati prve stranice Biblije o čovjeku kao biću dijaloga. S njim i Bog razgovara. S njim se i Bog druži. I to druženje Boga i čovjeka u stvari je i razlog postojanja čovjeka. Bog je načinio čovjeka na svoju sliku, da mu bude sličnost, baš radi toga da bi ga obdario druženjem i zajedništvom sa sobom. Stoga je društvena dimenzija čovjekovoga bića njegova narav. Psihologija tvrdi da je nemoguće biti sam. Kada bi netko imao spoznaju da od ovoga časa ostaje apsolutno sam do konca života, znanost tvrdi da je dovoljno osam minuta da i najzdraviji čovjek poludi. Dakle, biti sam je u biti nemoguće. Moguće je samo ukoliko postoji nada da će toj osamljenosti ili samoći »kad-tad« doći kraj. Dakle, nada podržava i sam život. A dijalog i druženje čine život. To su prijašnja vremena bolje znala i bolje poznavala negoli danas.

SUVREMENA OTUĐENOST: Danas se mi »otuđujemo« jedni od drugih. Ima tome više razloga. Ponajprije je obitelj kao naravni temelj dijaloškog zajedništva ranjena. Unutar obitelji se ne razgovara, ne druguje i ne stvara dijaloško zajedništvo. Često puta su to samo »nužni susreti«. Svakako je jedan od razloga otuđenosti i činjenica da ne znamo razgovarati. Suvremeni čovjek više sluša i prima negoli što je sposoban stvarati i davati. Sjetimo se samo koliko »gotovih stvari« primamo preko malog ekrana i radio vijesti, pa i tiska. Sve je to neprovjereno, nažalost koji puta neistinito, a ipak se prihvaća i po tom ponaša. Čovjek današnjice prima, ne provjerava, ne odgovara, nego u sebi slaže sve te informacije, a bez potrebe da prosuđuje, zauzima stavove i odgovara. Konačno se mora -

mo suočiti s činjenicom da naša generacija ne čita. Tko ne čita, taj nema mogućnost steći bogatstvo misli i bogatstvo izričaja. Dakle, suvremeni čovjek je hendikepirano biće s obzirom na komunikaciju. Ne zna razgovarati. Ne zna slušati tuđi govor. I zato idemo jedan pored drugoga kao nepoznanice. Vrlo je čudna a i bolna konstatacija da se i obitelji u širem smislu riječi susreću samo na pogrebima i svadbama. Na pogrebima sada već samo na pola sata. U svadbi nešto malo više. Ne poznaje se, dakle, ni šire rodbinstvo niti šira obitelj. Često se dogodi da se mladi počinju zabavljati kao mladić i djevojka i tek nakon nekog vremena otkriju čak da su bliski rođaci. Tužna slika. Čovjek našeg vremena nije komunikator i stoga nam je druženje često puta bez sadržajno i završava u alkoholu, a kod mladih nažalost i u drogi.

MANIFESTACIJA ZAJEDNIŠTVA: Nostalgично razmišlja - mo o vremenima koja su prošla. Ne zato što smo nerealni i nesuvremeni, nego naprosto zato što je istina da je povijest učiteljica života. Nalazimo se u vrijeme godine kada su kod naših predaka bila najintenzivnija i najljepša druženja. Od molitve »Zlatne krunice«, do raznih susreta, divana i prela. Kada gledamo tu prošlost, ona je bila protkana potrebom ponajprije susreta, a onda dijaloga i uistinu radosti zajedništva. Nisu susreti bili opterećeni obilnim jelima. Često je to bilo vrlo skromno »čaćenje«, ali je bio važan čovjek. Bio je važan susret. Dok imate u rukama ovaj broj našega lista, pred nama je Veliko prelo. Jedna tradicija još iz 1887. godine. U ono vrijeme bilo je jako puno prela. Ponajprije već spomenuto obiteljsko prelo, koje je unutar obitelji bilo i više puta u ovom zimskom razdoblju. Bila su mnoga društva. Staleška i vjerska. Svako je od njih priređivalo Prelo. Ono je imalo društveni karakter određene grupe ljudi i bivalo je mjesto susreta i dijaloga i druženja uz bučniju zabavu koja ipak nije ometala najvažniji sadržaj, a to je druženje. I

onda je na scenu došlo Veliko Prelo. To je bio zapravo »svenarodni Sabor«. Veliko je bilo ponajprije zato što je to bio Sabor naroda. I staleži i društva i socijalno različiti slojevi su bili zajedno. Dogodilo se zajedništvo. Bilo je to svojevrsna smotra i broja i moći i jaka poruka za one oko njih. Broj nije bio beznačajan. Piše u novinama iz 1888. da je bilo tisuću prodanih karata. Veliko je, dakle bilo, radi velikog skupa i velike poruke. Tada se je na tom Prelu druženje pretvorilo u manifestaciju. Manifestaciju zajedništva. Manifestaciju zabave koja je bivala poruka. Prošla su vremena. Svjesni smo da su nepovratna. Niti želimo vratiti povijest unazad, niti možemo. Međutim je vrlo opasno zatvoriti oči pred prošlošću i postaviti se u poziciju kao da povijest s nama počinje. To je trajna opasnost svakoga čovjeka jer je njegov život jedan i jedinstven. Ali kada se preuzima odgovornost za osmišljavanje ovakvog skupa kao što je Veliko prelo, onda se mora gledati u povijest, iz nje učiti i ono što je dobro prenositi mladim naraštajima. Ako prekinemo lanac događanja bez opravdanja, mi smo prekinuli kontinuitet vlastite povijesti, dakle, vlastita života. Prelo nije naivna stvar i nije obična zabava, a nije ni obično druženje. Prelo je događaj s porukom. Koja bi poruka bila ovoga Prela? Ponajprije činjenica da znamo cijeniti prošlost. Zatim, da znamo svjedočiti zajedništvo sadašnjosti. I konačno da susret i zabavu znamo pretvoriti u događaj koji se pamti i iz kojeg događanja se crpi snaga i nadahnuće za te osnovne potrebe jednoga društva: zajedništvo, dijalog, druženje. Takav događaj može, napose mladima, biti prekretnica na životnom putu traženja. Dakle, kad se kaže: svi na Prelo, nije pitanje provod u smislu jela, pića i čaćenja. Treba i to cijeliti, ali riječ »svi na Prelo« označava poruku poziva na zajedništvo, na susret i zabavu koja oplemenjuje. Stoga vam želim ugodno, korisno i lijepo ovogodišnje Veliko prelo! ■

Neiskorišćena gospodarska moć (II. dio)

Bojazan od novotarija

Da je bilo više ljudi koji su stečen novac od roda litine i odranjene živine više hasnirali za napridnije gazdovanje, imali bi više imućniji ljudi koji bi se okuražili da se paštre (trude) za bolji položaj salaša i salašara, kojeg su mogli imat po gospodarskoj moći

Piše:

Alojzije Stantić

O kad je »svita i vika«, oduvijek je u društven život umišo prste i ko je imo više novaca, ako je imo volje da se tim bavi. Velika je mana Bunjevaca što su najčešće olako prupuštali drugima da se mišaje u njev život. Zato jel su se većinom bavili zemljodilstvom, poslom koji ji vezo za ravan i salaše, a zato se nisu paštrili da širinu pogleda prošire i na to šta se dešava u svitu, pa čak ni u svom vilajetu (kraj /pokrajina/), nisu se ni znali paštriti (truditi) da i s gazdovanjem idu u korak s vrimenom.

MALO ŠKULOVANI: Malo je bilo promućurni ljudi koji su nadarenu dicu dali da izuče i od tog žive, a ne samo od salaškog gazdovanja. Najviše su uputili dicu da izuče teologiju, zato jel je to školovanje bilo jeptinije od drugi nauka, kako je jedared kazo fra Efrema Kujundžić. Od toliko izučeni popova (svećenika) bilo ji je i sa širokim znanjem, koji su nuz nauk o viri pisali i naučna štiva o društvenom životu, pa i o napridnom zemljodilstvu. Možda nije najsićniji izbor, al spominjem: Grgu Peštalića, biskupe Ivana Antunovića i Lajču Budanovića, pa i Paju Kujundžića, Blaška Rajića... Med ondašnjim pridnjaci - ma je bilo i daroviti pravnika ko: Josip Rudić, Ambrozije Boza Šarčević, Lazo Mamužić, Ago Mamužić, dr. Josip Vojnić Hajduk i drugi. Nažalost ne mož spominati ni jednog koji je izučio gazdovanje u zemljodilstvu, još manje nauk o baratanju s novcima (bankarstvo.)

Bilo je gazda koji su drugačije kontali, ko napriliku u obitelji Lacka Vojnića Hajduka, da ne komadaje velik gazdaluk, sina Josu su iškulovali, bio je manje kadar (sposoban) raditi zemlju. Rič je o dr. Josipu Vojniću jedno vrime i varoškom javnom tužiocu. On se umišo u društven život Bunjevaca s drugima je pomagao Paji Kujundžiću pridvodniku »Kola mladeži«. Nastavili su nauk u kojem su pridnjačili Đena Dulić i Đena Šokčić, Ago Mamužić i drugi, potaknuli naukom biskupa Ivana Antunovića. Niki od nji baš nisu imali »ružičast« životni put ko: A. Šarčević, A. Mamužić, dr. J. Vojnić i drugi, al nalik njima su prošli i

tušta salašara.

Mudra je uputa uočnog biskupa Ivana Antunovića o salaškom gospodarenju, u dila »BOG S' ČOVIEKOM«, di je upućivo ljude u kripadni život, al ji je svitovo i o unapridnom zemljodilstvu. »... Sada trieba razum, rukami u pomoć doniet, do čovjek izumije i dokuči, kako trieba one zemlje, koja se nikada više neće množiti, plodovitost povisiti (naglasio A. S.),...« (str.527). U te dvi naglašene riči Antunović je upro prst u srž napridnog gazdovanja početog od sridine XIX. vika. Mudar je to nauk, vridi i danas, al ko je od naši ljudi kupio i čeprko po štivima te knjižurine. Zato je za većinu taj uput osto samo na papiru.

RDAVE RAČUNICE: Jedan od bojazni ondašnji zemljodilaca je da se čeljade podmetne (zauzme) za napridnije gazdovanje,

Čeljad s vršalicom

je vikovna stripnja da mu se ne desi štogod neželjeno pa da izgubi cio el dio gazdalu - ka, ako počme štogod radit drugačije neg njegov otac. Zato je med salašarima bilo malo čeljadi ko se okuražio da rad boljeg (unosnijeg) gazdovanja hasnira novce bankara el trgovaca. Plašili su se da će propast (doživiti gospodarski slom) ako za na zajam uzete novce ociguranje potpišu vekslu (minicu, mjenicu) el dopušte upis zaloga na zemlju (intabulacija). Tu i tamo se dešavaloda je kogod rđavo prošo, al ne zato jel je potpisao vekslu, već zato što nije znao unaprid izjesapiti (izračunati) očel dug moć vratiti na vrime. Često je rđavo prošo i onaj ko se zaletio i bio kežeš (žirant) nepouzdanom platiši. Propali su zato jel su se latili posla

u kojeg nisu najpre uputili. (O tom sam pisao u HR od 18. 2. do 8. 4. 2005.)

A da se ne mora rđavo proć ako se privatni nauk o napridnom gazdovanju, pokazao je i Lazo Bešlić koji je dio imanja, a posli i skupe mašine kupovo nuz pomoć tuđi novaca. To je uradio kad je izjesapio da je unosnije mašiti se zajma neg šporovat (štediti) za željenu kupovinu. Ko je unaprid izračuno da će zajam moć vratiti na vrime, platiti rodnom litine (žitom) el ranjenicima (tovljenicima) i ugojenom marvom (govedima), taj je sa zajmom izašo na kraj. Iako nije izučio gazdovanje naveliko u to su Lazu Bešlića upućivali, otac Tadija, brat Antun bankar i najviše barun Hamerštajn, od kojeg je kupio dio zemlje i kaštelj. Zato je on med Bunjevcima, izmed dva svicka rata, bio najviđeniji gazda, jel se u domazluku med prvima upušto (primenio) u sve novotarije, s kojima je ostvario Antunovićev nauk kako triba »plodovitost povisiti«.

Da je bilo više ljudi koji su stečen novac od roda litine i odranjene živine više hasnirali za napridnije gazdovanje, imali bi više imućniji ljudi koji bi se okuražili da se paštre (trude) za bolji položaj salaša i salašara, kojeg su mogli imat po gospodarskoj moći.

Sićam se da mi je majka pripovidala (rođ.1886.) da su u njezinom ditiinstvu na gazdaluku u Đurđinu ili iz drveni pladnjova (tanjira) i drvenom kašikom. Onda joj otac, moj pradida Time Sudarević, kazo najpre ćemo ušporovat i kupiti mašinu s kojom će pokositi žito, jeptinije uraditi ris (ručnu žetvu), pa će posli kupiti gvozdena pladnjova i kašike. Tako je i bilo. Kupili su kosačicu odlagačicu (rukovetačicu) »McCormick«. (Prvi je na taku mašini u Subatici porciju plaćo Kalor Sarić 1860. g.)

Bešlićevi su imali biblioteku, u kojoj je bilo i knjiga biskupa Ivana Antunovića. Posli oduzimanja majura nike od nji su svršile u Gradskoj knjižnici u Subotici (»Slavjan«, »BOG S' ČOVIEKOM« i druge.)

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (92.)

Nove političke stranke

Početkom 20. stoljeća zavlada su, vidjeli smo, novi politički odnosi i gospodarski uvjeti u hrvatskim zemljama što je uzrovalo pojavu novih političkih opcija

Piše: Zdenko Samaržija

Dok je prva generacija istarskih i dalmatinskih preporoditelja odgajana u duhu ilirizma i slavenstva, druga generacija preporoditelja (*Dinko Vitezić, Matko Laginja, Matko Mandić, Vjekoslav Spinčić, Frano Supilo, Ante Trumbić*) prihvatila je pravaške ideje. Hrvatska stranka, koja je nastala 1905. godine u Dalmaciji spajanjem Stranke prava i Narodne stranke, kao i Hrvatska pučka napredna stranka, koju je osnovao *Josip Smodlaka*, nastavile su borbu protiv autonomonaša.

U Istri, kojom je već nekoliko desetljeća dominirala Hrvatsko-slovenska narodna stranka, znatno je ojačao radnički pokret pa su se među radništvom, osobito u Puli, pojavile socijaldemokratske ideje.

Kralj Petar Karadorđević stiže na beogradski željeznički kolodvor, lipnja 1903.

SOCIJALDEMOKRATI:

Ljevičarske i socijaldemokratske ideje javile su se i u Banskoj Hrvatskoj, osobito u Zagrebu, gdje je 1894. godine osnovana je Socijaldemokratska stranka Hrvatske, prva stranka hrvatskih radnika.

KLERIKALNI POKRET: Početkom 20. stoljeća ojačao je klerikalni pokret. Njega je predstavljao zagrebački kaptol, krčki biskup *Antun Mahnić* i sarajevski nadbiskup *Josip Stadler*.

SELJAŠTVO: Velika kriza, koja je gotovo uništila poljoprivrednu proizvodnju u hrvatskim zemljama, te bolest vinove loze uzrokovali su teško stanje hrvatskih seljaka. Stanje je pogoršalo zakonodavstvo koje pola stoljeća nije uspjelo riješiti zaostale feudalne odnose, kao i loši gospodarski potezi. Usitnjeni seljački posjedi nisu bili isplativi, a propali seljaci u slabo razvijenim gradovima nisu mogli naći posla.

Uslijedilo je iseljavanje Hrvata u prekomorske zemlje – SAD, Kanadu, države Južne Amerike te u Australiju i na Novi Zeland; rijetki su se naselili i u Africi.

Seljaštvo Banske Hrvatske u politiku su

veli *Antun i Stjepan Radić*. Oni su 1904. godine osnovali Hrvatsku pučku seljačku stranku. Izdavali su poučno-politički list »Dom« i nastojali su podignuti gospodarski i obrazovni nivo hrvatskih seljaka. ■

Aneksijska kriza

Dobivši na Berlinskome kongresu pravo da okupira Bosnu i Hercegovinu, Austro-Ugarska je ugrozila ruske interese na Balkanu. Stoga se je Rusija okrenula prema Srbiji. Kako bi ostvarila svoje ciljeve, u Srbiji je uz njenu pomoć na vlast došla 1903. godine dinastija Karadorđevića. Između Austro-Ugarske i Srbije došlo je do napetosti, a kako je Rusija, zaštitnik Srbije, u idućim godinama imala nekoliko diplomatskih i vojnih promašaja (1905. godine protresla ju je i revolucija) te je znatno oslabila, Austro-Ugarska je 1909. godine priključila (anektirala) Bosnu i Hercegovinu.

Neposredan povod aneksiji bila je Mladoturska revolucija u Osmanlijskome Carstvu 1908. godine. Austrougarski su se političari naime pribojavali da bi mladoturci, koji su osvojili vlast u Osmanlijskome Carstvu, mogli tražiti da se prekine austrijski protektorat nad Bosnom i Hercegovinom. Krizu koja je uslijedila Austro-Ugarska je riješila isplatom goleme sume Osmanlijama, a agresivnom je diplomacijom prisilila Rusije i Srbiju da priznaju aneksiju.

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Baš slučajno kako je započeo rat između »žuto-plave« ruže sa »crvenim ružama« oko centralne banke i mobilne telefonije, izvukli su na svjetlo dana Bečkerečani iliti Zrenjaninci ogromni

kip Petra I. Osloboditelja, tj. novi odlivak nekadašnjeg kipa iz 1936. godine u bronci, jer su stari Nijemci 1941. valjda pretopili u topove. Nazočan je bio i prijestolonasljednik – osiguravatelj, besplatni »podstanar« dedinjskog dvorca i njegova svita, pa mora čovjek da vidi pradjeda, za kojega je u svoje vrijeme napravljeno mjesto, tako što su zakleti »crnorukci« Apisa, na šifru »kukunješće« krenuli iz kavane i isjekli sabljama ko salatu kralja Sašu Obrenovića i njegovu Dragu, te ih pobacali kroz prozor današnje Skupštine Beograda u park, o čemu je godinu dana pisao sav europski tisak. Djed Petar bijaše ruski časnik i sudionik Nevesinjske bune kao Petar Mrkonjić, ganjao je Turke i Kačake po Balkanu cijeli život. To i nije bilo tako teško dok Austrija nije pregazila Srbiju i dok nije izginula četvrtina pučanstva i vojska otjerana do Krfa. Kada su se umiješali Francuzi i Englezi (kao i uvijek), pa je njegov sin Aleksandar Ujedinitelj, u kontri na trulu Austro-Ugarsku od koje su svi digli ruke stigao do Temišvara, Baje i preko Karavanki do Klagenfurta ili Celovca. Tada su ga Ameri i Englezi ipak »zrick«-nuli ka jugu i skrpili Državu Srba, Hrvata i Slovenaca, pokojnu. »Wilsonove punktacije« su zacementirale pravo na samoopredjeljenje naroda, ali na to se čekalo bogme do 1991., tj. sedamdeset godina. Zbilja je zato pravo vrijeme da se otkrije novi spomenik davno zaboravljenome kralju Petru I., inače crnogorskom zetu i to u Zrenjaninu, gradu koji je dobio ime po čovjeku koji je bio glavni ideolog antifašističkog oslobođenja Vojvodine i ubio se mobom kada su ga uhvatili njemački nacisti. Nikada više to neće moći biti Petrovgrad (od 1936. do 1941.), jer taj kralj baš ništa nije pridonio ni Vojvodini ni gradu Zrenjaninu, a za njegovog života taj grad nikad nije bio u Srbiji (kralj Petar umro je 1918.). Ali eto, neki su krugovi iskoristili prigodu i postavili »repliku« spomenika. Europa zdaj, »konjušari« su pametnije iskoristili konje.

Kad smo već kod spomenika, ovih je dana otkrivena spomen-ploča na kući u kojoj se rodio László Pataki, glumac, redatelj i ravnatelj mađarske drame. Time je ova nacionalna manjina dobila i deseto spomen-obilježje, pokraj glava Jakaba i Komora, pokraj Gradske kuće, Géze Chata i Artura Munka, pozadi iste, biste Deyzsóa Kostolányija u parku kod Gimnazije, glava u bronci – dva komunista ugrađeno pokraj ulaza u nekadašnji SK komitet, spomen ploča Otmara Majera u Zmaj-Jovinoj i poprse Josipa Lihta pred Higijenskim zavodom. Za razliku, hrvatska nacionalna manjina, koja je do 1991. bila konstitutivni narod u SFRJ, ima brončanu glavu popa Blaška Rajića (kako »mudro« piše na postamentu), skrivenom u šiblju parka pred Gradskom kućom i biste Ante Evetovića Miroljuba pred katedralom i skrivenu u parku pred željezničkim kolodvorom bistu Boze Šarčevića, »deložiranu« bez obrazloženja od strane komunističkih vlasti koncem osamdesetih. Ova dva rada su radovi Ivana Meštrovića, jednog od najvećih svjetskih kipara. To je ukupno tri! Po mišljenju mnogih, spomenik bi svakako trebao imati Ivan Antunović, biskup-preporoditelj Hrvata iz Podunavlja, i najznačajniji političar Josip

Vuković – Đido, koji je odlučujuće pridonio svijesti o hrvatstvu Bunjevaca i Šokaca ovih krajeva, a biste najvećeg pisca (16 drama i komedija stotinama puta izvođenih) Matije Poljakovića i sakupljača narodnog blaga Balinta Vujkova – to bi bio normalni minimum sjećanja na velikane, a potom razgovori o spomen-pločama. Srbi imaju replike spomenika postavljenih između dva svjetska rata, dubiozni lik cara Jovana Nenada Crnog s dva doglavnika na glavnom gradskom trgu i spomenik Oslobodiocima u parku pred »kiflom«, čiji su gipsani odljevci desetljećima ležali u dvorištu nekadašnjeg Muzeja. Bista Danila Kiša je pozadi Gradske kuće, a nedefinirano spomen-obilježje palima u neobjavljenome ratu 1991. pokraj ulaza u park željezničkog kolodvora, kao i nekakav lik polu-čovjek polu-zvijer na kraju parka kod Gimnazije, za što se ne zna ni tko je izdao dozvolu niti što predstavlja. U svakom slučaju sve je to malo za grad od sto tisuća ljudi već stoljećima, koji ima prekrasne palače i trgove i parkove pa bi trebao imati i bar dvostruko više lijepih spomenika i spomen-ploča zaslužnim građanima. Za to je potrebno malo sloge rukovodećih ljudi Općine, dakako.

»Veliko prelo« u Subotici

Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« i ove godine organizira tradicionalnu manifestaciju »Veliko prelo«, koja će se održati sutra, u subotu 28. siječnja u Dvorani sportova u Subotici s početkom u 19 i 30 sati. Goste će zabavljati *Krunoslav Kićo Slabinac* s ansamblom »Slavonske lole«, tamburaški ansambl »Prava stvar« iz Zagreba, Gradski tamburaški orkestar »Sveti Marko Križevčanin« iz Križevaca te ansambl »Ravnica« iz Subotice. Ovom prigodom proglasit će se najbolja »Preljska pisma«, te biti izabrana »Najlipča prelja«. Predviđena je i tombola, a glavna nagrada je gostovanje na hrvatskom primorju za dvije osobe u polupansionskom aranžmanu. Ulaznice se po cijeni od 1000 dinara (uz koju ide i večera), te 300 dinara, mogu se kupiti u »Bunjevačkom kolu«, od 10 do 12 i od 17 do 19 sati.

Prvo »Šokačko prelo« u Baču

U subotu 28. siječnja, u Baču se po prvi puta održava »Šokačko prelo«. Prelo će se održati u restoranu »Vranjak«, s početkom u 19 sati. Organizatori su mještani, Šokci iz Bača, u suradnji s HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani.

Tijekom cjelovečernjeg programa bit će čitana povijest Šokača, stihovi *Josipa Dumendžića-Meštra*, napisani specijalno za ovu večer, bit će predstavljene i raznovrsne pošalice u vidu skečeva, a priredit će se i tombola.

Za dobro raspoloženje pobrinut će se Bereški tamburaši. Zanimljivo je da su ulaznice rasprodane u roku od tjedan dana te nažalost nije bilo mjesta za mnoge koji su se naknadno prijavili.

P. P.

Šokačko prelo u Bregu uoči Valentinova

Tradicionalno »Šokačko prelo« u organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«, održat će se u subotu 11. veljače, s početkom u 19 sati, u Domu kulture u Bačkom Bregu. Gosti ovogodišnjeg prela su iz Donjih Andrijevac, čija će folklorna skupina ovom prigodom pokazati svoje umijeće. Prisutne će zabavljati tamburaški sastav »Dike« iz Vinkovaca, a prelo će otvoriti dječja folklorna skupina domaćina, te ovogodišnja preljska pisma. Kao i svake godine bit će priređene zabavno-humoriistične igre i tombola, a za večeru šokački paprikaš.

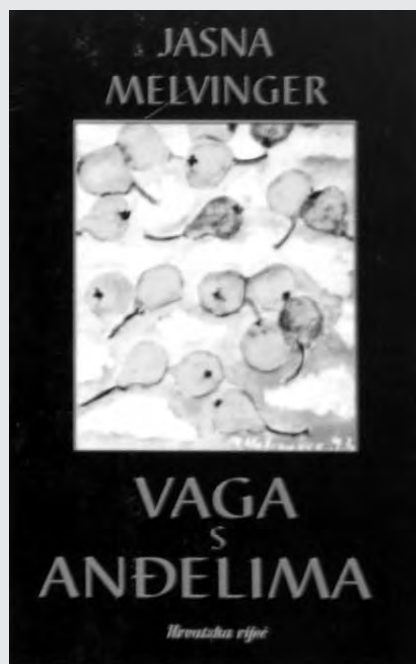
Z. G.

Branko Ištvančić započeo snimanje igranog filma

Ovih je dana otpočelo snimanje igranog filma za djecu pod nazivom »Duh u močvari«, čija će se radnja odvijati u je-dinstvenom pejzažu Kopačkog rita. Redatelj filma je *Branko Ištvančić*, a scenaristi *Anto Gardaš*, *Edi Mužina* i *Silvio Mi-rošničenko*.

Film je sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske i realizira se u koprodukciji sa HRT-om. Premijera se očekuje 15. lipnja na Festivalu djeteta u Šibeniku, te na festivalu u Puli u srpnju ove godine.

Nova knjiga pjesama Jasne Melvinger

Nakladom NIU »Hrvatska riječ«, u ediciji Suvremena poezija objavljena je knjiga pjesama *Jasne Melvinger* »Vaga s anđelima«. U ovoj, desetoj po redu, knjizi stihova pjesnikinja ponire prema petrovaradinsko-srijemskoj jezičnoj zbilji – iz nje je izrasla – interpolira prošlo i sadašnje vrijeme, uspostavljajući pokidane niti između nepotrošene poetike srijemskohrvatskoga govornoga idioma i standardnoga hrvatskoga jezika. »Vaga s anđelima« Jasne Melvinger

pjesničko je i djelo jezikoznalca, što će s knjigom pjesama »Taj renesansa, ne još kao posljednja šansa«, vjerojatno za dugo još, biti nenadmašiv primjer suvremene hrvatske stihostilistike, koja nam sa svakim novim čitanjem nudi i otkriva, u ničim sputanoj igri, s pomjerenim i neočekivanim račvanjem, mnogosmjernoj i mnogoznačne pjesničke slike svijeta.

Novi broj katoličkog lista »Zvonik«

Iz tiska je izišao najnoviji broj »Zvonika« koji je u ozračju proiteklog Božića. Uz uvodnik urednika vlč. *Andrije Anišića*, na prvim stranicama naći ćete tekstove o prvom Božiću pape Benedikta XVI. Kako je Božić protekao kod nas čitajte u rubrici događaji u subotičkoj biskupiji, a u ovom broju predstavljen je Sveti Vinko Palotti kao svetac mjeseca. »Zvonik« donosi i govore sluga božjega o *Gerarda Tome Stantića* kao našeg kandidata za sveca, a o snazi blagoslova u svom tekstu govori vlč. *Andrija Anišić*. U katoličkom mjesečniku »Zvonik« možete pročitati tekstove koje su pripremili sjemeništarci i mladi, ali i tekstove koji su upućeni djeci i obiteljima. Tu su i stalne rubrike o II. vatikanskom koncilu, te Upoznajmo bibliju u kojoj se obrađuje susret Jakovljević sinova s Josipom u Egiptu. Pročitajte i o izaslanstvu kršćanskih crkava SCG u Njemačkoj i Briselu, te o pokladama kao krepostima naših predaka. Na pitanja vjernika zašto je sv. Ivan predodređen, odgovara dr. *Andrija Kopilović*.

Radio Subotica

Novi broj časopisa »Klasje naših ravni«

0 pjesničkom i dramskom stvaralaštvu Ilije Okrugića

*Pokraj književnih pisma i prikaza koji omogućuju uvid u stariju i aktualnu književnu produkciju, čitatelji se mogu upoznati i s malo poznatim stihovima iz zbirke »Glasinke srčanice« Ilije Okrugića **
Predstavljeni i Okrugićevi pučki igrokazi

U novom broju časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« u dvobroju 7.-8. za 2005. godinu, objavljene su dvije studije o stihovima i dramskom stvaralaštvu Ilije Okrugića (1827.-1897.), koje su napisale dr. Jasna Melvinger i prof. Jasna Ivančić, dok dr. Janja Prodan piše o tome »Tko su bili hrvatski prevoditelji Petofijevih stihova (1860.-1920.)«, a Đuro Franković obradio je dio prepiske između Gustava Krkleca i Zoltána Csuke. Čitatelji u novom broju »Klasja« mogu pročitati i ulomak iz romana »Zadnje poglavlje« Stanislava Prepreka, a iz suvremene književne produkcije objavljena je pripovijetka Milivoja Prčića »Gosti u Augsburgu«, komedija u dva čina Petka Vojnića Purčara »Biznis je biznis«, kao i izbor stihova Roberta G. Tillyja »Kontinuirana, doživotna gadost«.

U kritikama dr. Jasne Melvinger i dr. Gabora Vajde prikazana je nova knjiga Zvonka Sarića »Neonski zavrtanj«, tiskan je i prikaz petog, proširenog izdanja poeme »Avaške godine« Milovana Mikovića što ga je napisao Zvonko Sarić, a o zbirci pjesama Ljubice Kolarić Dumić »Obasjana suncem« piše prof. Đuro Vidmarović. Među ostalim priložima, u likovnoj rubrici časopisa objavljen je »Kratki isječak iz moje biografije« dr. Vinka Perčića i tekst dr. Vinka Zlamalika »Kolekcionarstvo kao sudbina«, te izbor od dvadesetak slika iz zbirke Vinka Perčića.

Naslovna stranica dvobroja »Klasja« ilustrirana je naslovnim stranama dvanaest brojeva ovog časopisa, počev od broja 1. - 2. za 2002. godinu, od kada časopis uređuje novo uredništvo, dok se na zadnjoj stranici časopisa mogu vidjeti naslovne strane knjiga Vojislava Sekelja »U izmučenim riječima«, Dražena Prčića »Wild card«, Petka Vojnića Purčara »Kult kornjače« i Jasne Melvinger »Vaga s anđelima«, koje su objavljene u izdanju NIU »Hrvatska riječ«, od kada je koncem 2005. godine, pokrenuta nakladnička djelatnost ove novinsko-izdavačke ustanove.

STIHOVI ILIJE OKRUGIĆA: Pokraj književnih pisma i prikaza koji omogućuju uvid u stariju i aktualnu književnu produk-

ciju, čitatelji se mogu upoznati i s malo poznatim stihovima iz zbirke »Glasinke srčanice« srijemsko-hrvatskog pjesnika Ilije Okrugića Srijemca.

»Naslov najznačajnije knjige lirskih pjesama Ilije Okrugića 'Glasinke srčanice' sadrži dvije manje poznate riječi, od kojih je prva Okrugićeva novotvorenica za književni termin preuzet iz talijanskog jezika sonet, s ti što ju je autor, možda, načinio po uzoru na nekadašnji fonetički naziv glasnik, tj. samoglasnik ili vokal, prema 'Slovnici hrvatskoj' Antuna Mažuranića. Drugu je riječ Okrugić mogao pronaći u Karadžićevu rječniku, gdje se za dubletne likove srčanik i srčanica na-

vodi i značenje: trava od srdobolje, a mogao ju je čuti i u kojem od lokalnih srijemskih govora, gdje se srčanicom naziva dio osovine u zaprežnim kolima. No, u svakom slučaju, ta je riječ izvedenica od riječi srce, inače tako znakovite u poetici književnog razdoblja romantizma koje je toliko držalo upravo do čuvstva«, piše dr. Jasna Melvinger u svojoj studiji o stihovima pjesnika Okrugića, u kojoj znanstveno istražuje pjesničku zbirku »Glasinke srčanice« koja sadrži 295 soneta i završnu kanconu.

»U versifikacijskom su pogledu Okrugićeve glasinke sinteza petrarkističkoga soneta i deseteračkoga metra narodne pje-

sme«, piše dr. Melvinger, a među ostalim navodi i kako u »Glasinkama srčanicama« ima dosta ljubavnih, neopetrarkističkih i drugih romantičarskih motiva, koji su književnosti hrvatskog narodnog preporoda i odranije poznati, a iz poezije Vrazove i Preradovićeve, te »Glasinke srčanice« tumači i u odnosu na pjesnička ostvarenja prethodne književne generacije hrvatskog narodnog preporoda.

»Primjerice, Okrugićeva je knjiga, prije svega po svojoj zamisli, vrlo bliska Vrazovim 'Đulabijama'. I Vrazovi krakovjaci, i Okrugićevi soneti imaju gotovo istu tematsku osnovu u kojoj se prepleću ljubavni i rodoljubni motivi, i oni slavenski, i oni domovinski, i oni zavičajni«.

PUČKI IGROKAZI: Prof. Jasna Ivančić u svojoj studiji o dramskom stvaralaštvu Ilije Okrugića piše da je Okrugić pravo dijete svojega XIX. stoljeća, jer je po naravi razbarušeni romantičar i pjesnik, a po obrazovanju katolički svećenik, intelektualac. Autorica se u prilogu posebno osvrće na pučke igrokaze »Sačurica i šubara« i »Šokica«, na njihova književna izdanja, kazališne izvedbe i recepciju kod publike, a među ostalim navodi kako je igrokaz »Šokica«, kao i »Sačurica i šubara«, pravo svoje utočište našao u novosadskom SNP. »Nije silazila s repertoara toga ansambla punih 16 godina – od 1892. do 1909. godine – jer je publika osim matične kuće punila dvorane za gostovanja po svim većim vojvođanskim mjestima. Uz scensku glazbu skladatelja Davorina Jenka, s tolerantnom ekumenskom idejom u središtu dramske radnje, ova je pučka melodrama pala kao melem na dušu nacionalno i konfesionalno izmiješanom vojvođanskom puku«, piše prof. Ivančić, navodeći kako se Okrugić pri karakterizaciji likova u ovom igrokazu služio hrvatskim govorima – ikavskim i ijekavskim, te lokalno obojenim slavonsko-srijemskim idiomom.

Objavljivanjem ova dva priloga u novom broju časopisa »Klasje naših ravni«, predstavljen je dio stvaralaštva Ilije Okrugića koji je nezaobilazan u književnoj geografiji Srijema.

Z. S.

Uz knjigu Petka Vojnića Purčara »Kult kornjače« (NIU »Hrvatska riječ«, 2005.)

Dokumentarij nepatvorenog egzistencijalnog iskustva

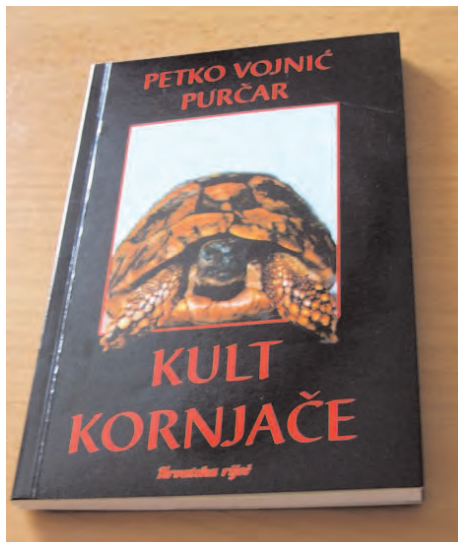
*Slijedeći avanturu misli, propitujući i analizirajući vlastito egzistencijalno iskustvo, kao i uposebljene ljudske sudbine u svakodnevnom, Purčar pripovijeda o raznim događajima koji su iznjedreni iz stvarnosti * Purčar je pisac koji nije izgubio vjeru da se može nepatvoreno prikazati i promišljati realnost književnim tekstom*

Nova knjiga romanopisca, pripovjedača, pjesnika, dramskog pisca i filmskog autora *Petka Vojnića Purčara* pod nazivom »Kult kornjače« (NIU »Hrvatska riječ«, 2005) zbirka je novih, ali i već objavljivanih pripovijedaka, koja reprezentira autorov pripovjedački opus. Knjiga »Kult kornjače« sadrži dvadeset pripovijedaka kojima se autor predstavlja starim i novim čitateljima.

Autorski prepoznatljivo, slijedeći avanturu misli, propitujući i analizirajući vlastito egzistencijalno iskustvo, kao i uposebljene ljudske sudbine u svakodnevnom, Purčar pripovijeda o raznim događajima koji su iznjedreni iz stvarnosti. Na osnovi tih događaja, pripovijednim modernističkim modelom, Purčar kazuje i svjedoči u svome književnom pismu o dubokim ljudskim iskustvima. Pripovijedajući o raznim događajima koji u tijeku ljudske egzistencije dovode do formiranja nazora i poimanja života u višeznačnom svijetu, pripovjedač Purčar uspijeva pobuditi i razbuktati našu čitateljsku osjećajnost i užitak.

PRIPROVIJEDANJE U KONTEKSTU POSTMODERNE KULTURE: Promišljajući o novoj knjizi Petka Vojnića Purčara, upitajmo se prije svega, kakav značaj ima pripovijedanje u današnjem kontekstu postmoderne kulture? Pripovijedanje je ljude oduvijek interesiralo, kako one, koji su pripovijedali, tako i one, koji su slušatelji, čitatelji ili pak gledatelji pripovijedanog. Je li se što promijenilo u epohi postmoderne u svezi s pripovijedanjem? Svjedoci smo osiromašenja jezika kojim se pripovijeda u našem aktualnom svijetu, a to osiromašenje se ogleda i u popularnim digitalnim igricama za djecu, filmskim mega-hitovima, igranim serijama koje se prikazuju na televizijskom programu, dok je u praksi postmodernističkog modela književnosti aktualna kriza reprezentacije, jer je dominantan gubitak vjere u našu sposobnost da prikažemo realnost u vremenu tehnološke manipulacije. Istina je da su knjige nekada bile »drugačije čitanek«, kada još nije bilo televizijskog programa, ni

ti interneta, o čemu piše i Purčar u noveli »Jerolim«: »Uzgred, u familiji se njegovao kult ruskih i francuskih romana, te poezija pjesnika i putopisca Antuna Gustava Matoša... Njegovi opisi Pariza, Beograda i Zagreba, izazivali su, barem kod mene i djeda, duboko divljenje, jer u Parizu i Be-

ogradu nismo nikada bili...«, a u noveli »Ključanice«, jedan Purčarev književni junak kaže sljedeće: »Apsolutno se nikome ne mogu odgoj, ambicija i uspjeh nakalemiti. Pogotovu ne mome sinu. U njegovim godinama znao sam napamet polovicu Hamleta, Schopenhauera itd. i cijelog, na primjer, Albatrosa. A danas, a on, okupira li su glavu stripovi, vesterni, televizija – sve prokušani rekviziti površnosti. Njega zaprepasujuće ne privlače izvori, srž svega velikog«.

EGZISTENCIJALNO ISKUSTVO PRIPROVIJEDAČA: U pripovijetkama Purčara, koje se bave i prošlošću i sadašnjošću, kvaliteta je upravo bogatstvo pripovijednog jezika, a poetički jaz između modernističkog i postmodernističkog modela pripovijedanja ne bi trebalo biti prepreka čitatelju koji je navikao na kulturnu logiku postmoderne, nego poticaj na promišljanje o naraciji autora kojom iskazuje vlastiti pogled na svijet, omogućujući čitatelju nepatvorenu komunikaciju s isku-

stvom pripovjedača, jer Purčar književnim pismom iskazuje svoj egzistencijalni identitet.

»Biti ono što jesi, to je za nj' jedini način da se ne bude duplikat, jer i duplikat najznatnijeg, najznačajnijeg i najznamenitijeg originala ostaje ipak samo duplikat, koji ne obogaćuje čovječanstvo, jer u svijet ne unosi ništa svoje...«, piše *Vladan Desnica* u romanu »Proljeća Ivana Galeba«. Nova knjiga Petka Vojnića Purčara, koji u svome književnom traganju individualnim izrazom kazuje o oblicima ljudske egzistencije i o svome unutarnjem biću, mjesto je tekstualnog susreta s autorom koji nam predložava da se može izraziti i »biti ono što jesi«. Purčar je autor koji ispisuje svoju književnost ne obazirući se na popularnost duplikata, ma koliko duplikati bili financijski unosni u ovim vremenima interaktivnih ekranskih medija, instant-literature i digitalnih predstava. Purčar je pisac koji nije izgubio vjeru da se može nepatvoreno prikazati i promišljati realnost književnim tekstom.

POETIČKI INDIVIDUALITET: U svojim pripovijetkama Purčar piše o ljudskim sudbinama njegovih junaka i o svojem egzistencijalnom iskustvu u kontekstu povijesne zbilje i aktualnog vremena kojemu je pripovjedač svjedok, a događaji o kojima Purčar pripovijeda svojim poetičkim individualitetom odvijaju se u kolokvijalnim stvarnostima Petrovaradina, Novog Sada, Subotice, Sombora i Kikinde, ali inzistirajući na lokalnom, Purčar kroz pripovijedanje o bitnim trenucima ljudskih sudbina sagledava suštinu univerzalnih pitanja ljudske egzistencije. Putopisnu atmosferu posjeduju pripovijetke koje za motiv imaju putovanja u Egipat, Solun, Kairo, a čudnim, fantastičnim slikama pripovjedač tekstualno gradi pripovjetke »Snivajući pod snijegom«, »Stolica«, »Zelena nevjestica«, »Orao« i »Darije«. Pred čitateljima su pripovijetke kojima je Purčar znalački transponirao stvarnost u književno pismo koje je dokumentarij nepatvorenog egzistencijalnog iskustva.

Zvonko Sarić

Emil Gabrić, violinist i član Paganini banda

Ne bih se u potpunosti vraćao klasičnoj glazbi

*Do 1992. sam se aktivno bavio ozbiljnom glazbom, a onda 1993. godine osnovao Paganini band *
Novi album planiramo završiti u svibnju, a potom krenuti na turneju po Hrvatskom primorju, te vani po Sloveniji, Italiji...*

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Pripadnici starijih generacija vjerojatno pamte popularnu televizijsku emisiju »Varošarije«, te možda i epizodu posvećenu Subotici u kojoj je, među ostalima, predstavljen trinaestogodišnji plavokosi dječarac kako, virtuosno za svo-

ganini band. Cijela priča oko benda je počela iz nekakvog druženja. Kontrabasi-
sta sam upoznao na Akademiji, on je iz Mostara, harmonikaš iz Stare Pazove, gitarist iz Slavonije, bubnjar je Zagrepčanin. Plan mi je bio drugačiji, mislio sam se ba-

skladbe za violinu, poznate i široj publici – »Ples sa sabljama«, »Bumbarov let«, *Brahmsove* Mađarske plesove, ponešto od *Paganinija*, *Sarasate*... Mislim da bi takav materijal mogao biti interesantan i zbog toga što spomenute i slične skladbe nisu izvođene u aranžmanu u kome Paganini bend nastupa. Trebao bi to biti multimedijalni materijal skupa s video zapisima. Album planiramo završiti u svibnju, a potom krenuti na popratnu turneju po Hrvatskom primorju, te vani po Sloveniji, Italiji...

► Paganini bend je bio angažiran i za potrebe kazališnih predstava te filmova?

Da. Vrlo sam ponosan na sudjelovanje u nekoliko kazališnih predstava. Radili smo s glumačkom družinom Histrioni, koju vodi glumac *Zlatko Vitez*, te u Dramskom kazalištu »Gavella« u Zagrebu u predstavi »Đuka Begović«. Svirali smo i glumili u filmovima »Ne zaboravi me« redatelja *Jakov Sedlara*, te u političkoj drami »Je li jasno prijatelju?« *Dejana Aćimovića*. Nedavno me je za suradnju pozvao i redatelj *Branko Ištvančić*, Tavančanin, koji bi uskoro trebao početi snimati svoj prvi igrani film (»Duh iz močvare« prim. ur.).

► Koja Vas glazba inspirira, tko su Vaši uzori u stilskom te izvođačkom pogledu?

Za violiniste su prilično inspirativne skladbe rumunjskih i mađarskih Roma. Skladbe iz hrvatskog folkloru su drugačije, dosta tužne i lagane, a mi kao bend više preferiramo brži tempo. Mislim da sam dosta toga »upio« tijekom mog odrastanja u Subotici, veoma mi se sviđa to što radi bend *Roberta Lakatosha*. Inače slušam mnogo toga, od klasike do suvremenih pravaca, tako da mi je teško nešto posebno izdvajati.

► Što mislite o novim izvođačima klasike poput Vanesse Mae, Maksima Mrvice ili ženske skupine Bond?

To mi se nešto posebno ne sviđa. Više volim prirodniji zvuk, bez nekakvih elektronskih matrica u pozadini.

Novi će album glede violinskih dionica biti zahtjevan: Emil Gabrić

je godine, svira na violini. Riječ je o *Emilu Gabriću*, Subotičaninu, koji od početka 90-tih godina živi u Zagrebu. Gabrić (1975.) je još uvijek apsolutno na odsjeku za gudačke instrumente (violina) zagrebačke Muzičke akademije. Studij je za nekoliko vremena ostavio po strani, jer je u međuvremenu s još nekoliko glazbenika oformio, sada već u Hrvatskoj poznati Paganini band, u kome svira posljednjih dvanaest godina.

► Vaš se glazbenički put razvijao u akademskom smjeru, kojega ste onda u jednom trenutku promijenili?

Do 1992. sam se aktivno bavio ozbiljnom glazbom, a onda 1993. godine osnovao Pa-

viti klasičnom glazbom, ali vremenom je ovo krenulo, te sam se potpuno posvetio tomu. Volim ovo što radim i nije mi žao, jer mislim da mi rad u Paganini bandu pruža mnogo veću slobodu.

► Kakvu glazbu svira Paganini band?

U biti sviramo sve i svašta, ovisno o tipu angažmana. Imamo i autorska djela, izdali smo dva albuma. Prvi album pod nazivom »Ja sam život« izdali smo za Croatia Records, a drugi »Paganini kad zasvira« za Orfej, nakladničku kuću Hrvatske radio televizije. Taj autorski materijal je bio nekakva vrsta pop glazbe. Trenutačno pripremamo potpuno instrumentalni album koji bi pretežito trebao sadržavati virtuosne

► **Planirate li se vratiti u svijet klasične glazbe?**

Upravo je ovaj album koji spremamo neka vrsta toga, ali mislim da se u potpunosti ne bih vraćao u klasične »vode«.

► **Imate i solidan status studijskog glazbenika. S kim ste sve dosad surađivali?**

Kao studijski glazbenik gostovao sam na albumima *Ibrice Jusića*, *Crvene jabuke*, *Severine*... Također sam surađivao i sa skupinom Cinkuši, s kojima sam često i nastupao. U sklopu Paganini benda imali smo duete s *Arsenom Dedićom* i *Gibonni-jem*, a jedno smo vrijeme nastupali i s *Lidijom Bajuk*, te ostali zabilježeni kao gosti na njezinom live albumu »Tira Les«.

► **U Hrvatskoj je posljednjih godina došlo do ekspanzije etno glazbe čiji su predstavnici upravo Lidija Bajuk, Tamara Obrovac, Cinkuši, Mojmir Novaković Kries... Kako ocjenjujete rad nositelja ove »scene« te njihov prijam kod hrvatske publike?**

Ova imena i skupine predstavljaju interesantnu pojavu. Ali kako je malo publike koja to prihvaća, takva scena i dalje funkcionira na bazi entuzijazma. Cinkušima je nedavno izišao drugi album, Tamara Obro-

vac je uspjela nešto napraviti i izvan Hrvatske, i u biti sve se svodi na pokušaj proboja na inozemno tržište.

► **Gdje ste sve nastupali?**

Nastupali smo skoro svugdje po Hrvatskoj, te u Sloveniji i Austriji. U Zagrebu i ostalim većim gradovima Hrvatske ima puno kulturnih manifestacija, te su nam to mogućnosti za predstavljanje. U posljednje vrijeme smo se uglavnom fokusirali na jednosatne koncerte koji su strogo instrumentalni.

► **Koliko se u Vašem radu sukobljavaju egzistencijalni momenti i umjetničko stvaralaštvo? Koliko ste u tom pogledu spremni na kompromise?**

Hrvatsko glazbeno tržište je malo za glazbu koju mi sviramo te gotovo da je nemoguće živjeti od samostalnog autorskog materijala. Zato su tezge na neki način neminovnost, jer se od njih živi.

► **Čuo sam da posjedujete apsolutni sluh?**

Pa ne znam (smijeh)... Mogu samo reći da imam dobar sluh.

► **Koliko vremena posvećujete vježbanju?**

Pa što se tiče programa za razne fešte, tu nema toliko problema. A što se tiče novog

albuma, tu moram puno raditi, jer je vrlo zahtjevan glede violinskih dionica. Tako da se moram uhvatiti posla vrlo ozbiljno.

► **Hoćemo li Vas uskoro moći gledati i u SiCG?**

Volio bih i nadam se da ćemo upravo s novim materijalom nastupiti na nekom festivalu. U pregovorima smo za nastupe u Subotici, Novom Sadu i Beogradu, koji bi sada bili neka klupska varijanta.

► **Čime se bavite u slobodno vrijeme, ako Vam uopće tempo nastupa do kasno u noć omogućava neke dodatne aktivnosti?**

Plivam i igram bilijar. Član sam udruge Prijatelji Bizeljčana. Bizeljsko je mjesto u Sloveniji, koje je u vinskom kraju, pa tamo često organiziramo susrete uz degustaciju vina. To mi je na neki način, također, jedan od hobija.

► **Postoji i jedna anegdota vezana za zanimljiv susret u Zagrebu?**

Prilikom jedne od svirki u zagrebačkoj diskoteci Saloon, moj prijatelj slikar *Mario Tomas* me je upoznao s čovjekom koji je bio redatelj epizode »Varošarija« u kojoj sam nastupio. Čovjek je bio u publici i tijekom nastupa me prepoznao. Bilo je to prijatno iznenađenje. ■

Detalj s jednog od brojnih nastupa Paganini benda

Na današnji dan, 27. prosinca 1756. godine rođen Wolfgang Amadeus Mozart

Jedan od najvećih

*Njegova zaostavština velika je na svim područjima glazbenog stvaranja * Prvi je među skladateljima pokušao raskidati lanac što su ga stavljali u ovisan položaj prema raznim mecenama umjetnosti*

Ove godine se u cijelom svijetu proslavlja 250-ta obljetnica od rođenja *Wolfganga Amadeusa Mozarta*, jednog od najvećih skladatelja što ga je čovječanstvo imalo. Najveći su najviše čuvali to svjetlo dobiveno na dlanu i najveću brigu vodili da ono što im je povjerenno iznesu, pronesu i očuvaju od raznih vrsta želja za uništavanjem i preoblikovanjem. Stoga su uvijek vodili veliku bitku.

Njegova je počela 27. siječnja 1756. u Salzburgu, gradiću u gornjoj Austriji. U obitelji oca *Leopolda* koji je bio glazbenik u službi nadbiskupa, skladatelj i pedagog, mali je Wolfgang dobio prvu poduku. Završivši da je dijete iznimno talentirano, otac ga je poveo kao »čudo od djeteta« po mnogim europskim gradovima gdje je priređivao koncerte – Beč, München, Augsburg, Stuttgart, Frankfurt, Bruxelles, Pariz, London, Antwerpen, Haag, Amsterdam, a kasnije Venecija, Milano, Rim i Napulj.

Takav je bio sam početak života velikog majstora. Ulašteni parketi raskošnih dvorana, feudalni dvorci na vrhuncu razdoblja rokoka, priznanja, poštasti, diplome, darovi, odlikovanja i tvrda sjedala poštanskih dilijanasa.

KONCERTNI MAJSTOR: S 13 godina primio je mjesto koncertnog majstora u orkestru salzburškog nadbiskupa. Nakon osam godina službovanja, zahvalio se na službi u Salzburgu zbog lošeg postupka nadbiskupa prema njemu. U to vrijeme u pismu svom ocu piše: »Vjerujte mi, dragi oče, ja ne volim nerad jer mi rad čini najveće veselje, najveće zadovoljstvo. Da sam još duže ostao u službi onog neotesanca – i ne znam kako bih još pogrdnije nazvao tog naduvenog, okrutnog nadbiskupa – sigurno bih bio zamrzio rad. On me je vrijeđao, pa sam bio tužan, nezadovoljan i ojađen, a u takvim raspoloženjima se veliki rad ne može uspješno obavljati. Zato sam sretan što sam se dao na put po svijetu. Taj me put vodi k novim izvorima znanja. Upoznajem ljude, susrećem umjetnike i nalazim mogućnosti da se udubim u djela velikih glazbenih majstora različitih vremena i naroda.... Put k umjetnosti ne vodi kroz udobne aleje bezbrige i snova. On je štoviše, često trnovit i nevjerojatno mukotropan, ali mene ipak privlači neodoljivom

snagom«.

NASTAVAK PUTA: U to vrijeme njemu je ostalo još oko 15 godina života i sigurno nije mogao slutiti koliko će one biti trnovite. Opet počinje putovati, sada u pratnji majke po Njemačkoj gdje koncertira. Nakon njemačkih gradova dospio je i u Francusku prijestolnicu ali mu tu umire majka

Nedovršeni Mozartov portret iz perioda 1789.-90., djelo Josepha Langea

1778., u njegovoj 22-oj godini. Nakon majčine smrti nastanjuje se u Beču. Sada, na ovom presjeku njegova života polako naziremo silnice koje su utjecale na oblik i okus njegova života. Njegov karakter – dobroćudnost, smisao za humor, ljubav prema okolini, nepomirljivost s nasiljem, neobično intenzivan duhovni život, sintetički karakter njegova stvaralaštva, vječita neimaština, pisanje po narudžbama, te sam rad koji ga »privlači neodoljivom snagom« ali ujedno i iscrpljuje, polako, rukom velikog Redatelja pišu scenarij njegova života. Do posljednjeg čina scenarij je logičan ali neshvatljiv i na samom klimaksu opet vidi mo kako se veliko sakrilo u malom.

U 36-oj godini, 5. prosinca 1791., shrvan bolešću i fizički oslabljen od danonoćnog rada, po hladnoj snježnoj vijavici na groblju u Beču Mozart odlazi u grobnicu siromaha i beskućnika.

MUČNO ALI PLODONOSNO DOBA: U Beču se oženio s *Konstancom Weber*, kćerkom kazališnog šaptača. Slijedi mučno doba zrelog umjetnika, ali koliko

više rastu brige i tegobe u Mozartovu životu, toliko upornije i snažnije dolazi do izražaja njegov veliki stvaralački dar. U Beču stvara svoja najljepša i najznačajnija djela premda mu ovaj grad za života nije odavao priznanja.

Njegova zaostavština velika je na svim područjima glazbenog stvaranja. Komponirao je klavirske sonate, fantazije, sonatine, četveroručne kompozicije, 43 violinske sonate, klavirska tria, kvartete, 9 gudačkih kvarteta 5 gudačkih kvinteta, 19 opera, mise, jedan requiem, 49 simfonija, 8 violin-skih koncerata, 25 klavirskih koncerata. Najpoznatije među Mozartovim operama su »Don Juan«, »Figarov pir«, »Otmica iz seraja«, »Cosi fan tutte«, »Čarobna frula«... Od simfonija je najpoznatija »Jupiterova simfonia«. Posljednje djelo koje je radio na narudžbu grofa *Walsegga* ostalo je nedovršeno. Requiem je dovršio njegov učenik *Franz Sussmayer*.

OPERE: Mozart je najviše volio operu. Njegova estetika glazbene scene oslanja se najviše na tekovine talijanske opere u kojoj apsolutno prednjači melodija. On glazbom plastično crta pojedine likove, njihove karaktere i osjećaje, kao i opću situaciju na sceni; po neobično nijansiranim psihološkim obilježjima svoje glazbe Mozart je do danas ostao majstor čijim su tragom pošli mnogi ali ga nikada nisu uspjeli definitivno prestići.

Posebna značajka Mozartovih djela, po kojoj se razlikuje i od *Haydna* i od *Beethovena*, stanovita je lakoća kojom je stvarao. Njegove su kompozicije pune duha i ljudske dubine.

S Mozartom završava značajan ulomak drugog perioda muzičke povijesti. On je posljednji veliki majstor koji je stvarao prema poticajima izvana, po narudžbi.

Prvi je među skladateljima pokušao raskidati lanac što su ga stavljali u ovisan položaj prema raznim mecenama umjetnosti, nastojao se dovinuti do položaja slobodnog umjetnika. Svojim je životom utro put *Beethovenu*, trećem velikanu Bečkih klasičara.

Prema knjigama »Historija muzike« *Nenada Turkalja* i »Muzička čitanka« *Trude Reich*, priredila *Nela Skenderović*

U Bikiću održano »Prelo bez granica«

Za manipulaciju iskorišten narodni običaj

Prelo u Bikiću svedeno je na nekadašnju dimenziju isprazne parole

*»bratstva i jedinstva naroda i narodnosti« bivše SFRJ i vašar kičeraja * Program prela je bio povjeren Bunjevačkom kulturnom centru iz Subotice * Neprimjerena politička agitacija na kulturnoj manifestaciji*

Šesto tradicionalno »Prelo bez granica« u mađarskom mjestu Bikić održano je u subotu 21. prosinca, u organizaciji Hrvatskog kulturnog centra i Bunjevačke hrvatske manjinske samouprave Bikića.

Prvotna zamisao organizacije »Prela bez granica« prije desetak godina, imala je svoju simboliku u nazivu prela s idejom susreta i druženja pripadnika hrvatskog naroda, koji obitava u regionalnom okruženju triju država SiCG (Bačka), Hrvatskoj i Mađarskoj. Posljednje održano »Prelo bez granica« u Bikiću ličilo je na sve, a najmanje na tradicionalno bunjevačko prelo, kako se ono organizira i održava već mnogo godina, počev od obiteljskih prela na bunjevačkim salašima, do društvenih, koja organiziraju kulturno-umjetničke udruge.

NEPRIMJERENO TRADICIONALNOM OBIČAJU: Ovogodišnje »Prelo bez granica« svedeno je na nekadašnju dimenziju isprazne parole »bratstva i jedinstva naroda i narodnosti« bivše SFRJ i vašar kičeraja, u odnosu na ranije koncipiran kulturno-umjetnički i zabavni program. Program je bio povjeren Bunjevačkom kulturnom centru iz Subotice, koji nije vodio računa o suštinskoj koncepciji »Prela bez granica« u njegovom izvornom obliku, kako se ono već godinama održava. Prije svega, scenografija nije bila prikladno napravljena za ovu vrstu programa na prelu. Moglo se makar zbog vizualnog ugođaja osigurati nekoliko prigodnih detalja za ovu priliku, kao što je preslica, pregače i slično.

Izbor folklornih igara, nije bio primjeren prelu (igre iz Srbije u šajkačama!). U glazbenom orkestru vodeća su bila dva harmonikaša, a poznato je da na ovakvim priredbama pravi ugođaj daju tamburaši. Isto važi i za nastup romskog vokalnog solista, koji je dobar pjevač, ali njegov repertoar nije bio prigodan za ovu priliku, bez obzira na njegov izvođački kvalitet.

Nedovoljna odgovornost organizatora ovog prela Antuna Mujića bila je naročito ispoljena u odnosu na pregovore koji su vođeni s rukovoditeljima tamburaškog orkestra »Ravnica« iz Subotice i KUD-a

Prelo u Bikiću: A gdje su tamburaši?

»Ravnica« iz Male Bosne, kojima je u posljednji čas otkazan nastup, tobože iz nedostatka financijskih sredstava i troškova njihovog angažmana.

AGITACIJA: Velika sportska dvorana u Bikiću nije bila popunjena gostima, ostalo je dosta slobodnog mjesta, jer se očekivao dolazak većeg broja gostiju iz Subotice i okolice, što je izostalo zbog kasnog dostavljanja poziva, svega osam dana prije održavanja prela. Kao gosti prelu su nazočili i tajnik Savjeta za nacionalne manjine Republike Srbije Petar Lađević, predsjednik Bunjevačkog nacionalnog savjeta Nikola Babić, zastupnici u mađarskom parlamentu Maton Peter i Banjai Gabor, zatim predsjednik i tajnik Pučke kasine 1878. Josip Ivanković i Ljudevit Vujković Lamić, predsjednik HBŠS Blaško Temunović, predsjednica KUD-a »Bunjevka« iz Subotice Kata Kuntić.

Prelo je otvorio Petar Lađević, a Antun Mujić je pročitao tekst prijedloga deklaracije o priznavanju statusa Bunjevaca, kao narodne skupine u Mađarskoj, koja će biti prosljeđena mađarskom parlamentu na usvajanje, s tim da je za pokretanje ovakve inicijative potrebno prikupiti najmanje 1000 potpisa građana koji se deklariraju kao Bunjevci. Nakon dobijanja statusa nacionalne manjine, izjednačili bi se s pravima Bunjevaca u SiCG, koji su ovaj status dobili osnivanjem Bunjevačkog nacionalnog savjeta u SiCG.

Priznavanjem Bunjevaca za manjinu od strane mađarskog parlamenta, Bunjevci će najvjerojatnije dobiti značajna sredstva za redovnu djelatnost bunjevačkog nacionalnog krovnog tijela, koje bi potom trebalo biti osnovano, što bi donijelo čak i mogućnost za jednog zastupnika u mađarskom parlamentu iz redova Bunjevaca.

IGRE KOJE NE PRILIČE PRELU: Član Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« Alojzije Kujundžić ovom je prilikom Antunu Mujiću poklonio sliku, a ostali predstavnici institucija obratili su se domaćinima prigodnim pozdravnim govorima, uz predavanje skromnih poklona, dok su predstavnici Bunjevačkog nacionalnog sa-

vjeta uručili zastavu, koja je nadavno usvojena kao simbol Bunjevaca. Program je započeo pjesmom »Podvikuje bunjevačka vila« i bunjevačkim igrama, zatim mađarskim igrama i igrama iz Srbije, koje ne priliče programu prela.

U programu su još sudjelovali i članovi KUD-a »Pačir« iz Pačira, s orkestrom citeraša i solistima koji su izvodili mađarske narodne pjesme. Svoje pjesničke radove recitali su članovi Bunjevačke matice Ljubica Sić, Marija Horvat i Stipan Šarčević. Šteta što se nisu okušali u pjesničkim dometima preljskih pisama. Kulturno-umjetnički program je zaključen mačkim kolom.

Sve u svemu, za mnoge goste iz Subotice, ovo je vjerojatno bio zadnji odlazak na »Prelo bez granica«, jer je ono izgubilo značaj koji nosi taj slogan, te će im ovo prelo ostati u ružnom sjećanju koje treba što prije zaboraviti, kao epizodu koja se mogla izbjeći većim angažiranjem i radom više institucija na brizi za očuvanjem prela s ovakvim sloganom.

Članovi »Pučke kasine 1878.« nisu se nadali ovako programski koncipiranom »Prelo bez granica«, koje je time izgubilo svoj smisao, jer takva manifestacija nije ličila na prelo bunjevačkih Hrvata, već na jednu običnu veselicu, malo većih svatova ili priredbe povodom bilo kod narodnog ili državnog praznika.

Lj. V. L.

U Zagrebu obilježen zanimljiv jubilej

Sto godina od pronalaska penkale

U Tehničkom muzeju može se vidjeti olovka »penkala« iz 1911. godine, koja je promijenila svijet i proslavila njezinog izumitelja

U zagrebačkom Tehničkom muzeju je u utorak 24. siječnja izložena olovka »penkala« iz 1911., čime se obilježava 100 godina od prijave pronalaska te prve mehaničke olovke koju je izumio *Slavoljub Eduard Penkala*, jedan od najznačajnijih izumitelja s početka 20. stoljeća.

Posjetitelji mogu vidjeti olovku, inače pohranjenu u čuvaonici Muzeja, koja je promijenila svijet i proslavila izumitelja Penkalu, čije je ime postalo sinonim za gotovo sve čime se moglo pisati.

U obrazloženju prijave pronalaska od 24. siječnja 1906. piše da je predmet »sadašnjeg pronalaska« olovka čiju minu ne treba šiljiti i kojom stalno, bez ikakvog pomoćnog sredstva ili radnje, možemo pisati sve dotle dok se materijal ne istroši.

U povodu obilježavanja 100. obljetnice izuma prvog mehaničkom pisala, TOZ Penkala raspisao je natječaj za vizualno oblikovanje i/ili tehničko rješenje penkale trećeg milenija. Isto poduzeće je jednu od serija svojih proizvoda posvetilo Slavoljubu Penkali, koju je dizajnirao sin slavnog izumitelja *Krunoslav Penkala*.

Djelo Eduarda Slavoljuba Penkale, kemijskog inženjera i izumitelja, obuhvaća 70 do 80 izuma s područja mehanike, kemije, fizike, aeronautike.

Uz automatsku mehaničku olovku i naličperu, među Penkalinim izumima su i držač naličpera i olovke tzv. »knipsa«, rotacijska četkica za pranje zuba, sredstvo za uništavanje gamadi, deterđent za pranje rublja, termos boca i termofofor, sustavi za mjerenje protoka tekućina.

Usavršio je gramofonsku iglu i gramofonske uređaje te izmislio novu masu za lijevanje gramofonskih ploča, prve prislusne uređaje, anodne baterije te lijek protiv reume. Bavio se proučavanjem i izradom aviona, a ta ljubav prema zrakoplovstvu rezultirala je konstrukcijom prvog hrvatskog aviona, 1910. godine.

Po rođenju Slovak, Slavoljub Penkala (1871.-1922.) 1900. dolazi u Zagreb, gdje je sve smislio, stvorio i patentirao. Visoko hrvatsko-ugarsko ministarstvo financija imenovalo ga je 1904. kraljevskim tehničkim nadzornikom, što je današnji rang ministra.

Hina

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Ivan Vilov

Mišić

Zaželi se mišić sira

Iz rupice proviriva.

Nema mačka na vidiku

Ugledao čudnu sliku.

Mišolovka njega čeka

Podvala je od čovjeka.

Bijeli sirčić njega mami

I po danu i u tami.

Pride mišić siru bliže

Malu zamku on podiže.

Što će biti neka bude

Nadmudrio nije ljude.

Posljednji mu ručak to je

Osta gladni što se boje.

Ivan Vilov je rođen 1935. godine na Bikovu kraj Subotice. Završio je srednju upravnu školu. Od 1994. godine je u mirovini.

Tijekom rada pisao je za tvornički list, te za beogradski časopis »TV reviju«. Bavio se amaterski i snimanjem filmova o životu sela. Sudjelovao je kao kino amater na saveznom festivalu u Bitolju 1982. godine i osvojio zlatnu plaketu.

Kraće priče objavljene su mu u kalendaru »Subotička Danica«.

Sudjelovao je na drugom susretu pjesni-

ka Lira naiva.

Petar Grašo – Uvertira (Best Of 1995. – 2005.)

Croatia Records / City Records, 2005.

Petar Grašo je kantautor koji je već prvim radovima uspio skrenuti pozornost na svoje stvaralaštvo, i kojega su mediji i kritičari na početku karijere proglašavali glazbenim čudom od djeteta. U deset godina objavio je tri studijska albuma, a ovaj skromni jubilej obilježio objavljivanjem best of kompilacije. Albumi »Mjesec iznad oblaka« (1997.), »Utorak« (1999.) – koji je prodan u dijamantnoj nakladi od preko 60.000 primjeraka – te »Šporke riči« (2003.), pružili su, čini se, sasvim dovoljno materijala za kolekciju njegovih dosad najuspjelijih ostvarenja, stavljenih pod naslov »Uvertira«.

Ovaj tridesetogodišnji Splitsčanin je danas zasigurno jedan od najuspjelijih mladih skladatelja zabavne glazbe i pjevača u Hrvatskoj – po mnogim ljestvicama popularnosti zauzima poziciju »broj 1«. Svoje pjesme pretežito sklada sam (završio je srednju

glazbenu školu), ali piše i za druge popularne izvođače (*Oliver Dragojević*, *Doris Dragović*, te *Danijelu* koja je s pjesmom »Neka mi ne svane« na Eurosongu '98 u Birminghamu, osvojila 5. mjesto).

Od samog početka karijere Grašo je redoviti sudionik gotovo svih festivala zabavne glazbe u Hrvatskoj, na kojima nerijetko bilježi zapažene uspjehe. Tako prisutne numere na njegovom posljednjem izdanju čine i svojevrsni uvid u osvojene na-

grade – »Trebam nekoga« (Grand Prix Zadar fest 1996.), »Ne boli me« (Grand Prix Melodije hrvatskog Jadrana 1997.), »Ljubav jedne žene« (2. mjesto Dora 1999), »Sve nas manje ima tu« (MHJ »Zlatni galeb« 2000.), »Vera od suvog zlata« (Split-ski festival 2003.). »Prosjak ljubavi«, »Idi«, »Nevista« te duet s *Arsenom Dedićem* u »Sad te se samo rijetko sjetim«, samo su još neke od šesnaest hitova s ovog best of albuma. Bonus na albumu su pjesme »Šta ti je svit«, autora *Tončija i Vjekoslave Huljić* koju je Grašo premijerno izveo u zadnjoj epizodi popularne serije *Villa Marija*, te dvije live izvedbe sa njegova splitskog koncerta – »Utorak« u duetu s *Ninom Badrić* i »Još uvijek slipo virujen« opjevaju s *Josipom Lisac*.

Grašo se prije ozbiljno bavio košarkom (visok je 198 centimetara), što je, uz pjesmu, kako kaže, tradicija njegove obitelji. Ako ga dobra forma posluži, onda je prvo desetljeće njegove karijere doista tek »Uvertira«...

D. B. P.

Branko Gavella (1885.-1962.)

Branko Gavella, kazališni redatelj, pedagog, teatrolog, kazališni kritičar i prevoditelj rođen je 29. srpnja 1885. u Zagrebu, a preminuo 8. travnja 1962. godine u Zagrebu. Maturirao u Zagrebu, a filozofiju, germanistiku i slavistiku studirao u Beču, gdje je 1908. i doktorirao. Od 1909. zaposlen je u zagrebačkoj Sveučilišnoj knjižnici, a 1914. počinje režirati u zagrebačkom kazalištu. Ovdje je, a potom i u svim južnoslavenskim kazališnim središtima, Češkoj, Slovačkoj te Italiji, postavio 279 dramskih i opernih djela, pri čemu se posebice ističu režije *Držića*, *Gundulića*, *Brezovačkoga*, *Krleže*, *Begovića*, *Shakespearea*, *Pirandella* i *Wagnera*. Utemeljitelj je Akademije za kazališnu umjetnost u Zagrebu (1950.), te jedan od osnivača Zagrebačkoga dramskog kazališta (1953.), danas Dramskoga kazališta »Gavella«. Redoviti član JAZU (1961).

U književnosti se javio 1910. kazališnim kritikama u zagrebačkome njemačkom dnevniku »Agramer Tagblatt« koje je, uz manje prekide, pisao do 1918., surađujući istovremeno u »Savremeniku« i »Hrvatskoj njivi«. Teorijske probleme glumčeva stvaralaštva analizira u Krležinu časopisu »Danas« (1934.). Od 1950. objavljuje niz studija i eseja o hrvatskim dramatičarima i pjesnicima (*Držiću*, *Mažuraniću*, *Šenoi*, *Vojnoviću* i posebice Krleži) i književnih »portreta« (*D. Boranić*, *M. Kombol*, *Lj. Babić*). Smisao i cilj vlastitog djelovanja Gavella je tražio u trajnoj i neraskidivoj uzajamnosti »književnosti i kazališta«, kojom je sinkretističkom formulom prožeta njegova redateljska poetika i književno stvaranje. Od fikcionalnih djela objavio je deseterački »govorni zbor«, »Pjesma radu« (1943.), a u rukopisu je ostao »govorni oratorij« u stihovima »Put Hrvata« (1944.; ostavština u Zavidu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, HAZU), pisan manirom *Nazorovih* »Hrvatskih kraljeva«. Dramska djela i operna libreta prevodio je s francuskoga, njemačkoga, talijanskoga, češkoga i engleskoga (*Shakespeareov* »Macbeth«, »Kako vam drago«, »Henrik IV«).

MOJA MAMA

Moja se mama zove Jacinta. Ima 37 godina. Srednjeg je rasta i kućanica je. Jako voli kuhati i praviti kolače. Nije stroga i uvijek mi kupi što mi treba. Svaku mi želju ispuni. Vrijedna je. Kada kuha uvijek sluša radio. Želja joj je vidjeti Pariz. Meni se moja mama jako sviđa takva kakva je i ne bih volio da se ikada promijeni.

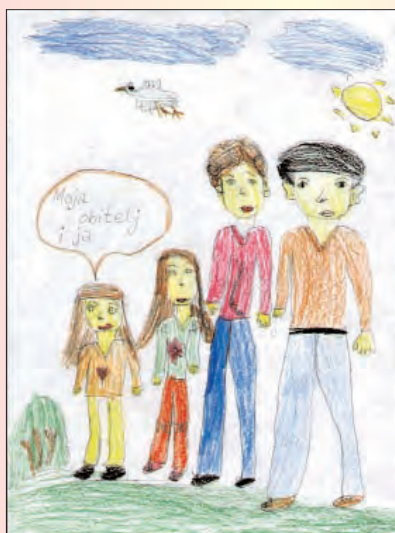
Ivan Merковиć, IV. a.,
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut»

Ivan Kovač, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Darijan Kuruc, I. a.,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Maja Andrašić, I. a.,
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Mario Vujković Lamić, I. e., OŠ »Sveti Sava« Subotica

Radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Martina Romić, II. h., OŠ »Matko Vuković«, Subotica

MOJ TATA

Moj tata se zove Marko. Dana 10. listopada napunit će 39 godina.

Po danu stalno radi, a noću se igra na računalu. Voli slušati zabavnu glazbu, baš kao i ja. Ne voli narodnjake i nikad ih nije ni volio. Moj tata je ponekad vrijedan, a ponekad i po malo lijen, pa ga mama mora tjerati da ide raditi. To mu je mana, a vrlina mu je to što je skroman. Ponekad više na sestre i mene, ali se poslije ponaša kao da se ništa nije dogodilo. Nedjeljom svi idemo na svetu misu, a poslije, ako je toplo i ako su otvorene prodavaonice, kupi nam sladoled koji pojedemo nakon ručka. Jako nas voli kao i mi njega. Ali poneki put ga ne vidimo cijeli dan jer je on poljodjelac. Volim svog tatu jer je on najbolji tata na svijetu.

Marina Crnković, IV. a.,
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

David Vereš, I. b., OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

SAMOOPIS

Zovem se Martina Crnković. Imam 10 godina. Volim čitati i računati, volim se igrati. Dobra sam matematičarka, ali ne čitam baš najbolje. Volim crtati. Volim ići u školu. Kažu da sam dobra drugarica. Ne volim se igrati s djecom mlađom od sebe.

Martina Crnković, IV. a., OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

HRCKOVA SVEZNALICA

Dragi Hrckovci,
u nekoliko ćemo nastavaka naučiti nešto više o kontinentima svijeta.

SJEVERNA I SREDNJA AMERIKA

Sjeverni kontinent zapadne hemisfere prostire se od Sjevernog ledenog oceana na sjeveru do Karipskoga mora i Panamskog prolaza na jugu, i od Tihog na zapadu do Atlanskog oceana na istoku. Obala ovog kontinenta razgranata je velikim brojem zaljeva (Aljaski, Kalifornijski i dr.), poluotoka (Labrador, Aljaska, Kalifornija, Florida, Jukatan) i otoka (Grenland, Bafinova zemlja, Viktorijino, Njufaundlend, Kuba i dr.)

U blizini tihog oceana pružaju se veliki planinski vijenci: Aljaske planine s vrhom Mek Kinli (6188 metara), Sijera Nevada i Stjenovite planine. U istočnom dijelu prostiru se znatno niže Aligenske planine (2037 metara). Što se tiče nizija većina ih je smještena u arktičkom primorju, basenu Misisipija i na poluotocima Florida Jukatan i Honduras. Ima dosta vulkana, najviše u Meksiku i Srednjoj Americi.

Klima je polarna u području Arktika, subpolarna na Aljasci i u sjevernoj Kanadi, kontinentalna u južnoj Kanadi i u najvećem dijelu SAD, subtropska i tropska na jugu i primorska u Kaliforniji.

BILJNI I ŽIVOTINJSKI SVIJET – tundre, listopadne i četinarske šume, prerijske, stepske i pustinske vegetacije. Fauna je zastupljena velikim brojem vrsta: na sjeveru bijeli medvjed, morž, tuljan i dr.; u visokim planinama mrki medvjed zatim dabar, bizon (u rezervatima), aligator; od ptica kolibri, papiga i dr.

Priradio: Zoltan Sič

Najslađi zalogaj

Večerati ili ne?

Posljednji redoviti obrok trebao bi biti konzumiran što ranije i što laganiji, da bi se hrana probavila prije odlaska na noćni počinak

Piše: Dražen Prčić

Prema ustaljenim preporukama svih stručnih osoba glede pravilnog konzumiranja hrane, doručak, kao prvi dnevni obrok, trebao bi biti najobilniji, jer predstavlja energetske pripreme za predstojeći dan. Ručak, kao središnji obrok, predstavlja okosnicu unosa hranjivih materija potrebnih organizmu, dok večera kao posljednji redoviti obrok, po mnogima, još uvijek predstavlja svojevrsnu nedoumicu što se tiče njenog sastava, vremena konzumacije i, na koncu, svoje nužnosti. I onda dolazi do pomalo filozofskog pitanja – večerati ili ne?

VEČERATI: Velika većina zemaljske populacije, posebice mi s naših vojvodanskih prostora, jednostavno ne bi »preživjeli« dan tj. noć ukoliko ne bi nešto stavili u usta (i sebe) prije odlaska na počinak. Jer, zaspati se ne može gladnog i praznog trbuha. Osim boli, neugodnog »zavijanja« crijeva, tu su i očekivane noćne more, prevrtanje po postelji, nesanica i ostatak repertoara koji slijedi kao posljedica želje da se postupi prema uputama stručnjaka. U želji da se izbjegnu navedene neugodnosti, koje je svatko od nas barem jedanput proživio »u želji da pravilno postupi«, mnogo jednostavnije je sjesti za kuhinjski stol, alternativa je pred televizorom u dnevnoj sobi, »nakititi« tanjur i pošteno se najesti. Olatku okolnost, ukoliko se to tako može nazvati, predstavljala bi recimo određena discipliniranost glede vremena kada se jede. Osam sati navečer trebala bi biti posljednja razumna granica, pogotovu ukoliko se radi o »težoj«, primjerice, kuhanoj večeri. Ali isto vrijedi i prilikom izbora

hladnih, jednako teških jela poput kobasice, slanine i ostalih mesnatih prerađevina, jer za takav »arsenal« treba barem 3-4 sata probave, naravno, ukoliko spadate u kategoriju onih koji kasnije ide na spavanje. Za one koji preferiraju raniji odlazak na počinak podrazumijeva se da se vrijeme ovog problematičnog obroka adekvatno pomakne unaprijed.

NE VEČERATI: Ukoliko se netko odluči postupiti prema striktnim uputama određene dijete ili savjeta liječnika, a sve u želji da »izgubi« dio prekomjerne težine, morat će dobarano oprobati snagu svog karaktera. Jer, »teška« odluka da se treba »lišiti« primamljivog noćnog zalogaja, a noć zna biti itekako duga, pogotovo ova hladna, zimska, nosi u sebi brojne mentalne komplikacije za koje je zaslužan, u prvom redu naš mozak. Jer on je sam smislio cijelu priču, a potom se iznenada počinje kolebati u svojoj odluci i tjerati nas da »prekršimo datu riječ«. A boriti se protiv samog sebe, teže je nego protiv bilo kojeg drugog neprijatelja. Pogotovu kada uz sebe ima tako strašnog saveznika kao što je

glad. Strašna i napadna. Istina, ljeti je na velikim temperaturama mnogo lakše izdržati bez hrane, uz velike količine tečnosti koja barem »fiktivno« napuni trbuh. Ali zimi, kada se organizam dodatno nastoji zaštititi od vanjske studeni, ta zadaća je sve teža. No, kao i u mnogim drugim stvarima koje čine život, razlikujući milijarde ljudi međusobno, postoje i osobe koje to s lakoćom čine (najviše ih je iz ženskih redova, naravno) i stoga im treba odati dužno priznanje. Ali ta osobina može ih odvesti i do opasnih krajnosti i, u konačnici, još opasnijih oboljenja poput anoreksije i bulimije.

ZLATNA SREDINA – UMJERENO: Umjerena večera objedinjuje ove dvije sukoobljene strane dajući, na određeni način, za pravo i jednom i drugom postulatu. Jer, većina nutricionista nije *apriori* protiv večere i za njeno striktno izbjegavanje, ali se slažu da bi ona morala biti ultra lagana, na primjer u obliku čaše jogurta, neke salate ili komadića ribe. Ostaje pitanje, ponovno na određeni način filozofske prirode, je li to onda uopće večera? ■

Uz prve ovogodišnje niske temperature

Strah od ledenog doba

Naviknuti na tople zime, u kojima vladaju jesenjske temperature, mnogi su se neugodno iznenadili niskim »minus« vrijednostima

Piše: Dražen Prčić

Iznenadni nalet hladnog vremena koje je u naše krajeve stiglo s prostora Rusije, ukoliko u siječnju hladnoća uopće može biti iznenađujuća, skupa s relativno

Zaleđene gradske ulice

niskim temperaturnim vrijednostima (oko -12 stupnjeva Celzija) počele su »priče« o mogućem dolasku novog ledenog doba.

Jer, naviknuti na posljedice globalnog otopljenja, postali smo posve nenaviknuti na normalnu zimsku hladnoću, s obzirom da su nam zime postale »nenormalno« tople s izrazito visokim temperaturama za najhladnije godišnje doba. I tako se, s malo jače zime i jutarnjeg mraza, odmah »uvukla« hladnoća u kosti...

LEDENO DOBA: U svojoj, milijunima godina dugoj, povijesti Zemlja je prošla kroz nekoliko tzv. hladnih doba u kojima je došlo do drastičnih klimatskih promjena koje su za posljedicu imale čak i zaleđivanje velikih vodenih površina. Tako se prema znanstvenim podacima pretpostavlja da se prvo ledeno doba dogodilo u Prekambriju prije 940 milijuna godina, dok je razdoblje posljednjeg vladalo negdje prije 20 tisuća godina. Novija povijest bilježi najhladnija razdoblja tijekom sredine 16. stoljeća (oko 1550. godine) i cijeli jedan vijek između sredine 18 i 19. stoljeća. U tim razdobljima, koja se nazivaju Malim ledenim dobima u kojima je zabilježen opći pad prosječne godišnje temperature za cijelih 1,5 stupnja, što je opet uvjetovalo nestankom šuma na višim gorsko-planinskim predjelima.

RAZLOZI ZA NASTANAK LEDENOG DOBA: Istražujući kroz povijest i stoljeća razloge zbog kojih je dolazilo do nastaja-

nja ledenih doba, znanstvenici su ostali podijeljeni glede faktora zbog kojih je dolazilo do naglog pada temperature na Zemlji, a uslijed toga do tzv. glacijalizacije (zaleđivanja) gotovo svega. Prema prvoj teoriji za »sve« je kriv Kozmos koji nas okružuje, preciznije Sunce i njegov sunčani sustav u kojemu iznenađa zna doći do naglih temperaturnih promjena. Drugi, pak, znanstvenici zagovaraju teoriju po kojoj je za veliku hladnoću kriva sama Zemlja, tj. velike promjene koje nastaju promjenama u strujanju toplih i hladnih struja. Glasoviti hrvatski znanstvenik iz druge polovice 19. stoljeća, *Gjuro Pilar*, profesor geologije na Mudroslovnom fakultetu, imao je vlastitu teoriju glacijacije po kojoj je do nastanka hladnih doba dolazi uslijed narušavanja pravilnog kretanja samog planeta Z, uz poremećajima u zraku proisteklim promjenama u energiji vjetrova.

ZIMA, ZIMA...: Kada osvane pravi zimski, hladni, dan s karakterističnom niskom temperaturom, onda bi trebali biti, ponajprije, radosni. Jer hladnoća je pravi prirodni »čistač« bakterija i bacila, koje vladaju osobito u našim ravničarskim »prašnjavim« krajevima, dodatno zagađenim brojnim kemijskim zagađivačima zraka. »Oštri« hladni zrak najbolje siječe svu nečistoću pred sobom, posebice ukoliko poslije njega dođe lijepi i čisti, bijeli snijeg i prekrije sve, monotono i depresivno vremensko sivilo. Ali, ipak, samo do prvih dana proljeća...

Najniža izmjerena temperatura

Rekordno najniža izmjerena temperatura na Zemlji zabilježena je kod Vostoka na Antarktiku, a iznosila je nevjerojatnih -89 stupnja Celzija.

Frigane srdelice

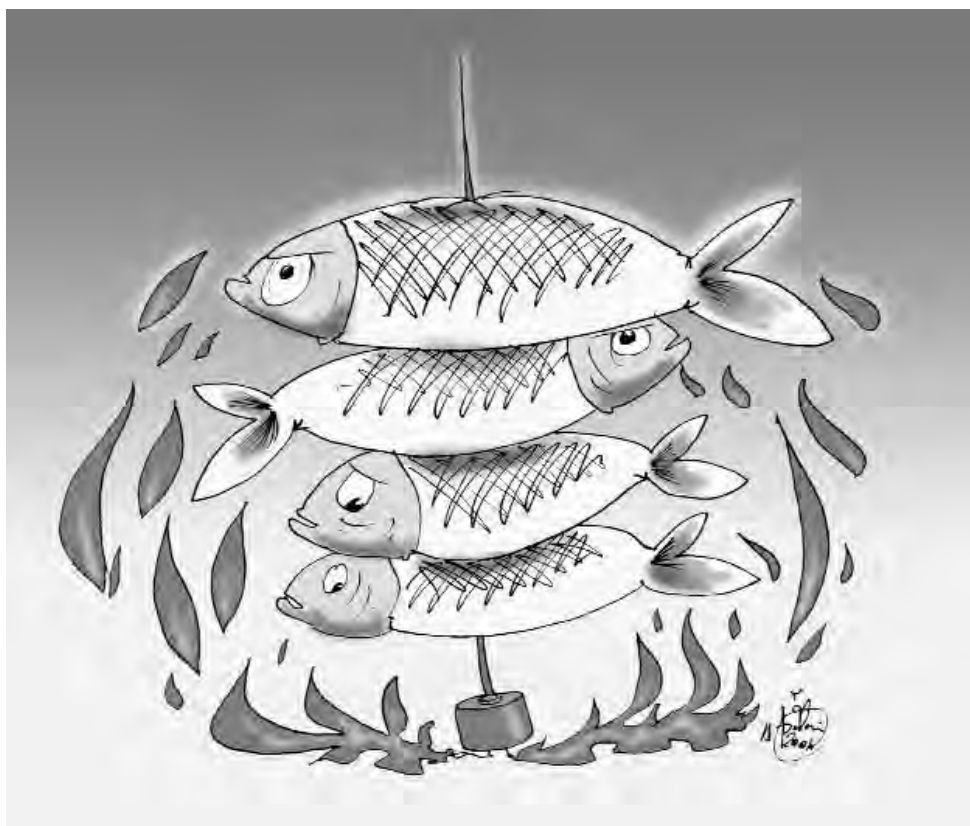
Specijalitet kvarnerske kuhinje

Sastojci:

za 6 osoba:
2 kg srdelica
4 dl ulja
brašno
sol
limun

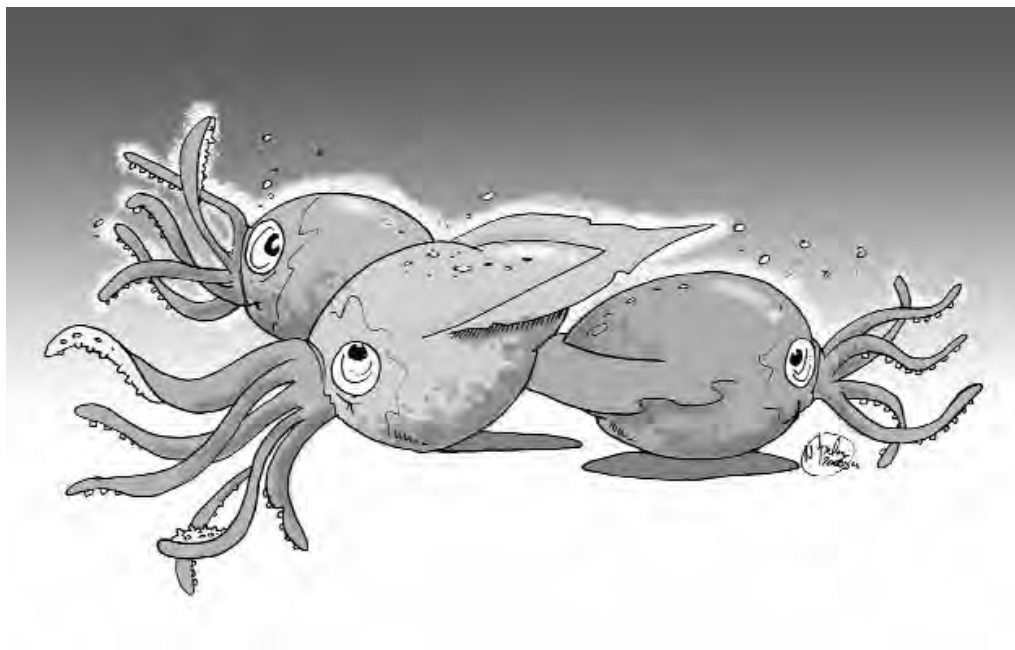
Opis:

Srdelicama izvadimo drob, ako su veće odrežemo glavu, a manje pripremamo s glavama. Operemo ih, posušimo u krpi, provaljamo u brašno i pržimo u puno vrućeg ulja. Pržene posolimo i tople poslužimo uz limun izrezan na kriške i zelenu salatu

Punjene domaće lignje

Specijalitet kvarnerske kuhinje

Sastojci:

1,40 kg domaćih lignja
0,60 kg škampi
1 limun
ulje
sol, peršin – po potrebi
4 lista zelene salate

Opis:

Očistite repiće škampa i stavite ih u očišćene lignje, koje ćete zatvoriti glavom. Ugrijani gril poprskajte vodom i na njega položite punjene lignje, koje treba peći 10 – 15 minuta, ovisno o veličini liganja. Kada su gotove prelijemo ih sjeckanim peršinom pomiješanim sa uljem, te serviramo sa kriškom limuna.

V I J E S T I

Squash

Vojvodina Masters 2006

Prošlog vikenda (21-22. siječnja) novootvoreni squash klub »Votuzo« u Subotici bio je domaćin prvog turnira pod nazivom Vojvodina Masters 2006 na kome je sudjelovalo 16 tak-

mičara. Glavni favoriti *Ivan Đorđević* iz Beograda (Squashland) i *Goran Šomodji* (Votuzo) opravdali su svoju reputaciju i plasirali se u finale ovog promotivnog natjecanja. Titulu pobjednika turnira ponio je Đorđević, pobjedom od 3:0 u finalnom susretu.

Tenis

Ljubičić u četvrtfinalu Australian Opena

Pobjedom protiv Šveda *Johanssona* (6:2, 6:4, 6:4) sedmi nositelj Australian Opena *Ivan Ljubičić* plasirao se u četvrtfinale prvog Grand Slam turnira sezone. Protivnik za plasman u

polufinale bit će mu Cipranin *Baghdatis* koji je senzacionalnom pobjedom (6:4, 1:6, 6:3, 6:4) izbacio drugog nositelja Amerikanca *Roddicka*.

Zagreb Indoors

Od ponedjeljka, 30. siječnja, do nedjelje, 5. veljače, glavni grad Hrvatske ponovno će biti domaćin jednog ATP turnira, na kojemu će nastupiti veliki broj visoko rangiranih tenisača svjetske ljestvice. Prva zvijezda turnira i čelni nositelj bit će *Ivan Ljubičić*, uz kojeg će nastupiti i ostali članovi Davis cup reprezentacije – *Mario Ančić* i *Ivo Karlović*.

Skijanje

Janica nastavlja niz

Pobjedom u kombinaciji, voženoj u St. Moritzu, Janica Kostelić je nastavila pobjednički niz ove sezone i još više učvrstila vodstvo u poretku za Svjetski kup. S ukupno 1158 osvojenih bodova Kostelićeva »bježi« drugoplasiranoj Austrijanki Dorfmeister 214 bodova, dok je na trećem mjestu njezina velika konkurentica Švedanka Parson s minusom od 357 bodova.

Bob

Hrvatski bob na ZOI

Osvajanjem četrto mjesto na kvalifikacijskom natjecanju u Koenig Feu posada hrvatskog boba četverosjeda u sastavu: *Dejan Vojnović*, *Ivan Šola*, *Slaven Krajačić* i *Jurica Grabušić*, iskoristila je posljednju priliku za plasman na predstojeće Zimske olimpijske igre u Torinu, te će tako nastaviti kontinuitet nastupa na najvećoj svjetskoj smotri zimskih sportova.

Goodyear liga

16. kolo, 21. siječnja

Cibona – Zadar 85:86

Široki – Zagreb 87:81

C. zvezda – Železnik 75:57

Vojvodina – Bosna 90:82

Laško – Domžale 93:95

Olimpija – Hemofarm 75:79

Slovan – Partizan 61:80

Tablica: Partizan 28, Hemofarm 27, C. zvezda 27, Železnik 27, Vojvodina 26, Cibona 26, Slovan 25, Široki 25, Zadar 24, Bosna 23, Olimpija 21, Domažale 20, Zagreb 19, Laško 18

Vještina kretanja na ledu

Klizanje

Subotica je nedavno dobila novu ledenu plohu na gradskom klizalištu, i svi ljubitelji ove lijepe zimske rekreacije ponovno mogu uživati u vožnji na ledu

Piše: Dražen Prčić

U monotonom zimskom periodu kada su, uslijed hladnoće i malih kapaciteta dvorana, brojne sportsko-rekreativne mogućnosti svedene na minimum, klizanje na ledu predstavlja jednu od najljepših ali i najdostupnijih prilika za sportsku zabavu. Uvjerljivo najjeftiniji zimski sport – potrebne su samo klizaljke (koje mogu biti i posuđene) te novac za ulaznicu i topli čaj – dostupan je svakodnevno najširim narodnim masama u više dnevnih termina. Naravno, ukoliko ste svladali osnovnu vještinu klizanja i kretanja na ledu.

KLIZAČKI SPORT: Kada se spomene klizanje u nas, neminovne su asocijacije na dvije osobe neraskidivo povezane s ovim lijepim zimskim sportom. Klizačica i velika šampionka, a danas liječnica, Zagrepčanka *Sanda Dubravčić* godinama nas je uveseljavala svojom gracioznošću »ledenih« pokreta, a svaki njezin nastup stručno i »estetski« komentirala je legendarna televizijska komentatorica *Milka Babić*, godinama literarno-deskriptivno na-

Prvi umjetni led

Prvo klizalište s umjetnim ledom izgrađeno je u Beogradu 1953. godine

domješćujući nedostatak kolora na televizijskim prijamnicima. Današnja Sandina nasljednica, najbolja hrvatska klizačica *Idora Hegel* nastavlja s vrijednim rezultatima u ovom sportu, koji je, kao i mnogi drugi, mnogo cjenjeniji u svijetu nego na našim prostorima. A kako bi i bio kada se zatvorena klizališta, u kojima se može trenirati tijekom cijele godine, mogu nabrojiti na prste. Bilo kako bilo, na umjetnom ili prirodnom ledu, novi naraštaji klizačica i klizača uvježbavaju svoj sport, inače vrlo cijenjen i prestižan na zimskim olimpijskim igrama, a kako su OI u Torinu već sljedećeg mjeseca, evo i pregleda osnovnih klizačkih disciplina:

UMJETNIČKO KLIZANJE: Natjecanje se odvija u pojedinačnoj konkurenciji, te u natjecanju parova, a cilj je što bolje, pre-

ciznije i vještije uskladiti pokrete i zadane tehničke elemente s ritmom prateće glazbe.

BRZO KLIZANJE: Za razliku od umjetničkog brzo klizanje ima čisto atletsku osnovu što bržeg svladavanja određene zadane distance (od 500 – 10.000m). Brzo klizači se kliču na ovalnoj stazi, uvijek u lijevo (suprotno od kazaljke na satu), a istovremeno se natječu dva klizača – jedan s unutarne, a drugi s vanjske strane.

BRZO KLIZANJE NA KRATKIM STAZAMA: Ova novija disciplina klizačkog sprinta podrazumijeva natjecanje četiri klizača na ovalnoj ledenoj plohi od oko 111m, a natjecanje se odvija u četiri discipline: 500, 1.000 i 1.500m, te utrka štafeta (5.000m za muške, a 3.000m za žene).

Dr. Franjo Bučar

Pionir hrvatskog sporta dr. *Franjo Bučar* osnovao je, još daleke, 1894. godine sekciju klizačkog sporta.

Goran Šomodi, igrač i instruktor squasha

Uskoro prva škola squasha u Subotici

Veliko interesiranje za igranje squasha i prije službenog otvorenja kluba

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Otvorenje subotičkog »Votuzoa«, prvog squash kluba u Vojvodini, uz prigodnu svečanost povodom prvog radnog dana tijekom prošlog vikenda pratilo je i prvo službeno natjecanje na novim terenima. Licencirani instruktor squasha i prvi igrač ovog novoformiranog sportskog kolektiva *Goran Šomodi* (1978.) zaigrao je na Vojvodina Mastersu 2006 i zauzeo izvrsno drugo mjesto. O prvim impresijama glede novog sporta kod nas i o sportskom centru u kojemu će raditi kao trener, razgovarali smo u kratkoj stanci između dva turnirska susreta.

► **Interesantno je zamijetiti kako je Vaš prvi sportski izbor bio nogomet. Kako je uopće došlo do promjene u korist squasha?**

Nogometom sam se počeo baviti od svoje 8 godine, da bi tijekom dugogodišnjeg igranja u svim Spartakovim selekcijama stigao i do prve momčadi, za koju sam nastupao dok je ovaj subotički klub igrao u Prvoj saveznoj ligi. Glede samog squasha glavni krivac za moje opredijeljenje bio je moj prijatelj *Zoran Vojnić Tunić*, danas predsjednik našeg kluba. Moj prvi kontakt s ovim lijepim sportom dogodio se tijekom prošle godine na njegov nagovor i ideju da bismo mogli započeti s igranjem.

► **Za samo godinu dana aktivnog bavljenja uspjeli ste ubilježiti i nekoliko službenih nastupa na turnirima. Gdje ste igrali i koje ste rezultate ostvarili?**

Turniri su igrani isključivo u Beogradu, s obzirom da su dosada jedino tamo postojali tereni za igranje, a nastupio sam na Trofeju Beograda i Međunarodnom prvenstvu

Beograda. Postignutim rezultatima sam izuzetno zadovoljan, jer tek sam na početku squash karijere, a trenutačno sam prvi igrač Vojvodine i jedini licencirani instruktor na ovim prostorima.

► **Kako ste došli do instruktorske licence?**

Za dobivanje licence išao sam na predavanja u Beograd, gdje sam i polagao potrebne ispite, i uz adekvatno igračko iskustvo imam puno ovlaštenje za rad s igračima.

► **Squash klub »Votuzo«, u kojem igrate i radite s igračima, započeo je svoj život i prije službenog otvorenja. Koliko je interesiranje za posve novi sport?**

Interesiranje je u samom startu veće od prvobitnog očekivanja, jer su se, i prije nego što je klub započeo s radom, počeli javljati ljudi iz Subotice i okolice u želji da osiguraju i rezerviraju termine za igranje.

► **Razgovaramo u stanci između Vaša dva turnirska susreta. O kakvom je natjecanju riječ i tko sve sudjeluje na njemu?**

U pitanju je prvo službeno natjecanje na našim prostorima – Vojvodina Masters 2006 na kojemu sudjeluje 16 igrača.

Turnir svakog mjeseca

Nastojat ćemo svakog mjeseca organizirati po jedno službeno natjecanje i na taj način što više popularizirati squash na ovim prostorima.

► **Kako biste u najkraćim crtama približili i pojasnili ovaj sport potencijalnim budućim igračima?**

Iako na prvi pogled sliči tenisu, pogotovu po osnovnim forehand i backhand udarcima, squash se u mnogome razlikuje od svog »starijeg brata«. U pitanju je igra dva igrača na suprot obilježenom zidu, a način osvajanja poena ogleda se u nastojanju da poslije udarca protivniku loptica udari dva puta o pod. Također, ovdje se reket drži pod kutom od 90 stupnjeva i iznimno je bitno da ruka sve vrijeme bude pod naznačenim kutom. Udarci su mnogo kraći, snažniji i dinamičniji, što ovu igru i sport čine još atraktivnijim za igru i gledanje.

► **Koliko traje jedan meč?**

Susret se igra u tri seta, u kojima je pobjednik igrač koji prvi stigne do 9 poena, koji se opet isključivo osvajaju na

svoj servis. Iznimno je važno spomenuti i potrebnu tjelesnu kondiciju, jer jedan termin ili susret traju oko 45 minuta i treba dosta energije utrošiti u tom vremenskom periodu. Obično igrači bez kondicije izdrže najviše 20 minuta...

► **O ovom sportu će jamačno biti još mnogo više riječi, ali što biste na koncu ovog kraćeg razgovora poručili budućim igračima?**

Pozvao bih sve zainteresirane da se jave u sportski centar »Votuzo«, a djeci starosnog uzrasta od 10-16 godina da se upišu u školu squasha koja uskoro započinje s radom.

Potpisivanje ugovora

Prilikom svečanog otvorenja, Goran Šomodi je potpisao sponzorski ugovor s tvrtkom »Karakal«, u čijoj sportskoj opremi će nastupati na svim natjecanjima.

Bellov poziv za povijest

Priredio: Zdenko Samaržija

25. siječnja 1077. godine njemački car *Henrik IV.* pao je na koljena i tri dana čekao da mu papa *Gregur VII.* da oprost od izopćenja iz Crkve.

25. siječnja 1815. godine *Alexander Bell* iz New Yorka nazvao je telefonom *Thomasa Watsona* u San Francisco

25. siječnja 1949. godine prvi puta u Parizu podijeljene televizijske nagrade Emmy.

25. siječnja 1991. godine JA - ZU se preimenovala u HAZU.

26. siječnja 1699. godine potpisan je mir u Srijemskim Karlovcima između Habsburške Monarhije i Osmanlijskog carstva

26. siječnja 1938. godine rođen je *Zvonimir Majdak*, hrvatski književnik.

27. siječnja 1756. godine rođen *Wolfgang Amadeus Mozart*.

27. siječnja 1901. godine umro *Giuseppe Verdi* u Milanu, rođen 1813. godine.

27. siječnja 1750. godine rođen *Josip Voltić*, hrvatski jezikoslovac. Zanosio se idejom o zajedničkom književnom »ilirskom« jeziku koji bi se temeljio na jezičnom razvoju svih hrvatskih krajeva.

27. siječnja 1972. godine umrla *Mahalia Jackson*, crnputa američka pjevačica duhovne glazbe (gospela).

27. siječnja 1725. godine umro ruski car *Petar Veliki*.

27. siječnja 1901. godine umro je *Giuseppe Verdi*, talijanski kompozitor.

27. siječnja 1753. godine umro je *Ivan Krstitelj Ranger* (Rannger),

pavlin i najvažniji hrvatski slikar baroka tirolskoga podrijetla. Samozatajni i samoprijegorni slikar nije potpisivao svoja djela, a samostanski ga kroničari kao autora fresaka u pavlinskim crkvama nisu ni spominjali sve dok se o njemu nije pronio glas nakon što je oslikao zavjetnu crkvu hrvatskoga plemstva u Belcu početkom četrdesetih godina 18. stoljeća. Njegova su ostvarenja doslovce izrasla iz njegova načina življenja i razmišljanja. Nažalost, opus mu je sačuvan samo djelomično. Neki samostani u kojima je slikao su srušeni (samostan sv. Jelene kraj Čakovca, kapela Majke Božje Remetske uz crkvu), ili su oslikani svodovi u potresima urušeni (u Remetama i lepoglavskim blagovonicama), a ponegdje su slikarije prelićene (lepoglavska ljetna blagovaonica, pročelje franjevačke crkve u Krapini). Najpoznatiji je po oslikavanju pavlinskoga samostana u Lepoglavi.

27. siječnja 1924. godine Sporazumom o Rijeci sporazumjeli su se *Nikola Pašić* i *Benito Mussolini* da Slobodna Država Rijeka, koja nije nikada ni uspostavljena, pripadne Italiji.

27. siječnja 1945. godine oslobođen je Auschwitz.

28. siječnja 1831. godine rođen je *Mihovil Pavlinović*, hrvatski političar iz Dalmacije. Žestok protivnik dualizma, u tekstu Hrvatska misao suprotstavio se velikosrpsstvu te širenju Srbije na Bosnu i Hercegovinu i Dalmaciju. »Mi hoćemo samostalnu Hrvatsku, Ugarsku krunu priznajemo hrvatskom krunom, ... dok je nose kralj iz porodice Habsburgo-Lotrenske... Nagodba godine 1868. nezakonita je... jer je ugovorena... bez sudjelovanja sastavnih dijelova trojedne kraljevine. Razlika između srpstva i hrvatstva, jeli to puka razlika rieči? Te dvie rieči znače: dvie povijesti, dvie domovine, dvie države, dva vjerozakona, dvie izuke (kulture), dva uljudstva (civilizacije), pa napokon i dvoja slova... Hrvatstvo je u svojih razlikah od zapada; srpstvo od istoka. Poviest se neda pomrsiti...«

28. siječnja 1930. godine valovi su izbacili na portugalsku obalu dubrovački parobrod Dakso.

28. siječnja 1986. godine Američka NASA pretrpjela je veliki poraz kad je letjelica »Challenger« eksplodirala na visini od 25 kilometara.

28. siječnja 1728. godine umro *Antun Gleđević*, hrvatski pjesnik i prevodilac. Pisao je ljubavne, prigodne i satiričke pjesme, ali je poznatiji kao dramski pisac. Najuspješniji dramski rad pobožno-pastoralno prikazanje »Porodenje gospodinovo«. Suvremenici mu nisu bili skloni, vjerojatno zbog satira kojima je ujedao svakoga tko se ogriješio o društvene norme

28. siječnja 1814. godine habsburška vojska zaposjela Dubrovnik.

29. siječnja 1952. godine *Vladimir Bakarić* i *Miloš Žanko* potpisali su rješenje kojim se Bogoslovni fakultet izbacuje iz sastava Zagrebačkog sveučilišta.

30. siječnja 1947. godine umro je u Zagrebu *Dubravko Dujšin*, hrvatski glumac.

30. siječnja 1983. godine umro je *Kalman Mesarić*, književnik, prevoditelj i kazališni redatelj.

31. siječnja 1808. godine Dubrovačka Republika izgubila samostalnost.

31. siječnja 1918. godine u Rusiji je bio posljednji dan računanja vremena po Julijanskom kalendaru, a sljedećega dana datum je označen kao 14. veljače prema Gregorijanskom kalendaru.

ROMAN PISCA NA SLUČAJNO KOLEM JE PRVOJE HRVATSKO SADRŽI ILLUSTRACIJU	ŽENA KOJA IZRAĐUJE POSREDOVANJE OD PLOČNE KOPANE	OSTAĆI JUNAK RANJIV U PETU	ČAJ	KANCE LJARNA	FRUŠKE GOLINE	SUVRE MLA HRVATSKI PISAC (NA SLUČAJ)
KOTLA						
ČEŠKI BRAD IRAN						
7FM I STOČNO OD EUROPE						
ZAVIST			MEMICKI SARAJEVO KI (KAN DEN ROD) GOLMAN RITINA			
SHLUSI VA ČA KOTLA ČANJE					"TONA" 7MOLTI SE	
PJESNIK MERONOV				NAVEŠA KULKA LITAJU MERO JUSICUN		
"UOLNE"		REKONI TUMOR TOSI INTENSITY OPERATION				
ČAR KASPAROV VLADIMIR KORNIK						
SPORTSKI NOSTALGI NAJAVI NIKOLA						
POMOĆNIK PRI BODU SLUŽBU					HUSI TRAC BULAT ONAJ KOJI SNIVE SNIVAC	
TRAGAT		GLUMICA IZ "PRILU ILUJA" JANIKO ZANAT				GLUMICA GRIF MUSKO INE
SUPROTNI VEZNIK	PLANSKOMAN II ALER HOLIDAR HRVATSKI PJESNIK MROKA					ZENKO IML DARINKA PJEVAČICA DERONAC
TILNOSKI SHR POLICY BOARD			DAVI SE TIFRIFL PIRANJE KODI MA TAKVE UGOLINE			
ALBERT OD MILJA					DEČKA ZAVRŠNA OD ILU TATICA GULIJAJ	SASTAVNI VEZNIK AUTOMO BESKA OTIKA
GLUMICA BORTO LAZI				ČARŠKI GLUMICA (TURLIFL BATIKA) SARENA PIRISA		
"CIRKONIT"		ULAZNOL TVOJ ORIFZNA			POPIRAV U STAROM RIMU "BOMBAČKI KLUB"	"ALISTILIA ANGELINA JOLIE
7FM I BAVARISKE					MURTY U MAKAR SKOM PRIMOPLU "FAST"	"AMPER"
NASTAVAK TEKSTA					BREDSTVO PROTIV BOLESTI	

RJEŠENJA:

NORVEŠKA, IDEALIST, KANCELAR, OVAL, OVA, LANAR, EP, AT, VIDRA, TIL, BAŠ, E, ANANAS, SEVERINA, LAOS, EDUKACIJA, AR, KALORIJA, ARJ, LULE, RAKA, IRMA, O, RAROG, SKANDAL, PLEDOAJE, SRG, NN, SAD, SZABO, HONDO, JU, STALAKTITI, S, ERICA, SNAST, SET, NARATAK, NERAST, ANAL, KIRI, ALAIN, RANARI, OKOVANKE

PETAK 27. 1. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Povijesne legende:
Napoleon istina i zabluda
11.00 Vijesti iz kulture
11.05 Vrijeme danas
11.10 Među nama, znanstveno
obrazovni program
12.00 Dnevnik
12.16 TV kalendar
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Oprah Show
14.05 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Sestre, serija
15.05 Spiderman, crtana serija

15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Svi misle da je veća guba
radit na benzinskoj crpki,
dokumentarna emisija
16.35 Život je lijep
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.10 Bande New Yorka,
američki film
22.55 Kontraplan
23.40 Vijesti iz kulture
23.50 Sud i kazna 8., miniserija
01.25 Vijesti dana
01.40 Zaštita, kanadski film
03.15 Frizerkin muž,
francuski film
04.35 Druga noć, meksički film
06.25 Nitko nije savršen 2.,
humoristična serija
06.45 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
07.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

07.15 TEST
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Crtani film
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica

09.30 NULTI SAT:
09.40 Deset minuta
10.00 Kokice
10.30 Spiderman, crtana serija
10.55 Crtani film
11.05 Život pred nama,
serija za mlade
11.55 TV raspored
12.00 Ždrijeb skupina
kvalifikacija za
EURO 2008., pr.
13.00 Dokumentarna serija
13.30 NULTI SAT
14.30 Vijesti za gluhe
14.40 Život piše priče: Sve što je
oduvijek željela,
američki TV film
16.10 Vijesti na drugom
16.20 Vrijeme sutra
16.25 Svijet slavnih, serija
17.10 Sutkinja Amy 5., serija
18.00 Hrvatska danas
18.50 Animanijaci, crtana serija
19.15 Nitko nije savršen 2.,
humoristična serija
19.35 VIP DJ
20.10 Rukomet, EP 2006.:
Hrvatska Norveška, prijenos
22.00 Večernja škola
22.30 Vijesti na drugom
22.45 Zlikavci, hrvatska
humoristična animirana serija
22.55 29 Palms, američki film
00.25 Glazbene priče: Greenday
01.10 Pregled programa za subotu

nova

06.35 Mali mačkun, crtana serija
07.00 Ona ili on, kviz
07.25 Nasljednica, serija
08.15 TV prodaja
08.25 Ljubav na kocki, serija
09.25 Putovi ljubavi, serija
10.25 Skijanje: Cortina spust (ž),
prijenos
11.30 Da pukneš od smijeha
11.50 Montreux Euro 2008. –
izvlačenje parova, prijenos
13.00 VIP DJ, glazbena emisija
13.30 Fatalna žena, igrani film
15.35 Moja obitelj, serija
16.00 Rodney, serija
16.40 Nasljednica, serija
17.30 Vijesti Nove TV
17.35 Hypo Ski report
17.40 Ljubav na kocki, serija
18.30 Ona ili on, kviz
18.55 Hypo Ski report
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove TV
19.30 Nova navečer,
informativni magazin
19.55 Vrijeme Nove TV
20.00 Istraga,
kriminalistički magazin
21.00 Detonator, igrani film

22.50 Izgubljeni, serija
23.45 National Geographic report:
FBI Strogo čuvane tajne
23.50 Pripravnici, reality serija
00.45 Nevidljivi neprijatelj,
igrani film
02.00 Kraj programa

06.50 Ljubav bez predaje,
telenovela (R)
07.40 Transformers Energon,
crtana serija
08.00 Beyblade, crtana serija
08.25 Simpsoni, humoristična
animirana serija (R)
08.45 Carabinieri – žena na
zadatku, dramska serija (R)
09.35 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
10.00 Roseanne,
humoristična serija (R)
10.20 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.45 Dadilja,
humoristična serija (R)
11.10 Sanja, talk show (R)
12.10 Eksploziv, magazin (R)
12.40 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)
13.05 Ljubav jednog oca,
telenovela
14.10 Ljubav bez predaje,
telenovela
14.55 Carabinieri – žena na
zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična
animirana serija

16.10 Pod istim krovom,
humoristična serija
16.35 Roseanne,
humoristična serija
17.00 Bračne vode,
humoristična serija
17.30 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Vlak smrti, igrani film,
akcijski triler
21.50 Lovci na zločince 2,
igrani film, akcijski
23.30 Vijesti, informativna emisija
23.40 Crna smrt 2, igrani film,
film katastrofe
01.15 U posljednjoj fazi,
igrani film, triler (R)
03.20 Cobra 11,
kriminalistička serija (R)

SUBOTA

HRT 1

07.45 TV raspored
07.50 TV kalendar
08.00 Vijesti
08.05 ŽUTOKLJUNAC
09.00 NULTI SAT
10.00 Vijesti
10.10 Briljanteen
10.55 Vijesti iz kulture
11.00 National Geographic:
Arlingtonsko polje časti
12.00 Dnevnik
12.20 Ljubav nema cijene, serija
13.05 Prizma,
multinacionalni magazin
13.50 Vijesti
14.05 Spas 911 (7.)
14.50 Orgazimički organsko,
dokumentarna serija
15.20 Dvoboj vrtlara
15.55 Oprah Show

16.40 Vijesti
16.50 Inspektor Rex 8., serija
17.40 Prirodni svijet:
Amber Time Machine
18.35 TV Bingo Show
19.15 LOTO 7/39
19.30 Dnevnik
20.05 Studio 10
21.25 Buffalo Soldiers,
američki film
23.10 Vijesti dana
23.20 Vijesti iz kulture
23.30 Sklonište straha,
britanski film
01.10 Bruklinške bande,
američko njemački film
02.50 Luminous Motion,
američki film
04.25 Inspektor Rex 8., serija
05.10 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
05.25 Mučke special:
Romansa u Peckhamu
06.40 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

28. 1. 2006.

06.50 TEST
 07.05 TV raspored
 07.10 Teletubbies, lutkarska serija
 07.35 Ljubav u zaleđu, serija
 09.05 Kinoteka: Poljubac smrti, američki film
 10.50 Kućni ljubimci
 11.20 Duhovni izazovi međureligijski magazin
 11.35 Glas domovine
 12.05 Bande New Yorka, američki film
 14.45 Automagazin
 15.20 Tenis Australian Open finale (Ž), snimka
 16.55 Filmska klasika: U vrelini noći, američki film
 18.45 Vaterpolo, EL: Mladost Posillipo, prijenos
 20.05 Mirotvorac, američki film
 22.10 Mučke special: Romansa u Peckhamu
 23.25 Alias 3., serija
 00.10 Monk 2., serija
 00.55 Sport danas
 01.05 Pregled programa za nedjelju

06.50 Cubix, crtana serija
 08.05 Yu-gi-oh, crtana serija
 08.55 Ninja kornjače, crtana serija

09.45 TV prodaja
 09.55 Skijanje: Cortina Super G (Ž), prijenos
 11.00 Tri sestre, serija
 11.30 Rodney, serija
 12.00 TV prodaja
 12.10 Šaljivi kućni video
 12.45 TV prodaja
 12.55 Čarobnice, serija
 13.45 Policijski početnik, serija
 14.35 Superagent, serija
 15.25 TV prodaja
 15.35 Automotiv, auto moto magazin
 16.05 Vijesti Nove TV
 16.10 Hypo Ski report
 16.15 Detonator, igrani film
 18.05 Istraga, kriminalistički magazin
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV

19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Zuhra show
 21.00 Congo, igrani film
 22.55 Conan razarač, igrani film
 00.40 VIP DJ, glazbena emisija
 01.10 Taksist, serija,
 02.00 Congo, igrani film
 03.45 Kraj programa

06.55 Exploziv, magazin (R)
 07.35 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 07.55 Dexterov laboratorij, crtana serija

08.20 Johnny Bravo, crtana serija
 08.40 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 09.05 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 09.25 Centar svijeta, humoristična serija
 09.50 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 12.00 Cijena savjesti, dramska serija
 12.45 Dodir s neba, fantastična/dramska serija
 13.30 Everwood, dramska serija
 14.15 Ljepota i moć, igrani film, drama
 15.50 Panika u zraku, igrani film, akcijski (R)
 17.20 Zvijezde Extra: 101 holivudska tajna, zabavna emisija
 18.15 Auto moto tv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
 20.10 Izgubljena patrola, igrani film, akcijski
 21.45 Vračanje duga, igrani film, akcijski
 23.20 Playboy: Sud strasti, igrani film, erotski
 01.00 Lovci na zločince 2, igrani film, akcijski (R)
 02.35 Crna smrt 2, igrani film, film katastrofe (R)

NEDJELJA 29. 1. 2006.

07.20 TV raspored
 07.25 TV kalendar
 07.35 Vijesti
 07.40 Pokemon, američki film za djecu
 09.15 Aladdin, crtana serija
 09.35 Timon i Pumbaa, crtana serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Vijesti iz kulture
 10.20 Biblija
 10.30 Samobor: Grkokatolička liturgija, prijenos
 12.00 Dnevnik
 12.30 Plodovi zemlje
 13.25 Rijeka: More
 14.00 Nedjeljom u dva
 15.05 Vijesti
 15.20 Put oko svijeta u osamdeset blaga s Danom Cruickshankom: Od Japana do Kine
 16.25 Lov na antikvitete
 17.00 Nedjeljom popodne
 19.15 LOTO 6/45
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 Dramska serija
 22.05 Shpitzza
 22.55 Vijesti dana
 23.05 Vijesti iz kulture
 23.15 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 00.05 Princess Marie, mini serija
 01.35 Nedjeljom u dva
 02.35 Zakon i red: Odjel za žrtve 6., serija
 03.20 Simpsoni 15., humoristična serija
 03.40 Opera Box
 04.10 Plodovi zemlje
 05.00 Rijeka: More
 05.30 Shpitzza
 06.15 Lov na antikvitete

07.30 TEST
 07.45 TV raspored
 07.50 Nogometni Carlsberg Cup: Hrvatska Južna Koreja, prijenos
 09.50 Tenis Australian Open finale (M), uključenje u prijenos
 12.00 TV raspored
 12.05 Princess Marie, mini serija
 13.35 Mir i dobro

14.05 Opera Box
 14.40 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 14.55 Second Best, američko britanski film
 16.40 Emisija
 16.55 Hrvatska Rusija, prijenos
 18.35 Emisija
 18.45 Vaterpolo, EL: Jug Vasas, prijenos
 20.00 Simpsoni 15., humoristična serija
 20.25 Talijanska nogometna liga, 1. poluvrijeme
 21.15 Sport danas
 21.30 Talijanska nogometna liga, 2. poluvrijeme
 22.25 Evergreen ciklus klasičnog vesterna: Duel in the Sun (Dvoboj na suncu)
 00.30 Pregled programa za ponedjeljak

06.20 Školska liga
 06.50 Cubix, crtana serija
 07.40 Yu-gi. oh, crtana serija
 08.30 Ninja kornjače, crtana serija
 09.20 TV prodaja
 09.30 Ski nova
 09.40 Skijanje Cortina: veleslalom (Ž), 1. vožnja, prijenos
 10.30 Veseli životinjski vlak, crtani film
 11.50 TV prodaja
 12.00 National Geographic report FBI Strogo čuvane tajne
 12.05 Rodney, serija
 12.35 Ski nova
 12.40 Skijanje Cortina: veleslalom (Ž), 2. vožnja, prijenos
 13.30 Ski nova
 13.35 Conan razarač, igrani film
 15.20 Sve o Bobu, igrani film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.05 Hypo Ski report
 17.10 Zuhra show
 18.05 Red carpet, zabavna emisija
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.25 Sport Nove TV
 19.30 Vrijeme Nove TV
 19.35 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Ljubavna osveta, mini serija
 21.40 Ljubav princeze Diane, igrani film
 23.15 Zona smrti, serija
 00.00 Red Carpet, zabavna emisija
 00.50 VIP DJ, glazbena emisija

NEDJELJA

01.20 Automotiv,
auto moto magazin
01.45 Kraj programa

06.45 Ljepota i moć,
igrani film, drama (R)
08.15 Medvjedići dobra srca,
crtana serija
08.40 Krava i Pilić, crtana serija
09.00 Dexterov laboratorij,
crtana serija
09.25 Johnny Bravo, crtana serija
09.50 Sabrina mala vještica,
humoristična serija (R)
10.15 Centar svijeta,
humoristična serija (R)
10.40 Everwood,
dramska serija (R)
11.25 Mijenjam ženu,
dokumentarna serija (R)
12.35 Dvornikovi,
humoristična serija (R)
13.25 Školske tajne,
dramska serija
14.10 Kako se riješiti muža,
igrani film, komedija
15.45 Izgubljena patrola,
igrani film, akcijski (R)
17.25 Salto, zabavna emisija
18.10 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Neobični ljudi:
Najzaposlenija surogat
majka, dokumentarna serija
20.10 Ja sam Sam,
igrani film, drama
20.10 Skuplje od dragulja, igrani
film, drama (drugi izbor)
22.20 FBI: Istraga, dokumentarno-
kriminalistička serija
22.10 FBI: Istraga, dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor)
23.15 Novi forenzičari,
dokumentarno-
kriminalistička serija
23.05 Novi forenzičari,
dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor)
00.15 Autopsija, dokumentarno-
kriminalistička serija
00.00 Autopsija, dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor)
00.45 Playboy: Sud strasti,
igrani film, erotski (R)
00.30 Playboy: Sud strasti,
igrani film, erotski (R)
(drugi izbor)

PONEDJELJAK 30. 1. 2006.

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Povijesne legende
11.00 Vijesti iz kulture
11.05 Vrijeme danas
11.10 Riječ i život,
religijski program
12.00 Dnevnik
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Maja, talk show
14.00 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Sestre, serija
15.05 Spiderman, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Hrvatska kulturna baština
16.35 Život u živo
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.05 Latinica: Zdravstvo, 1. dio
21.05 Latinica: Zdravstvo, 2. dio
21.45 Na posebnom zadatku
22.15 Vijesti iz kulture
22.30 Otvoreno
23.25 Na rubu znanosti: GMO
00.30 Vijesti dana
00.45 Vrijeme je za jazz
01.45 Partnerica, američki film
03.35 Sestre, serija
04.25 Latinica
06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
07.00 VIP DJ
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Animanijaci, crtana serija
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Na glasu
10.00 Kratki spoj
10.30 Spiderman, crtana serija
10.55 Briljanteen
11.40 Život pred nama,
serija za mlade
12.30 Čuda znanosti:
Sedam svjetskih čuda

13.00 NULTI SAT
14.00 Dokumentarni film
14.30 Vijesti za gluhe
14.40 Život piše priče: Visoki
ulozi, američki TV film
16.10 Vijesti na drugom
16.20 Vrijeme sutra
16.25 Tenis, ATP Zagreb
17.57 Poslovne vijesti, PP
18.00 Hrvatska danas
18.50 Animanijaci, crtana serija
19.15 Nitko nije savršen 2.,
humoristična serija
19.35 VIP DJ
20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
20.50 Partnerica, američki film
22.45 Vijesti na drugom
23.00 Petica
23.50 Dva lica pravde, serija
00.35 Ciklus Bigasa Lune: Zvuk
mora, španjolski film
02.10 Pregled programa za utorak

06.30 Šaljivi kućni video
06.55 Mali mačkun, crtana serija
07.20 Ona ili on, kviz
07.50 Nasljednica, serija
08.50 Ljubav na kocki, serija
09.40 TV prodaja
09.50 Putovi ljubavi, serija
10.45 Izlog strasti, serija
11.15 VIP DJ, glazbena emisija
11.50 Šaljivi kućni video
12.20 TV prodaja
12.30 Ljubav princeze Diane,
igrani film
14.10 TV prodaja
14.20 Red Carpet,
zabavna emisija
15.25 Moja obitelj, serija
16.00 Rodney, serija
16.30 Nasljednica, serija
17.25 Vijesti Nove TV
17.30 Hypo Ski report
17.35 Ljubav na kocki, serija
18.30 Ona ili on, kviz
18.55 Hypo Ski report
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove Tv
19.30 Nova navečer,
informativni amgazin
19.55 Vrijeme Nove TV
20.00 Drugo lice –
Petar Vlahov show
21.00 Prvi u tjednu: Najgore što
može biti, igrani film

22.45 Izgubljeni, serija
23.15 Will I Grace, serija
23.45 Muhammad Ali: Kralj
svijeta, igrani film
01.15 Kraj programa

06.50 Ljubav bez predaje,
telenovela (R)
07.40 Transformers Energon,
crtana serija
08.00 Beyblade, crtana serija
08.25 Simpsoni, humoristična
animirana serija (R)
08.45 Carabinieri – žena na
zadatku, dramska serija (R)
09.35 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
10.00 Roseanne,
humoristična serija (R)
10.20 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.45 Dadija,
humoristična serija (R)
11.10 Sanja, talk show (R)
12.10 Ekkluziv, magazin (R)
12.40 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)
13.05 Ljubav jednog oca,
telenovela
14.10 Ljubav bez predaje,
telenovela
14.55 Carabinieri – žena na
zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična
animirana serija
16.10 Pod istim krovom,
humoristična serija
16.40 Roseanne,
humoristična serija
17.00 Bračne vode,
humoristična serija
17.30 Dadija, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Kickboxer 2,
igrani film, akcijski
21.40 Paklena noć u Amsterdamu,
igrani film, akcijski triler
23.25 Vijesti, informativna emisija
23.50 Ja sam Sam,
igrani film, drama (R)
23.50 Skuplje od dragulja,
igrani film,
drama (drugi izbor) (R)

UTORAK 31. 1. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Povijesne legende
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Meta, emisija za branitelje
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja, talk show
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Euromagazin
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Globalno sijelo
 20.45 Ništa osobno
 21.30 Škrinja: W. A. Mozart
 22.20 Vijesti iz kulture
 22.35 Otvoreno
 23.30 Drugi format
 00.25 Vijesti dana
 00.40 Ponoćna antologija: Nigdje u Africi, njemački film
 03.00 Stažist 3., humoristična serija
 03.20 Sestre, serija
 04.05 Dva lica pravde, serija
 04.50 Ništa osobno
 05.30 Globalno sijelo
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Animanijaci, crtana serija

HRT 2

08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Navrh jezika
 10.00 Promjene, dokumentarni film
 10.30 Spiderman, crtana serija

10.55 Parlaonica
 11.50 Život pred nama, serija za mlade
 12.35 Slavni parovi: Jean Harlow i William Powell
 13.00 Direkt
 13.25 NULTI SAT
 14.25 Vijesti za gluhe
 14.35 Život piše priče: Odbjegli otac, TV film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Tenis, ATP Zagreb
 17.57 Poslovne vijesti, PP
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Animanijaci, crtana serija
 19.15 Nitko nije savršen 2., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra Amelie, francuski film
 22.55 Vijesti na drugom
 23.10 Bez traga 3., serija (12)
 23.55 Dva lica pravde, serija
 00.40 Stažist 3., humoristična serija
 01.00 Pregled programa za srijedu

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.15 Ona ili on, kviz
 07.45 Nasljednica, serija
 08.35 TV prodaja
 08.45 Ljubav na kocki, serija
 09.35 TV prodaja
 09.45 Putovi ljubavi, serija

nova

10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Šaljivi kućni video
 12.25 Najgore što može biti, igrani film
 14.20 Drugo lice – Petar Vlahov show
 15.25 Moja obitelj, serija
 16.00 Rodney, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.25 Vijesti Nove TV
 17.30 Hypo Ski report
 17.35 Ljubav na kocki, serija
 18.30 Ona ili on, kviz
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Neobičan zet, igrani film

22.45 Izgubljeni, serija
 23.40 Murjak, plavuša i pas, serija
 00.35 Raj na zemlji, igrani film
 02.40 Kraj programa

06.55 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.40 Transformers Cybertron, crtana serija
 08.00 Beyblade, crtana serija

RTL

08.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija (R)
 09.40 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 10.00 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.25 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.50 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.15 Sanja, talk show (R)
 12.10 Eksploziv, magazin (R)
 12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.05 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.40 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Hamdija – život milijunaša, dokumentarna sapunica
 21.00 Veliki pogodak, igrani film, akcijska komedija
 22.35 Cobra 11, kriminalistička serija
 23.30 Vijesti, informativna emisija
 23.45 Kickboxer 2, igrani film, akcijski (R)
 01.15 Paklena noć u Amsterdamu, igrani film, akcijski triler (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Povijesne legende
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.10 Treća dob, emisija za umirovljenike
 12.00 Dnevnik
 12.15 Bioproгноza
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja, talk show
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Znanstvena petica
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 LOTO 7/39
 19.30 Dnevnik
 20.10 Piramida, zabavni program
 21.20 Luda kuća, serija
 22.00 Poslovni klub
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Tajni život umjetničkih djela 3., dokumentarna serija
 00.35 Vijesti dana
 00.50 The Theory of Flight, britanski film
 02.30 Sestre, serija
 03.15 Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
 05.30 Poslovni klub
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Animanijaci, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Športerica
 10.00 Iznad crte
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos

SRIJEDA 1. 2. 2006.

13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Odluke
 srca: Život Margaret
 Sanger, američki TV film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Tenis, ATP Zagreb
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Animanijaci, crtana serija
 19.15 Nitko nije savršen 2.,
 humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Hamlet, američki film
 22.25 Vijesti na drugom
 22.40 Ekipa za očevid 4., serija
 23.25 Dva lica pravde, serija
 00.10 Pregled programa
 za četvrtak

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Ona ili on, kviz
 07.40 Nasljednica, serija
 08.30 TV prodaja
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.30 TV prodaja
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.30 TV prodaja
 10.35 Izlog strasti, serija
 11.05 VIP DJ, glazbena emisija
 11.40 Šaljivi kućni video
 12.20 Vjeruj u čuda, igrani film
 14.20 Naša mala klinika, seija
 15.25 Moja obitelj, serija
 16.00 Rodney, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.25 Vijesti Nove TV
 17.30 Hypo Ski report
 17.35 Ljubav na kocki, serija
 18.30 Ona ili on, kviz
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer,
 informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Posljednji otkucaj,
 igrani film
 21.40 U sridu, društveno –
 politički magazin
 22.40 Izgubljeni, serija
 23.25 National Geographic report:
 FBI Strogo čuvane tajne
 23.40 JAG, serija
 00.35 Vjeruj u čuda, igrani film
 02.15 Kraj programa

07.00 Ljubav bez predaje,
 telenovela (R)
 07.45 Transformers Cybertron,
 crtana serija
 08.05 Beyblade, crtana serija
 08.30 Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 08.55 Carabinieri – žena na
 zadatku, dramska serija (R)
 09.40 Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 10.05 Roseanne,
 humoristična serija (R)
 10.30 Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 10.50 Dadija, humoristična serija (R)
 11.15 Sanja, talk show (R)
 12.15 Exploziv, magazin (R)
 12.40 Zabranjena ljubav,
 sapunica (R)
 13.05 Ljubav jednog oca,
 telenovela
 14.10 Ljubav bez predaje,
 telenovela
 14.55 Carabinieri – žena na
 zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična
 animirana serija
 16.10 Pod istim krovom,
 humoristična serija
 16.40 Roseanne,
 humoristična serija
 17.00 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.30 Dadija, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Exploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Dvornikovi,
 humoristična serija
 21.05 Nestali,
 kriminalistička serija
 21.55 Vatrene dečki,
 dramska serija
 22.45 Cobra 11,
 kriminalistička serija
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Veliki pogodak, igrani film,
 akcijska komedija (R)
 01.25 Auto moto tv, magazin (R)
 01.50 Cobra 11,
 kriminalistička serija (R)

ČETVRTAK

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Slonovi iz Šri Lanke,
 dokumentarni film
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.10 Trenutak spoznaje,
 znanstveno
 obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Govorimo o zdravlju
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Spiderman, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Potrošački kod
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?,
 kviz
 21.15 Brisani prostor
 22.00 Pola ure kulture
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Direkt
 00.15 Vijesti dana
 00.30 Dvostruko vjenčanje,
 njemački film
 02.00 Sestre, serija
 02.45 Dva lica pravde, serija
 03.30 Nitko nije savršen 2.,
 humoristična serija
 03.50 Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 04.10 Slobodna zona, kratki
 dokumentarni film
 04.20 Potrošački kod
 04.50 Pola ure kulture
 05.20 Brisani prostor
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Animanijaci, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:

09.40 Glazbeceda
 10.00 Tečaj francuskog jezika
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog
 sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Borba za
 pravdu, američki TVfilm
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Tenis, ATP Zagreb
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Animanijaci, crtana serija
 19.15 Nitko nije savršen 2.,
 humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Reporteri
 21.15 Genijalci, kviz
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Krađa,
 američko britanski fim
 23.35 Dva lica pravde, serija
 00.20 Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 00.45 Pregled programa za petak

06.30 Šaljivi kućni video
 06.55 Superglas, crtani film
 07.20 Ona ili on, kviz
 07.50 Nasljednica, serija
 08.40 TV prodaja
 08.50 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Tv prodaja
 09.50 Putovi ljubavi, serija
 10.45 Izlog strasti, serija
 11.15 VIP DJ, glazbena emisija
 11.50 Šaljivi kućni video
 12.20 TV prodaja
 12.30 Posljednji otkucaj,
 igrani film
 14.20 U Sridu, društveno –
 politički magazin
 15.25 Moja obitelj, serija
 16.00 Rodney, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.25 Vijesti Nove TV
 17.30 Hypo Ski report
 17.35 Ljubav na kocki, serija
 18.30 Ona ili on, kviz
 18.55 Hypo Ski report
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer,
 informativni magazin
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Navy CIS, serija
 20.55 Bijeg, igrani film
 22.50 Izgubljeni, serija
 23.45 JAG, serija
 00.40 Na rubu, igrani film
 02.25 Kraj programa

2. 2. 2006.

- 06.55 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.45 Transformers Cybertron, crtana serija
 08.05 Beyblade, crtana serija
 08.25 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 08.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija (R)
 09.40 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 10.00 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.25 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.50 Dadjilja, humoristična serija (R)
 11.15 Sanja, talk show (R)
 12.15 Eksploziv, magazin (R)
 12.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.10 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.10 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.55 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.15 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.40 Roseanne, humoristična serija

- 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.30 Dadjilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna serija
 21.20 Ljubav kao ovisnost, igrani film, romantična komedija
 23.25 Cobra 11, kriminalistička serija
 00.15 Vijesti, informativna emisija
 00.30 Nestali, kriminalistička serija (R)
 01.20 Vatrene dečki, dramska serija (R)
 02.00 Cobra 11, kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 27. siječnja u redovitom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza emisije je u subotu 28. siječnja u 15 sati.

FILM TJEDNA

JA SAM SAM

(I AM SAM)

drama, 2001., 132 min.

RTL, 29.1.2006. 20.10

Samovo jednostavno poimanje sreće jest sreća njegove petogodišnje kćeri i pjesma Beatlesa na radiju. No društvo se nikako ne može pomiriti s ovom jednostavnom koncepcijom i ne dopušta skrb nad sedmogodišnjom djevojčicom mentalno retardiranom muškarcu. U ulozi Sama, samohranog oca u borbi protiv sistema je sjajni Sean Penn, a njegovu odvjetnicu nadahnuto glumi Michelle Pfeiffer!

Sam Dawson (Sean Penn) je odrastao muškarac na mentalnoj razini sedmogodišnjeg djeteta. Iako je brižan otac svojoj kćeri, Lucy (Dakota Fanning), socijalna služba donosi odluku da Sam, kao mentalno zaostala osoba i samohrani otac, ipak nije podoban roditelj. Očajni Sam pokušava angažirati poznatu odvjetnicu, Ritu Harrison (Michelle Pfeiffer), u obranu svog slučaja, no ona ga isprva ne shvati ozbiljno. No Samova upornost, ali i Ritina želja da svima pokaže kako nije samo bešćutna odvjetnica, primorao će je da ipak prihvati slučaj. Počinje bitka s nepravednim pravosudnim sistemom, u kojoj će lijepa odvjetnica shvatiti važnost Samove bezuvjetne ljubavi...

»Ja sam Sam« prvi je film za Jessie Nelson nakon hvaljene obiteljske drame »Corinna, Corinna«. Sklonost ka obiteljskim temama primjetna je i u ovoj izvrstnoj drami o muškarcu koji smatra da se može brinuti za kćer i pored svojeg hendikepa. Michelle Pfeiffer standardno je izvršna kao odvjetnica koja postupno otkriva važnost obitelji, a Sean Penn nadahnuto je odglumio sim-

patičnog Sama. Tu je, naravno, i čudo od djeteta, Dakota Fanning, ali i zvijezda »Školskih tajni«, Loretta Devine!

Redatelj: Jessie Nelson

Uloge: Sean Penn, Michelle Pfeiffer, Dakota Fanning, Dianne Wiest, Loretta Devine, Richard Schiff, Laura Dern

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

BANK: VBLUVU 22

(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540104 320 5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

VELIKO PRELO 2006

28. SIJEČNJA 2006. GODINE
UDVORANI SPORTOVA U SUBOTICI

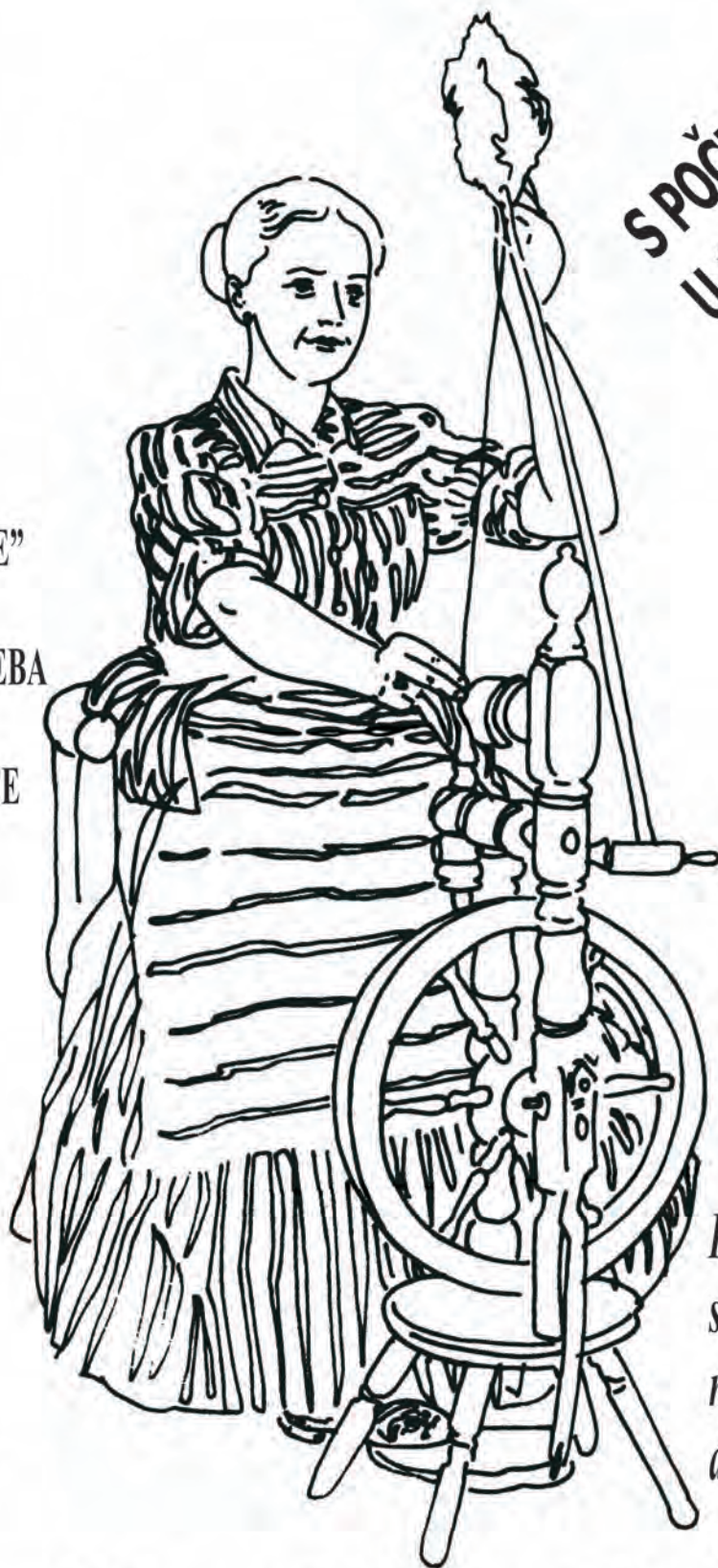
S POČETKOM
U 19.30 SATI

GLAZBA:

KIČO SLABINAC
S ANSAMBLOM "SLAVONSKE LOLE"

ANSAMBL "PRAVA STVAR" IZ ZAGREBA

ANSAMBL "RAVNICA" IZ SUBOTICE

HKC "Bunjevačko kolo"
Subotica

*Prelo kupi
svaki mu se divi,
nek se znade
da Bunjevac živi !*

N. Kujundžić 1879.